SALA DE LECTURA

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă editată de Ministerul Educației și Învățământului și Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 260 (1 346)
Simbătă 18 februarie 1984

12 pagini — 2,50 lei

PENTRU EDUCAREA REVOLUȚIONARĂ A TINERETULUI

Organizată din inițiativa secretarului general al Partidului Comunist Român, Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în institutele de învățământ superior, care a avut loc în București între 13 și 16 februarie a.c., a fost consacrată analizei aprofundate a problematicii predării științelor sociale, precum și a măsurilor necesar a fi luate pentru creșterea calitativă a activității în acest domeniu, în lumina orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Prilej de afirmare a rolului hotărîtor al secretarului general al partidului la dezvoltarea și îmbogățirea tezaurului teoriei și practicii revoluționare cu privire la construcția socialismului și la soluționarea marilor probleme cu care se confruntă lumea contemporană, Consfătuirea a oferit prilejul unei ample dezbateri în cadrul căreia s-a evidențiat faptul că activitatea politico-educativă și de educație socialistă — parte componentă și esențială a întregului proces de construire a socialismului și înaintare a României spre comunism — trebuie să aducă o contribuție și mai mare ca pînă acum la buna pregătire a tinerelor generații pentru muncă și pentru viață.

Cu hotărîrea de a nu precupeți nici un efort și de a face totul pentru înfăptuirea politicii partidului, cu angajamentul de a pregăti buni specialiști, devotați trup și suflet partidului și statului nostru, cauzei socialismului și comunismului, păcii și progresului în întreaga lume, participanții la Consfătuire au adresat o telegramă tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în care se spune :

„Pentru a ne onora înalta misiune încredințată de partid, vom spori exigența în primul rînd față de noi înșine, față de propria noastră pregătire politico-ideologică și științifică. Însușidu-ne, pe deplin, sarcinile de mare însemnătate puse de dumneavoastră în acest domeniu, vom depune toate eforturile pentru a elimina neajunsurile ce se mai mențin în predarea disciplinelor de științe sociale, pentru a asigura aprofundarea de către studenți a gîndirii originale a partidului nostru și a întări caracterul educativ, militant, combativ al acestor obiecte de învățămînt. Sîntem hotărîți să ne aducem în mai mare măsură contribuția la cercetarea și soluționarea problemelor pe care le ridică dezvoltarea societății socialiste românești în etapa actuală, la dialogul și confruntarea de idei pe plan internațional. Avem drept călăuză în întreaga noastră activitate îndemnul dumneavoastră spre o abordare dialectică, consecvent creatoare, a problemelor teoretice și practice, exemplul înaltei responsabilități revoluționare, spiritul de dăruire patriotică ce vă caracterizează în tot ce întreprindeți pentru binele și fericirea poporului român".

Lucrările Consfătuirii — asupra cărora vom reveni în numărul următor al revistei — au constituit un moment deosebit de important pentru activitatea cadrelor didactice din învățămîntul superior, cu prețioase concluzii privind predarea științelor sociale și, în general întreaga activitate politico-ideologică, pentru toți oamenii școlii din toate celelalte trepte și niveluri de învățămînt, pentru toți cei care participă la pregătirea tinerelor generații.

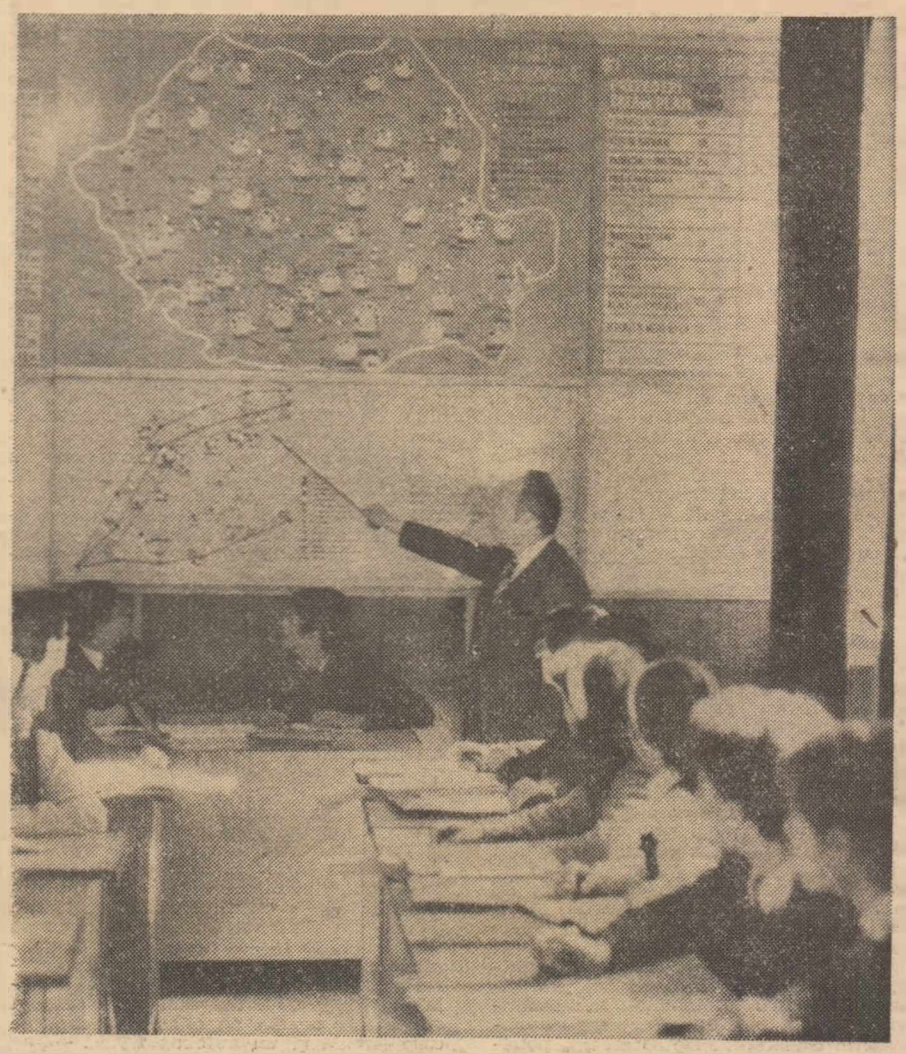

Lecție despre perspectivele dezvoltării social-economice ale patriei noastre în actualul cincinal, în cabinetul de științe sociale.

ÎN GRUPELE SINDICALE DIN ÎNVĂȚĂMÎNT

Spiritul de ordine și disciplină în slujba educației

În cursul lunilor februarie și martie, cu prilejul adunărilor grupelor sindicale din toate unitățile de învățămînt din țară — așa cum a recomandat Biroul Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură — vor avea loc analize și dezbateri și se vor face propuneri pentru măsuri menite să contribuie la continua creștere și afirmare a spiritului de ordine și disciplină — al nivelului responsabilității și angajării membrilor de sindicat din învățămînt în asumarea sarcinilor ce le revin în acest an școlar.

Spiritul de responsabilitate și de angajare în muncă, de ordine și disciplină în îndeplinirea îndatoririlor ce revin cadrelor didactice și oricărui alt om al muncii este riguros dependent de totalitatea valorilor etice care se înmănunchiază în conceptul de „spirit revoluționar" și care sînt definite ca trăsături (calități) personale înaintate ; aceste valori etice izvorăsc, se cultivă și, mai ales, sînt promovate și se afirmă sub influența muncii, a colectivelor de muncă, a factorilor care răspund, îndrumă și controlează aceste colective.

După o cunoscută clasificare putem vorbi despre următoarele valori etice : valori ale conștiinței profesionale (disciplina, hărnicia, conștiinciozitatea, spiritul de creație și de inovație, receptivitatea față de nou, responsabilitatea, întrajutorarea ș.a.), valori politice și civice generale (patriotismul, atașamentul față de idealurile comuniste, dragostea față de partid și popor, echitatea ș.a.), valori etice umaniste (cinstea, onoarea, demnitatea, dragostea pentru adevăr, altruismul ș.a.), valorile conviețuirii (modestia, simplitatea, politețea, respectul reciproc, prietenia, comunicarea sinceră și deschisă cu ceilalți, participarea la crearea unui climat favorabil muncii ș.a.), valori specifice muncii, activității economice și de conducere (grija față de avutul obștesc, spiritul de economie, angajarea responsabilă și ordinea în îndeplinirea sarcinilor ș.a.).

Valorile etice sînt interdependente, se presupun și se condiționează reciproc, dînd strălucire profilului moral-spiritual al omului nou, constructor al orînduirii socialiste în țara noastră.

Disciplina — ca manifestare a înțelegerii profunde a necesității respectării conștiente a tuturor reglementărilor menite să asigure o bună desfășurare a activității la toate locurile de muncă și în toate organismele și grupurile sociale — constituie nu numai una din trăsăturile etice înaintate, dar și un etalon al nivelului la care sînt orientate și integrate, în personalitatea fiecăruia, toate celelalte valori etice.

Putem analiza și dezbate nivelul stării de disciplină al colectivului unei unități de învățămînt din următoarele situații :

1. Disciplina în interiorul actelor de muncă ; similară disciplinei tehnologice în cadrul căreia, spre exemplu, nerespectînd reglementările tehnologice ale turnării unei șarje de oțel, poți provoca degradarea întregii cantități topite din cuptor ; tot astfel, nerespectînd cerințele elementare pedagogice ale organizării și desfășurării lecției, putem compromite rezultatele ei pe care, deși nu le vedem (cum vedem rebutul din exemplul cu turnarea defectuoasă a unei șarje de oțel), ele pot produce, mai de vreme sau mai tîrziu, perturbări mai mici sau mai mari în pregătirea și educarea elevilor. De aceea, din acest punct de vedere se pot analiza : nivelul pregătirii lecțiilor, grija, seriozitatea și competența în alcătuirea planurilor de lecție, pregătirea (eventual, crearea și efectuarea) mijloacelor de învățămînt, prezența cadrelor didactice la lecție, desfășurarea lecției în conformitate cu factorii care asigură succesul acesteia, folosirea intensivă a timpului de lucru direct cu elevii și a timpului de muncă independentă a acestora ș.a. În această situație, noi putem observa și modul în care este asimilat și integrat în munca didactică ceea ce s-a dobîndit prin perfecționare și autoperfecționare profesională (psihopedagogică și didactică) ;

2. Disciplina în cadrul colectivului de muncă ; în această situație se analizează prezența la lucru (și, mai ales, cauzele eventualelor absențe nemotivate și întîrzieri de la programul de muncă) ; prezența la acțiunile de perfecționare pe plan central și local, folosirea pentru pregătire profesională a zilei metodice ; nivelul îndeplinirii îndatoririlor și a sarcinilor încredințate ; respectarea ansamblului de norme și reglementări ale activității didactice și, în general, ale muncii în unitățile de învățămînt ; participarea (sau neparticiparea) la crearea și menținerea unei atmosfere și a unui climat de muncă în măsură să asigure o bună desfășurare a activității tuturor membrilor colectivului didactic al școlii.

3. Disciplina în relațiile cu elevii, cu părinții, în general, în viața socială ; se cere cadrelor didactice, care dețin un rol de model cu valențe educative, să fie exemple demne de urmat pentru elevii lor avînd — în acest sens — îndatorirea nu numai de a le vorbi elevilor despre disciplină, ci, mai ales, de a da ei însăși exemple de disciplină, de punctualitate, de respectare a corectitudinii, a angajamentelor asumate, de unitate între vorbă și faptă ș.a.

În cadrul acestor analize, se pot aduce în dezbatere abaterile de la disciplină, eventualele sancțiuni ce au fost primite de unii membri ai colectivului didactic al școlii, nivelul scăzut al muncii depuse pentru perfecționare (eșec la examene ale cadrelor didactice).

Este necesar ca adunările grupelor sindicale în care se vor dezbate nivelul disciplinei și ordinei din colectivul didactic al școlii să facă o succintă trecere în revistă a principalelor îndatoriri care alcătuiesc obiectul unui înalt spirit de ordine și disciplină, al unor acțiuni individuale și colective de creare a unei opinii în măsură să promoveze un bun climat de muncă și să sancționeze reprobativ orice abatere, oricît de aparent neînsemnată ar putea fi considerată. Să înțelegem profund faptul că, în totalitatea sa, colectivul so-

Prof. DOBRIȚA ȚIGĂRAN
președinte al Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

(Continuare în pag. a 9-a)

ÎN ACEST NUMĂR :

● Valorificarea formativă a lecțiilor

● Tehnologie didactică — Succesiunea operațiilor de proiectare a lecțiilor

● Orientarea școlară și profesională a elevilor

Un trimestru hotărîtor

Sînt unele momente sau etape ale anului școlar pe care — așa cum o atestă întreaga noastră experiență didactică-educativă desfășurată cu elevii — le putem socoti hotărîtoare pentru asigurarea succesului elevilor la învățătură. Este — în primul rînd — cazul celui de-al doilea trimestru al anului școlar în care, pe baza analizei rezultatelor la învățătură din primul trimestru, făcută de fiecare învățător și profesor pentru elevii săi, de conducerea și colectivul didactic ale fiecărei unități de învățămînt și la nivelul județelor, de inspectoratele școlare, se pot lua măsurile adecvate situației și rezultatelor oglindite în cataloagele școlare.

Avem îndatorirea de a munci în continuare, cu precădere, cu elevii cei mai buni, cu cei care au obținut cele mai bune rezultate școlare, fiind în spiritul dreptății, al echității, al promovării tuturor în societatea noastră socialistă după muncă și rezultatele obținute, element al stimulării și dobîndirii de satisfacții de către cei merituoși. Avem, de asemenea, o înaltă răspundere de a sprijini cu toată priceperea și cu toate eforturile necesar a fi depuse, elevii care, dintr-o cauză sau alta, au rămas în urmă, au lipsuri în pregătirea lor, lipsuri care, neînlăturate, devin obstacole în calea oricărui viitor progres școlar.

Pentru toți elevii, cel de-al doilea trimestru școlar reprezintă un moment culminant al curbei de efort al muncii de învățătură, fapt care impune o organizare deosebit de atentă a activității didactice.

O atenție deosebită se cere valorificării formative mult mai active a fiecărei lecții, a tuturor activităților didactice, educării preșcolarilor și elevilor în spirit revoluționar, cultivării sentimentelor de patriotism, de dragoste nețărmurită față de partid și secretarul general al partidului, dezvoltării motivației față de muncă, față de cauza construcției socialismului în patria noastră.

În acest trimestru, întreaga activitate de orientare școlară și profesională atinge cotele cele mai înalte, concretizarea acesteia realizîndu-se în maturizarea opțiunilor școlar-profesionale ale elevilor și în corelarea opțiunilor respective cu cerințele de forță de muncă ale județului, cu acele meserii și profesii care impun acordarea unei atenții deosebite.

De aceea, se și cere, pentru cel de-al doilea trimestru muncă exigentă și eficientă, plină de responsabilitate.

Prof. DOINA LUCIA TIREA
director în Ministerul Educației și Învățămîntului

DIALOG PRIN CORESPONDENŢĂ

Răspunsurile la scrisorile primite pentru rubrica „Dialog prin corespondenţă" sînt formulate cu ajutorul unor cadre de specialitate din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului (inspectori generali şi principali, economişti, juristi) menţionate după răspunsurile respective.

Constantin Dulău, profesor de biologie, domiciliat în Timişoara : Ne solicitaţi să vă răspundem la trei întrebări diferite tematic. 1. Dacă un profesor titular la o şcoală din afara municipiului poate ocupa funcţia de director vreme de opt ani consecutiv la o şcoală din municipiu şi care este statutul unui director detaşat sau cu delegaţie ? 2. Care este norma unei secretare dintr-o şcoală „generală" care nu are decît 730 de elevi, adică dacă este posibilă înfiinţarea unui post cu normă întreagă la o şcoală cu sub 800 de elevi ?. 3. Care sînt condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească un cadru didactic pentru a primi titlul de „evidenţiat" şi care este procedura dobîndirii acestei distincţii ?

Răspuns : 1. Numirea directorilor de şcoli se face în conformitate cu prevederile Legii educaţiei şi învăţămîntului, din rîndul cadrelor didactice titulare în unitatea şcolară respectivă. În cazul în care în unitatea respectivă nu sînt cadre care să întrunească prevederile legale în vigoare, conform articolului 28 din Statutul personalului didactic, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului poate transfera personal didactic titular de la o şcoală din mediul urban la o altă unitate de învăţămînt în interesul învăţămîntului, pentru îmbunătăţirea conducerii şcolii, cu acordul celor care urmează să fie transferaţi. De asemenea, potrivit articolului 162 din Legea educaţiei şi învăţămîntului, directorii şi directorii adjuncţi se numesc pe o perioadă de patru ani, dar nu mai mult de două ori consecutiv. În mod excepţional poate fi numit cu delegaţie în funcţii didactice de conducere sau în funcţii de îndrumare şi control, personal didactic care nu îndeplineşte unele dintre condiţiile prevăzute de legislaţia şcolară. (Tudoriţa Iosif şi Ion Popescu). 3. Titlul de „evidenţiat" se conferă de către Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, la propunerea inspectoratelor şcolare judeţene personalului didactic care a obţinut rezultate deosebite în activitatea profesională cu o vechime de cel puţin cinci ani în învăţămînt. (Tudoriţa Iosif). 2. Normarea posturilor de secretare la şcolile cu clasele I—VIII sau I—X se face de către inspectoratele judeţene, potrivit criteriilor de normare stabilite de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi transmise cu Scrisoarea Nr. 8 896 din 1977, ca medie pe judeţ. Normele de posturi astfel stabilite se repartizează unităţilor şcolare de către inspectoratul şcolar judeţean. (Nicolae Ene).

Ion Vasiliu, Buzău : Vă rog să-mi răspundeţi la rubrica „Dialog prin corespondenţă" cum se face reducerea de activitate într-o şcoală în care sînt mai multe cadre de aceeaşi specialitate. Care sînt normele şi criteriile legale de departajare, de ce se ţine seama ? Vă rog să le enumeraţi clar.

Răspuns : Articolul 28 din Legea Nr. 6 din 1969 privind Statutul personalului didactic prevede criteriile care au în vedere (nivelul de pregătire, rezultatele obţinute în activitate, gradul didactic, vechimea în învăţămînt şi în unitatea şcolară respectivă, situaţia familială — toate aceste criterii luate cumulativ). Restrîngerea respectivă se decide, după caz, de comitetele executive ale consiliilor populare judeţene şi al municipiului Bucureşti, prin inspectoratele şcolare sau de ministerele de resort ori de celelalte organe centrale care au în subordinea lor unităţi şcolare. Deci acestea sînt criteriile. Conform prevederilor Legii Nr. 10 din 1972 privind Codul muncii, articolul 175 C toate contestaţiile împotriva redistribuirii de personal făcute cu prilejul reducerii personalului din administraţie sau din producţie sînt de competenţa organului ierarhic superior sau organului de conducere colectivă şi potrivit legii. Respectiv, în cazul nostru, sînt de competenţa Comitetului executiv al Consiliului popular judeţean sau, în situaţia ministerelor şi a celorlalte organe centrale care au în subordinea lor şcoli, conducerilor acestora. (Red.).

Gheorghe Voloşeniuc, Piatra Neamţ : În calitate de cititor al publicaţiei dv. vă rog să mă ajutaţi să-mi procur contra cost un manual de „Microbiologie" şi unul de „Instruire practică" pentru clasa a IX-a a liceelor sanitare.

Răspuns : Ne-am interesat pentru dumneavoastră la Editura Didactică şi Pedagogică de la care am primit următorul răspuns : „Vă recomandăm să vă adresaţi Centrului de librării din judeţul dumneavoastră sau, eventual, Întreprinderii de Difuzare a Cărţii din Bucureşti" (Red.).

Steluţa-Rodica Rotaru, profesoară de limba franceză, domiciliată în comuna Filipeşti, judeţul Bacău : Ne scrieţi că sînteţi absolventă a Universităţii Al. I. Cuza din Iaşi, şi aveţi examenul de definitivat, că soţul dumneavoastră lucrează în localitatea dv. de domiciliu, ca inginer mecanic la S.M.A. Filipeşti. Aveţi un copil mic, sub doi ani şi, începînd din anul şcolar 1978—1979, după absolvirea facultăţii, aţi funcţionat la Şcoala din localitatea Galbeni, care aparţine de comuna Filipeşti. Pentru anul şcolar 1983—1984, din lipsă de ore la Şcoala din Galbeni, vi s-au repartizat ore şi la Şcoala din Onişcani care aparţine tot de comuna Filipeşti, ceea ce însă, vă obligă la o navetă dublă. Dv. aţi fi preferat să vi se repartizeze orele de la Şcoala din Filipeşti şi Onişcani, ceea ce ar fi simplificat naveta pe o singură rută pe care circulă şi un autobuz I.T.A..

Răspuns : La intervenţia redacţiei noastre, inspectorul general din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului care, în luna ianuarie a acestui an, a efectuat o deplasare în judeţul Bacău, a analizat, între alte probleme, la nivelul conducerii inspectoratului judeţean, şi cazul dumneavoastră, cu toată rigoarea şi obiectivitatea cu care se fac aceste analize. Vi s-a explicat, aşa cum ni s-a explicat şi nouă, că la Inspectoratul Şcolar Judeţean Bacău, situaţia dv., era cunoscută, dar nu a putut fi rezolvată, pentru acest an şcolar, din cauza unor împrejurări obiective privind completări de catedră, efective de elevi, unele prevederi de legislaţie şcolară ş.a. Reţinem intenţia şi dorinţa Inspectoratului Şcolar Judeţean Bacău de a rezolva situaţia dv. în perspectiva anului şcolar 1984—1985 (Red.).

Gheorghe Gh. Lungan, domiciliat în Tg. Jiu, se adresează Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului cu o scrisoare din care reţinem : Ca profesor cu institutul pedagogic de 3 ani, am obţinut gradul didactic II în anul 1975, iar în anul 1979 am absolvit cursurile universitare cu examen de licenţă. În prezent, sînt remunerat ca profesor categoria I, cu gradul definitiv. Vă rog să dispuneţi dacă pot fi remunerat în această situaţie, ca profesor categoria I, gradul II. Menţionez că am o vechime în învăţămînt de 27 de ani.

Răspuns : Avînd în vedere că unele cadre didactice, ca de altfel şi dumneavoastră, s-au adresat Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului în legătură cu recunoaşterea gradelor didactice şi în cazul dobîndirii prin studii a altei funcţii didactice superioare, se fac următoarele precizări : Statutul personalului didactic precizează cazurile în care gradele didactice obţinute pentru o anumită funcţie didactică se recunosc şi în situaţia dobîndirii prin studii a altei funcţii didactice superioare. Astfel, la art. 83, ultimul alineat, se recunoaşte definitivarea şi art. 90 prevede că învăţătorii şi educatoarele care au obţinut gradele didactice II şi I şi au absolvit cu examen de diplomă o instituţie de învăţămînt superior, fiind numiţi în posturi de profesori, se pot înscrie pentru obţinerea gradelor didactice în această calitate, fără să li se mai ceară condiţia de vechime prevăzută pentru aceste grade. Învăţătorii care au obţinut în această calitate grade didactice beneficiază de ele şi după numirea lor ca institutori. Avînd în vedere că alte referiri cu privire la recunoaşterea gradelor didactice nu se fac în Statut şi că, potrivit prevederilor Decretului Nr. 204/1976, se interzice interpretarea legilor şi decretelor, nu se recunosc gradele didactice în cazul obţinerii prin studii a altei funcţii didactice superioare, spre exemplu, gradul obţinut ca învăţător sau educatoare, pentru funcţia de profesor cu institut pedagogic sau cu studii superioare ; sau ca profesor cu institut pedagogic, pentru funcţia de profesor cu studii superioare. (Nicolae Ene).

Cornelia Dumitrache, comuna Ciorăşti, judeţul Vrancea : În cadrul căror instituţii de învăţămînt superior funcţionează specializarea Ştiinţe naturale şi agricole? Care sînt disciplinele de concurs ? Sînt condiţii speciale pentru înscrierea la concursul de admitere la specializarea respectivă ?

Răspuns : a) În anul universitar 1983/1984, specializarea la care vă referiţi se realizează în cadrul universităţilor din Bucureşti, Cluj-Napoca şi Iaşi, precum şi în cadrul institutelor de învăţămînt superior din Baia Mare şi Constanţa; b) Biologie I şi Biologie II ; c) Nu. Informaţii privind concursul de admitere în învăţămîntul superior — 1984 vor fi date publicităţii şi se vor afişa la institutiile de învăţămînt superior în timp util. În acest sens, vă recomandăm să urmăriţi Revista învăţămîntului superior „Forum", publicaţie lunară, în care se vor publica îndrumări privind admiterea în învăţămîntul superior. (Bucur Ionescu).

Viorica Zănescu, educatoare, la Grădiniţa de copii din comuna Unirea, judeţul Dolj : Am absolvit cursurile Liceului Pedagogic din Craiova în anul 1981, fiind repartizată ca educatoare la grădiniţa menţionată, unde funcţionez de la repartizare şi pînă în prezent. Vreau să ştiu dacă am dreptul la o retribuţie lunară de 1 770 lei şi dreptul de a trece la o gradaţie superioară.

Răspuns : Absolvenţii liceelor pedagogice încadraţi pe post de educatoare primesc o retribuţie majorată în anii doi-trei de stagiu. Dv. aveaţi dreptul să primiţi retribuţia de 1 770 lei lunar începînd cu data intrării în anul doi de activitate în învăţămînt, aceasta nefiind considerată trecere în gradaţie superioară întrucît în perioada stagiului nu se acordă gradaţii (Ion Dobrică).

Maria Zănescu, învăţătoare la Şcoala cu clasele I—X din localitatea Întorsura, judeţul Dolj : Avînd o vechime neîntreruptă în învăţămînt de 32 de ani, vă rog să-mi comunicaţi dacă, conform vechimii, pot trece de la gradaţia a VI-a de retribuţie la gradaţia a VII-a şi ce condiţii trebuie să îndeplinească pentru a trece la această gradaţie.

Răspuns : Prin art. 33 (3) din Legea nr. 57/1974, republicată, se stabileşte că numărul personalului încadrat la ultima gradaţie nu va depăşi 5—8% din totalul personalului încadrat pe gradaţii în cadrul fiecărei unităţi. Pentru ramura învăţămînt s-a stabilit — prin planul naţional unic de dezvoltare economico-socială — acordarea ultimei gradaţii pentru cel mult 6% din personalul didactic din fiecare unitate. Poate beneficia de ultima gradaţie personalul didactic cu cel puţin 29 de ani vechime în învăţămînt. Se poate acorda o gradaţie maximă în unităţile în care funcţionează cel puţin 17

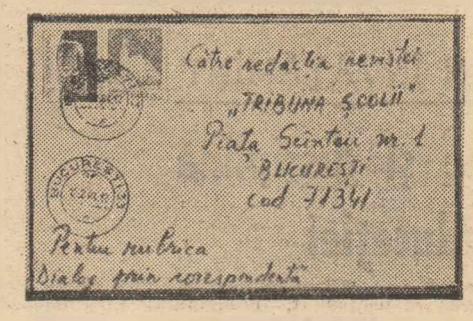

cadre didactice cu normă întreagă (educatoare, învăţători, profesori şi maiştri-instructori). Sporirea numărului gradaţiei maxime se poate face numai în cazul multiplilor de 17 cadre didactice. (Ion Dobrică).

Pantelimon Tărban, învăţător, director, gradul didactic II, Şcoala din Bircea Mare, Deva, judeţul Hunedoara : În toamna acestui an am luat parte la întîlnirea după 30 de ani de la terminarea şcolii, prilej de mare bucurie, de reflecţii şi de bilanţ. Vă scriu dv. pentru că am văzut că daţi răspunsuri întemeiate la rubrica „Dialog prin corespondenţă". Vă rog să analizaţi datele extrase din Carnetul meu de muncă, din copia pe care v-o trimit alăturat, şi să-mi explicaţi de ce sînt plătit tot cu 2 470 lei la vechimea de 23 de ani ? Chiar dacă s-ar scădea cele 30 de luni ale stagiului militar, tot ar trebui să fiu retribuit la 26 de ani.

Răspuns : Retribuţia dv. a fost legal stabilită pînă la data de 1 ianuarie 1984. Deşi aţi împlinit 26 de ani vechime în învăţămînt, deoarece în perioada 1 februarie 1982 — 31 decembrie 1983 promovările în gradaţii superioare au fost sistate, potrivit decretelor nr. 46/1982 şi nr. 462/18 decembrie 1982. Începînd cu data de 1 ianuarie 1982, în baza prevederilor articolului 21 din Decretul nr. 476/1983 se pot face promovări şi în gradaţii superioare. Perioada satisfacerii stagiului militar de la 11 XI 1953 pînă la 3 IV 1956 nu se ia în calculul vechimii în învăţămînt, în cazul dv. (Ion Dobrică).

Constantin T. Tutulan, profesor I. biologie la Şcoala cu clasele I—X din Slobozia Bradului, comuna Slobozia Bradului, judeţul Vrancea : Avînd o vechime în învăţămînt de la 1 septembrie 1976 şi pînă în prezent, vă rog să faceţi unele precizări cu privire la stabilirea vechimii în învăţămînt precum şi la clarificarea unor probleme de încadrare şi retribuţie a personalului didactic. Întrucît întrebările dv. defalcate pe puncte sînt reluate sau se deduc chiar din răspuns, trecem direct la răspunsuri.

Răspuns : 1) Perioada de 9 ani în care aţi lucrat ca tehnician agronom, anterior obţinerii diplomei de profesor de biologie, nu se poate lua în calcul pentru recunoaşterea vechimii în învăţămînt întrucît activitatea de bază se desfăşoară la învăţămîntul gimnazial, disciplina biologie-agricultură (12 ore în medie pe săptămînă). Disciplina biologie-agricultură nu face parte din obiectele de cultură tehnică generală şi de specialitate, deoarece în învăţămîntul gimnazial nu se predau asemenea discipline. 2) Profesorii care predau la treapta I de liceu beneficiază de retribuţie mai mare cu o clasă faţă de cei ce predau la şcoli cu clasele I—VIII. În cazul dv. urmează să primiţi cotă parte de retribuţie pentru nivelul de şcoală cu clasele I—VIII şi retribuţie pentru clasele IX—X, raportat la numărul orelor predate la fiecare din aceste niveluri. 3) Norma didactică de predare fiind stabilită la 680 de ore anual, iar dv. avînd numai 646, din care 408 la învăţămîntul gimnazial şi 232 la treapta I de liceu, vi s-a completat norma cu ore de instruire practică la clasele IX şi X. Pentru a avea norma completă trebuie să efectuaţi încă 34 de ore de instruire practică. Diferenţa de 146 de ore de instruire practică pe care le predaţi la clasele IX—X (pînă la 180 ore de instruire practică anual) urmează să fie onorată prin plata cu ora la nivel de retribuire şi normă de maistru-instructor. 4) Constituirea catedrelor (normelor didactice de predare) în învăţămîntul gimnazial este de competenţa conducerii şcolii şi a inspectoratului şcolar. Întrucît la Şcoala cu clasele I—X din comuna Slobozia Bradului, judeţul Vrancea au fost numite două cadre didactice suplinitoare — după cum rezultă din scrisoarea dv. — conducerea şcolii şi inspectoratul şcolar pot efectua modificări în constituirea catedrelor (normelor didactice) la disciplina respectivă, fără a fi necesar acordul celui în cauză. (Ion Dobrică).

Rubrică realizată de
OCTAVIAN BUZESCU

Radioşcoală: „La trecutu-ţi mare, mare viitor"

Scopul principal, declarat, al acestei emisiuni este de a veni în sprijinul elevilor care învaţă istoria patriei, mai precis, al celor din clasele a VIII-a, a IX-a şi a X-a. Bineînţeles că aceşti ascultători sînt cîştigaţi în măsura în care emisiunile răspund cel mai bine intereselor lor. Cu alte cuvinte, dacă li se repetă, sub formă de prelegere — chiar mai detaliată — textul oferit de profesor sau de manual în timpul unei lecţii, există mai puţine şanse ca ele să se înscrie printre preferinţe. Dimpotrivă, vor fi urmărite cu multă atenţie, dacă elevii sînt antrenaţi de către vorbitor, la desfăşurarea unor evenimente din trecutul patriei, prin accentuarea unor fapte şi opinii despre care n-au aflat încă ; dacă li se oferă comparaţii sugestive, care să le permită raportarea istoriei naţionale la cea universală ; dacă li se formează capacitatea de interpretare, o gîndire istorică, pe baza unor asociaţii esenţiale sau a unor sinteze revelatoare pentru aportul unei personalităţi sau epoci la dezvoltarea civilizaţiei româneşti ; dacă se regăsesc printre interlocutorii emisiunii, ca autori ai unor contribuţii deosebite, de exemplu, comunicări ştiinţifice, determinate de studierea istoriei neamului ; în sfîrşit, dacă aceste emisiuni îi sensibilizează, îi educă în spiritul înaltelor virtuţi patriotice.

Cred că putem vorbi despre multe emisiuni transmise sub inspiratul titlu „La trecutu-ţi mare, mare viitor" care corespund, integral sau parţial, unor asemenea exigenţe. De pildă popasul la Liceul „Al. I. Cuza" din Focşani (în cadrul rubricii „Istoria ca pasiune", din emisiunea transmisă la 8 februarie ; redactor — **Antoaneta Bîrcă**) a prilejuit o întîlnire plăcută (şi plină de frumoase învăţăminte pentru elevi, de sugestii pentru profesori) cu un foarte tînăr — putem spune — cercetător istoric, un eminent elev. Interesantă ni s-a părut, în aceeaşi emisiune, prezentarea cabinetului de istorie pentru clasele primare şi gimnaziale ale Şcolii din Botoroaga, judeţul Teleorman — al cărui autor este directorul Constantin Delcea, profesor de istorie — cabinet cu o multiplă funcţionalitate, care poate fi considerat un model pentru colegii care predau acelaşi obiect de învăţămînt.

Acelaşi lucru îl putem afirma şi despre „Albumul istoric pentru tineret" — formulă găsită şi pentru emisiunile difuzate la 1 şi 15 februarie a.c. — care prilejuieşte realizatorului **Val Tebeica** abordarea unor subiecte diferite din istoria veche, modernă şi contemporană a patriei, fie pe baza prezentării unor documente de referinţă de către specialişti, fie prin intermediul interviului sau prin răspunsuri la întrebările adresate de către ascultători — pentru care sînt invitaţi, cercetători, profesori, oameni de ştiinţă reprezentativi pentru acest domeniu.

Important mi se pare că redactorul Val Tebeica, el însuşi istoric, ştie ce trebuie să ofere elevilor şi, mai ales, cum să li se adreseze pentru ca emisiunile să se constituie, cu adevărat, într-un aport necesar completării informaţiei de specialitate şi formării unei concepţii clare, bazate pe materialismul ştiinţific, despre o anumită epocă sau personalitate istorică. Sînt convins că alături de elevi, şi profesorii de istorie, educatorii în general, ascultă cu plăcere şi cu interes aceste emisiuni.

VALERIA BACIU

„Şcoala de toate gradele trebuie să formeze un tineret revoluţionar, pasionat, îndrăzneţ, gata de orice sacrificiu pentru interesele patriei, ale socialismului, pentru apărarea independenţei ţării, pentru pace."

NICOLAE CEAUŞESCU

Cercul de istorie „Tulnicarii Iancului" şcoală a iubirii de patrie

Pentru a îmbogăţi lecţiile de istorie cu dovezi „vii" ale trecutului glorios al neamului nostru, am organizat la Şcoala din comuna Avram Iancu, localitate cu profunde rezonanţe în istoria neamului, un cerc de istorie numit **„Tulnicarii Iancului".**

Depăşind cadrul activităţilor didactice am făcut ca şedinţele cercului de istorie „Tulnicarii Iancului" să **dobîndească o adîncă vibraţie,** dînd astfel **continuitate firească adevărurilor învăţate la lecţiile de istorie.**

Obiectele adunate ne-au pus zeci şi zeci de întrebări, obligîndu-ne să răscolim în minţile celor vîrstnici amintirile vremurilor trecute, să citim ce s-a scris despre istoria, etnografia, limba şi geografia acestor locuri.

Colecţia cuprinde peste **1000** de piese. Predomină obiectele legate de gospodăria propriu-zisă a moţilor, de îndeletnicirile lor seculare în care şi-au încrustat deopotrivă bucuria şi necazurile. Văzîndu-le, te reîntîlneşti cu hărnicia, dăruirea şi priceperea multor generaţii de moţi. Colaborarea cu specialişti a permis dispunerea tuturor pieselor într-o ordine şi succesiune riguros ştiinţifică, pe categorii, începînd cu ţesăturile şi continuînd cu : încrustaturi, unelte agricole, de prelucrarea laptelui, de port popular specific Vidrei de Sus, de agricultură şi transportat apa în casă din locurile carstice, pînă la documentele istorice care atestă participarea moţilor vidreni la marile evenimente naţionale : **răscoala lui Horea, lui Avram Iancu, Marea Unire de la 1 Decembrie 1918.** Dispunem şi de o colecţie numismatică şi de o alta de ceramică, ultima însumînd peste 300 de piese din lut.

Stringîndu-le pe toate într-un muzeu şcolar, am salvat valori ce altfel erau pentru totdeauna pierdute, iar elevilor **le-am cultivat sentimentul preţuirii „capodoperei de haz şi mireasmă" ce este creaţia populară.** Fiecare piesă îşi are propria sa istorie, propriul său trecut care, tălmăcit şi înţeles prin intermediul şedinţelor de cerc sau la faţa locului, în momentul colecţionării, conduc la înţelegerea faptului că istoria Ţării de piatră este cusută pe cămăşile de pînză, ţesută în zăduile învîrstate, crestată în lemnul aşezat ca stîlp la prispa casei. Astfel, elevii au înţeles că prin ele **trăieşte şi se veşniceşte în noi, aici în Apuseni, felul de-a fi, de-a trăi şi gîndi al strămoşilor. Despre acest adevăr trebuie să-i învăţăm pe elevi odată cu fiecare răsărit de soare, pentru că el este crescut din suferinţele locuitorilor statornici ai acestor meleaguri, spre a rămîne pentru eternitate ca testament de continuitate şi inteligenţă creatoare.**

Pentru ca să cunoaştem mai bine locurile unde trăim şi pentru a da continuitate firească activităţilor cercului, împreună cu membrii săi, reuniţi într-un echipaj numit **„Tulnicarii Iancului"** am pornit să răsfoim cu mintea, inima şi pasul inscripţiile de statornicie rămase pe această vatră milenară de istorie şi poartă de intrare în patrie.

Pentru noi, ca, de altfel, pentru toţi copiii patriei, expediţiile acestea sînt o **adevărată şcoală a iubirii de patrie, un mijloc de-a vedea şi admira la faţa locului, frumuseţile şi bogăţiile ei, mărturiile istoriei noastre milenare şi marile înfăptuiri ale prezentului socialist, de a-i cunoaşte pe oamenii muncii din diferite domenii, de a-şi consolida cunoştinţele obţinute la şcoală şi de a-şi cultiva alese calităţi morale şi fizice.**

Fiecare pas făcut ne-a introdus tot mai adînc în cartea scrisă şi nescrisă a istoriei Ţării Moţilor, istorie plină de suferinţe, zbucium şi frămîntare, dar şi de hotărîre dîrză de a-şi apăra drepturile şi viaţa împotriva strîmbătăţilor, neprecupeţind nici un sacrificiu pentru izbînda luptei lor.

Întorşi acasă, am prelucrat datele şi informaţiile culese, am refăcut schiţele şi desenele. Rezultatele cercetărilor şi observaţiilor au fost consemnate minuţios în sute de pagini. Pe scurt acestea fiind : **un vocabular de 600 de regionalisme şi arhaisme adunate din satele moţeşti, cîteva zeci de poezii populare, doine, unele nefiind catalogate de specialişti, colinde, strigături, descrierea amănunţită a cîtorva obiceiuri, jocuri arhaice, informaţii inedite despre unele evenimente şi personalităţi istorice din zona Apusenilor, legende, precum şi cîteva studii : „Portul popular la moţi", „Civilizaţia lemnului în Munţii Apuseni", „Tipuri de soluri formate pe relieful carstic al Apusenilor" şi „Arborele genealogic al familiei lui Avram Iancu",** toate însoţite de zeci de fotografii, desene, schiţe şi diapozitive.

Expediţionarilor le-au fost răsplătite eforturile cu trofee, membrii juriilor naţionale au făcut aprecieri elogioase la adresa muncii lor. Dar din aceste drumeţii elevii au dobîndit mai ales respectul, pasiunea de a studia valorile milenare ale poporului nostru cu respect şi mîndrie.

Prof. IONEL GOMBOŞ
Şcoala de 10 ani din comuna Avram Iancu, judeţul Alba

Ora de informare politică

Orele de informare politică, ţinute bilunar şi desfăşurate după un plan de dezbateri al temelor respective, urmăresc, într-un spirit angajant, să formeze elevilor o imagine realistă despre politica ştiinţifică a partidului şi statului, aplicată în mod creator la condiţiile specifice ale ţării noastre. Prin aceste ore, cinstim trecutul istoric al poporului nostru, al mişcării muncitoreşti socialiste şi democratice din România, avînd drept scop **educarea elevilor în spiritul devotamentului nemărginit faţă de patrie, partid şi popor.** Desfăşurîndu-se în cabinetul de ştiinţe sociale, orele de informare politică beneficiază şi de o atmosferă favorabilă, care să sporească eficienţa lor. Printr-un front comun al orelor de informare politică cu disciplinele sociale, profesorii diriginţi pot face educaţia politico-ideologică a elevilor, pot cultiva spiritul patriotic, cetăţenesc, pentru întărirea ataşamentului lor faţă de Partidul Comunist Român. Pentru orele de informare politică nu există o programă şcolară, nici o planificare cu tematica lor. **Tematica acestora izvorăşte din documentele de partid, din cuvîntările secretarului general.**

Iată cîteva din temele prezentate : Vocaţia de pace a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vocaţia de pace a poporului român ; Unirea în cuget şi simţiri ; Nicolae Ceauşescu, ctitor de ţară nouă, proeminentă personalitate politică a lumii contemporane : Griviţa, redută a luptelor revoluţionare a muncitorilor ceferişti şi petrolişti din ianuarie-februarie 1933 ; Partidul Comunist Român — stegar al luptei poporului nostru pentru libertate şi dreptate socială ; 40 de ani de la revoluţia de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă din August 1944 ; 200 de ani de la revoluţia lui Horea pentru emanciparea socială şi naţională ; 35 de ani de la înfiinţarea primelor cooperative agricole de producţie din ţara noastră : Congresul al XIII-lea al P.C.R., eveniment de însemnătate epocală în istoria poporului nostru.

Ora de informare politică începe cu o scurtă prezentare a cadrului internaţional actual. **Temele prin care se face informarea politică a elevilor sînt dezbătute împreună cu ei după un plan bine gîndit şi întocmit.** După dezbateri, profesorul diriginte care conduce ora de informare politică sintetizează cele dezbătute, subliniind importanţa evenimentelor, rolul partidului nostru în dezvoltarea societăţii.

Tema **„Vocaţia de pace a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vocaţia de pace a poporului român"** am dezbătut-o după următorul plan : politica de pace a României, o politică tradiţională a poporului nostru ; Nicolae Ceauşescu, erou al păcii, al României socialiste ; atitudinea oamenilor muncii din patria noastră de condamnare a creşterii pericolului încordării internaţionale, prin instalarea de noi rachete cu rază medie de acţiune pe continentul european ; iniţiative ale României pentru pace, dezarmare şi securitate.

Concluzia pe care am desprins-o : popoarele lumii, unite, pot bara creşterea pericolului dezlănţuirii unei noi conflagraţii mondiale, care ar fi fatală pentru întreaga civilizaţie umană. Elevii vor înţelege mai bine întreaga activitate internaţională a partidului şi statului nostru, valorificînd tradiţiile de politică externă românească, precum şi prestigiul de care se bucură ţara noastră pe toate meridianele lumii.

La tema **„Nicolae Ceauşescu, ctitor de ţară nouă, mare bărbat de stat, proeminentă personalitate politică a lumii contemporane",** după o scurtă prezentare a cadrului internaţional, va urma dezbaterea după următorul plan : gîndirea economică şi filozofică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu ; din activitatea revoluţionară a tovarăşului Nicolae Ceauşescu ; Nicolae Ceauşescu, promotor al unei politici de pace, prietenie şi cooperare între popoare.

Concluzia care se va desprinde cu ajutorul elevilor : Epoca Ceauşescu a constituit pentru poporul nostru o epocă de succese. Orele de informare politică trebuie să poarte mesajul chemării adresate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu prilejul consfătuirii de la Mangalia : „Să împletim educarea generală cu spiritul patriotic al dragostei faţă de trecutul glorios de luptă al poporului nostru, care în cele mai grele timpuri a ştiut să înfringă orice greutăţi, să-şi asigure existenţa, dezvoltarea economică şi socială, formarea statului naţional, trecerea la făurirea socialismului şi să înainteze ferm spre comunism."

Prof. GHEORGHE VIERU
Şcoala de 10 ani din comuna Stoicăneşti, judeţul Olt

Coordonate ale educaţiei ateist-ştiinţifice

Obiectivul principal al educaţiei comuniste este formarea unei personalităţi multilaterale, care se caracterizează printr-o concepţie materialistă, implicit antireligioasă.

Literatura oferă mari posibilităţi de educare ateist-ştiinţifică a elevilor de liceu. Am subliniat elevilor mei, că citind şi-nţelegînd pe Blaga, Arghezi, Barbu, Macedonski, Nichita Stănescu, Mateiu I. Caragiale, Dostoievski, Zola, Faulkner, te îmbogăţeşti interior, te simţi mai demn ca individ, te formezi pentru a descifra armonia contrariilor, căci arta nu este doar un obiect de delectare, ci şi un instrument de cunoaştere.

Tînărul cititor încearcă, prin raportarea la literatura mare, să se pună de acord cu el însuşi, aşa cum încearcă să pună de acord personalitatea sa cu lumea înconjurătoare.

Ca orice activitate politico-educativă, educaţia ateistă a elevilor de liceu presupune din partea profesorului de literatură o varietate de forme, metode şi mijloace, utilizate în scopul modelării conştiinţei tineretului în spiritul convingerilor şi concepţiei lor comuniste, materialist-ştiinţifice. **Pentru profesorul de limba română, forma cea mai directă de educare ateist-ştiinţifică a elevilor o constituie chiar ora de literatură.** Lecţia oferă elevilor posibilitatea unor cunoştinţe aprofundate, susţinute de o documentaţie solidă.

La clasa a IX-a, în cadrul temei **Literatura populară,** am subliniat elevilor că întîlnim în folclorul românesc şi numeroase legende sau basme care, deşi păstrează fantasticul şi pe Dumnezeu ca personaj central, se abat, şi nu accidental, de la tradiţia biblică privitoare la facerea lumii. Astfel, în locul Dumnezeului biblic, creator absolut, apare un altul, limitat în puterea şi în ştiinţa sa, simplu personaj de legendă, care susţine o anecdotică, dar nu impune un cult. În contradicţie cu textele creştine, mitologia populară, într-o mare parte a ei, propunea o imagine principial distinctă şi care avea astfel o atitudine liberă, rezistentă la dogmatismul ortodox.

La clasa a XI-a, în cadrul temei **Miturile în literatura universală şi română,** am explicat că mitologia e sursa poeziei. Avînd o tematică variată — începînd cu cele teogonice, cosmogonice şi terminînd cu cele etiologice —, miturile se înscriu în panteonul culturii umane, ca realizări ale creaţiei spirituale. Ele au constituit, de fapt, elementele de construcţie ale marilor epopei şi un izvor nesecat de inspiraţie pentru creaţia cultă.

Raportîndu-l la practicile cultului, mitul s-a desprins cu timpul de acestea, laicizîndu-se, înaintînd pe drumul unei istorii nereligioase.

Comentîndu-se cu elevii clasei a XII-a opera lui **Tudor Arghezi, Ion Barbu** sau **Lucian Blaga,** se fixează, ca o primă trăsătură a individualităţii acestora, larga dezbatere filozofică, în centrul careia se află condiţia omului în univers. „Dumnezeul" pe care-l caută ei nu este cel al vreunei religii, ci principiul director al vieţii, al universului.

Căutările celor trei poeţi exprimă setea de absolut, veşnica aspiraţie umană. Pe un ton semiironic, Arghezi reproşează divinităţii lipsa actuală a miracolelor întîmplate în biblie : „Îngerii tăi grijau pe vremea aceea / Şi pruncul şi bărbatul şi femeia / Doar mie Domnul, veşnicul şi bunul, / Nu mi-a trimis, de cînd mă rog, nici unul." Sub aparenta candoare, mocneşte valul îndoielii în existenţa Domnului. El izbucneşte în ciclul de „Psalmi", poezii în care Arghezi se substituie lui Toma Necredinciosul, exclamînd : „Vreau să te pipăi şi să urlu : Este !" Imaginea Domnului se estompează din ce în ce : „Şi eşti şi nici nu eşti / Între putinţă şi între amintiri" („Psalm").

Încheierea luptei între credinţă şi tăgadă are loc într-un psalm din 1959, în care este repudiat, ca van, ţelul de găsire a Domnului. Setea de cunoaştere trebuie să-şi croiască alt drum : „Înversunat de piedici, să le sfărîm îmi vine / Dar trebuie-mi dau seama, să-ncep de-abia cu tine".

Omul ca stăpîn al Universului îşi va avea opera de culme în **Cîntare omului,** odă închinată omului constructiv, a cărui evoluţie spirituală şi materială e privită ca un act autonom, de care el însuşi este responsabil. **Cîntare omului** este o nouă cosmogonie, bazată pe materialismul dialectic şi istoric.

Blaga trăieşte conflictul între dorinţa de cunoaştere şi căinţa de a resimţi această dorinţă. Punctul său de vedere va fi „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii / şi nu ucid cu mintea tainele ce le-ntîlnesc în calea mea". Pierderea credinţei, sinonimă cu pierderea lui Dumnezeu, s-a petrecut demult, în copilăria omenirii, simbolizată de copilăria autorului : „Dumnezeule, dar ce era să fac ? / Cînd eram copil mă jucam cu Tine / Şi-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie / Apoi sălbăticia mi-a crescut / Cîntările mi-au pierit / Şi fără să-mi fi fost vreodată aproape / Te-am pierdut pentru totdeauna în ţărînă, în văzduh, şi pe ape" („Psalm"). La Blaga încercarea de comunicare cu Dumnezeu nu e posibilă decît prin somn. Astfel, în „Laudă somnului", oniricul e ridicat la starea divină. Somnul din care ieşirea se făcea întotdeauna cu regret este înlocuit de bucuria germinaţiei, a vieţii în „Mirabila sămînţă".

Spre deosebire de Blaga, care-şi caută simbolurile în adînc, **Ion Barbu** se-ndreaptă spre cosmos, spre principiul lumii solare. Aspiraţia spre cer constituie o aspiraţie spre superioritate, evadare din condiţia nedemnă. Lumea simbolurilor lui Barbu nu este luată din natura obişnuită, ci din domeniul ştiinţelor exacte. A fi iniţiat înseamnă a fi instruit în acelaşi timp în ordinea din micro şi macrocosmos, prin imagini simboluri (ou, arbore, cruce, sămînţă, şarpe). Simbolul corespunde la el cu legea din gîndirea logică.

Ca întreaga muncă de formare a omului nou, educaţia ateist-ştiinţifică a elevilor nu este un „război" cu credincioşii şi nu are un caracter de campanie. În acest sens, profesorul de literatură va urmări prin intermediul comentariului literar al unor asemenea texte, să valorifice cunoştinţele dobîndite de elevii săi la orele de ştiinţe sociale, în vederea asigurării unui climat de sinceritate şi încredere reciprocă, faţă de sistemul social de valori.

Prof. NICOLAE JIPLEA
Liceul Industrial Nr. 4 din Drobeta-Turnu Severin

Muzeul Şcolii din Şeulia de Mureş

Folosim mult în procesul predării-învăţării metode ce contribuie la **dezvoltarea gîndirii creatoare** şi la **stimularea interesului pentru cunoaşterea şi cercetarea ştiinţifică.**

În şcoala noastră, cu ajutorul elevilor şi al sătenilor, am reuşit să înfiinţăm un micromuzeu. Inventarul se înmulţeşte continuu, ajungînd acum la un număr de cîteva sute de piese. În ansamblu, sutele de exponate, începînd din epoca glaciară şi pînă în zilele noastre, atestă **că pe aceste meleaguri au existat aşezări omeneşti încă din cele mai vechi timpuri.** Colţul numismatic înscrie o monedă de argint — denar roman din perioada împăratului Hadrianus (117—138 e.n.). Sutele de monede din metal şi apoi mai tîrziu cele din hîrtie, corespund evoluţiei istorice prin care a trecut poporul român, Piesele sînt de origine turcă, austriacă, rusă, germană ş.a., abia mai tîrziu apar cele bătute în România. Pentru epoca glaciară sînt expuse fragmente din colţi şi molari de mamut, fragmente de castroane, ceşti dacice, olane şi alte piese care sînt mărturii ale existenţei daco-romane pe meleagurile noastre. Am completat colecţia cu exponate şi documente din perioada Imperiului Austro-Ungar, apoi din perioada Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 şi pînă în zilele noastre. Sectorul etnografic cuprinde unele obiecte vechi, locale (opinci, şerpar, ticlăzău — fier de călcat — piepteni pentru prelucrat cînepa ş.a.m.d.). Avem multe obiecte din timpul celui de al doilea război mondial ca : mască, fragmente de arme, căşti, port cartuşier ş.a. Numele celor 48 de eroi căzuţi la Şeulia de Mureş, în septembrie 1944, în lupta de la Oarba de Mureş este, de asemenea, prezent. Prin grija noastră, microţnuzeul îşi îmbogăţeşte vestigiile, ajungînd pînă în prezent la felurite obiecte de artizanat lucrate de mîinile iscusiţilor cooperatori şeuleni şi de copiii acestora.

Muzeul este casă a tuturor, un lăcaş în memoria trecutului dar şi a prezentului nostru socialist.

Prof. AUREL ŞEULEAN
Şcoala din comuna Şeulia de Mureş-Cucerdea, judeţul Mureş

Afectivitate şi sociabilitate

Prin organizarea jocurilor şi activităţilor alese, după ce am cunoscut realitatea psihologică a copilului, am putut exercita influenţe stimulatoare în direcţiile ce mi-am propus. Astfel, pentru stimularea vorbirii şi a comunicării, am desenat pe foi anumite obiecte şi am cerut copiilor să deseneze, alături de acestea, obiecte care se aseamănă între ele, fără a menţiona, bineînţeles, criteriul de asemănare. De exeemplu, lingă mărul desenat de mine, un copil a desenat o pară şi a motivat că e tot fruct, un alt copil — o cravată roşie — şi a motivat că e tot roşie sau, lingă grebla desenată de mine, altul a desenat un hîrleţ, motivînd că face tot straturi, deci e tot unealtă. Cerîndu-le să verbalizeze cele desenate de ei, ei au exersat pronunţarea denumirii obiectului desenat de mine, denumire care cuprinde sunetele pe care copiii care au primit aceste foi le pronunţau defectuos.

Tot pentru a-i obişnui să pronunţe corect sunetele, a le dezvolta auzul fonematic, am reprodus onomatopee pe un ton hazliu (foarte coborît sau ascuţit — ca lupul din povestea „Capra cu trei iezi") şi le-am cerut să încerce să reproducă corect aceste onomatopee. Cu multe satisfacţii şi haz se reuşeşte, şi prin acest joc, exersarea pronunţiei corecte a sunetelor.

Tot sub forma unui joc i-am obişnuit pe copii să formuleze propoziţii corecte, logice şi cît mai dezvoltate. Jocul l-am intitulat „Cine ajunge primul la ţintă?" şi l-am desfăşurat astfel: am fixat o ţintă undeva în sala de grupă. La această ţintă ajungea, primul, copilul care alcătuia propoziţii cu cele mai multe cuvinte. Le spuneam cuvîntul cu care sau despre care să spună ceva, urmînd ca pentru fiecare cuvînt din propoziţie să facă un pas. Cu cuvîntul fetiţă am alcătuit: Fetiţa desenează — se fac doi paşi; Fetiţa desenează frumos — se fac trei paşi; Fetiţa desenează o floare — se fac patru paşi ş.a.m.d.

Acestea sînt doar o parte din jocurile pe care le-am creat şi prin care, pe de o parte, verificam nivelul de cunoştinţe, iar pe de altă parte, urmăream dezvoltarea auzului fonematic, îmbunătăţirea percepţiei auditive, formarea abilităţii de a distinge cuvintele dintr-o propoziţie.

Pentru a acoperi distanţa dintre copii şi a-i aduce la acelaşi nivel în faţa abecedarului, am accentuat caracterul **formativ** al jocurilor didactice şi logice şi în general al activităţilor desfăşurate cu întreaga grupă de copii şi un caracter **informativ** jocurilor de creaţie desfăşurate cu grupuri mici de copii; prin jocurile didactice şi logice se selectează şi se ordonează astfel încărcătura de imagini intuitive şi reprezentările asupra mediului înconjurător cu care i-am familiarizat în cadrul jocurilor şi activităţilor alese.

În pregătirea jocurilor matematice, am procedat la fel: pentru ca toţi copiii să cunoască atributele pieselor le-am pus la dispoziţia lor în prima parte a programului şi am construit cu ele trenuri, case, brazi şi multe alte jucării.

Analizînd, sortînd, combinînd acest material, am urmărit, bineînţeles, şi dezvoltarea interesului, răbdării, perseverenţei.

Jocurile de creaţie organizate cu copiii mi-au fost un adevărat indicator, în măsurarea capacităţii lor psihice.

Pentru a direcţiona deschiderea copiilor spre realitate, a verifica cuprinderea spaţiului social purtător al virtuţilor formative în umanizarea şi socializarea lor, interiorizarea unor norme şi valori morale, proces stimulat şi de nevoia firească a copilului pentru afecţiune, aprobare şi consens în raport cu ambianţa socială, am transformat chiar unele jocuri didactice în jocuri de creaţie şi anume: „Ascultaţi ce spune la radio", „Poştaşul". Tot în această direcţie, în vederea verificării capacităţii copiilor de a efectua abstractizări şi generalizări, am organizat următorul joc: pe partea de sus a foii de desen am desenat legume şi fructe şi am cerut copiilor „să trimită" fructele la cantină. Urma ca ei să **aleagă** numai fructele. Altă dată, am cerut să „trimită" legumele la fabrica de conserve. Prin această activitate, pe lîngă scopul amintit mai sus, am exersat, într-un mod plăcut, mîna pentru scris, copiii introducîndu-se în desenarea fructelor sau legumelor. Tot în acest scop, am desenat pe foi de desen cîţiva copaci şi o potecă şi am cerut copiilor să-şi aleagă de pe flanelograf — unde fixasem animale sălbatice şi animale domestice — un tovarăş de drum şi să-l deseneze.

Aceeaşi încercare am repetat-o, cerînd copiilor să deseneze sau să modeleze fructe şi, în ordinea în care preferă, să alcătuiască un şir numeric. Menţionez că desenele au fost **citite** şi nu apreciate, întrucît scopul a fost consolidarea cunoştinţelor matematice prin desen şi, secundar, exersarea mîinii pentru scris.

Procesul instructiv-educativ din grădiniţă nu constă numai în transmiterea de cunoştinţe şi formarea de priceperi şi deprinderi, ci şi în formarea şi dezvoltarea unei game bogate şi variate de sentimente şi mai ales trăiri afective. Neglijarea afectivităţii prescolarilor este o gravă greşeală. În dezvoltarea afectivităţii la preşcolari participă foarte mult şi imitaţia. El reproduce expresiile emoţionale pe care le observă la educatoare, la părinţi, la copiii mici, mari, repetă gesturile şi acţiunile pe care le vede la teatru, cinematograf sau televizor. De aceea, antrenarea copiilor în spectacole artistice sau chiar şezători, concursuri cu pionierii, le dă prilejul să trăiască diferite sentimente şi să adopte gesturile şi reacţiile emotive corespunzătoare.

Inegalitatea impregnării memoriei cu elemente afectogene creează dificultăţi în antrenarea ei, de la copil la copil. De aceea, în pregătirea copilului pentru şcoală trebuie, cu multă răbdare şi tact pedagogic, să preîntîmpinăm, să înlăturăm unele baraje psihice (antipatie, teamă, nesiguranţă).

Am să amintesc doar o activitate organizată în acest scop. Am organizat, periodic, jocul de creaţie „De-a expoziţia", anunţînd copiilor organizarea unei expoziţii ocazionate de vizita pionierilor, a şoimilor patriei de la o altă unitate, şedinţă cu părinţii etc. I-am anunţat că, pe baza celor învăţate, trebuia să organizăm o expoziţie frumoasă cu lucrări efectuate de ei. Şi atunci îi întrebam: cine credeţi că este mai bun la construcţie? Dar la desen? dar la modelaj? Le-am cerut copiilor să se grupeze cu alţi copii, pe care îi preferă. Cu acest prilej mi-am dat seama dacă este închegat colectivul, dacă au prieteni şi i-am obişnuit şi cu respectarea sau mai bine zis acceptarea unei ierarhii de prestigiu, situaţie care se continuă la şcoală prin existenţa unei distanţe cognitive între copii, datorată nefrecventării grădiniţei, unde, prin multe alte metode, se urmăreşte aducerea la acelaşi nivel a tuturor copiilor pentru obţinerea de mari succese şi înlăturarea eşecului şcolar.

Educ. ELENA CODREANU
Grădiniţa Nr. 19 din Vaslui

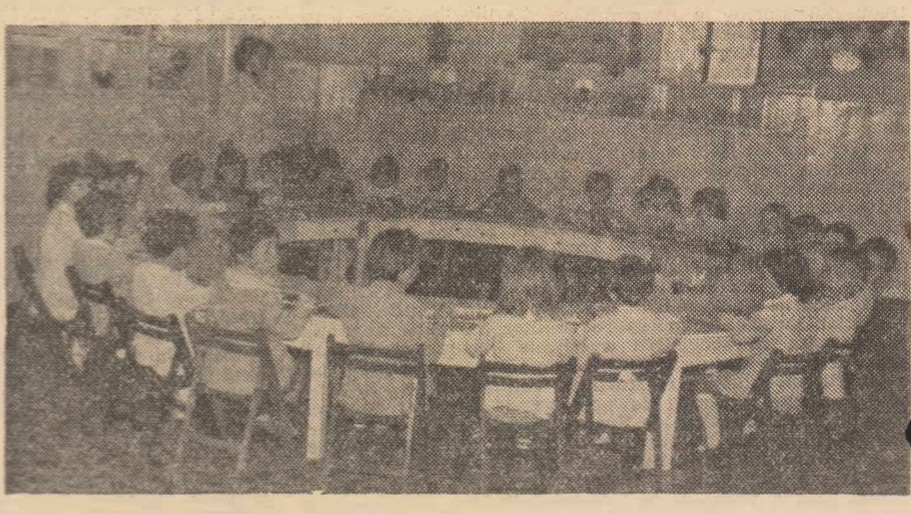

Formarea premiselor concepţiei ştiinţifice despre fenomenele naturii

Vîrsta „de ce"-ului începe de timpuriu, de cînd copilul este stăpîn pe un vocabular suficient pentru a comunica cu cei din jur şi a afla răspuns la întrebările adresate: De ce zboară păsările? De ce nu cade luna? De ce ară oamenii? De ce e zi?

Desigur că întrebările (ca şi răspunsurile) sînt diferite, că raportul de cauzalitate este surprins la nivelul dezvoltării intelectuale şi al datelor pe care le deţin copiii. Nu rareori succesiunea este identificată cu raportul de cauzalitate, care este simplificat (sau amplificat) de o bogată coloratură afectivă cu motivaţii subiective.

Influenţa ce se exercită asupra copiilor din partea familiei în această direcţie este, în multe cazuri, pozitivă. Copiii cunosc de la părinţii lor o serie de date despre realitatea înconjurătoare.

În esenţă, pentru realizarea activităţilor care au drept scop cunoaşterea şi înţelegerea fenomenelor naturii, este necesar ca ele să se desfăşoare pe baza observărilor şi a experienţelor realizate cu copiii, folosindu-se tehnici elementare de investigaţie, care să-i ajute pe copii la decoperirea caracteristicilor şi cauzelor fenomenelor despre care învaţă.

Astfel, la activitatea de observare cu tema „Apa", copiii au aflat (folosind metoda descoperirii) că aceasta este un lichid incolor, inodor, insipid, care nu are formă (ia forma vasului în care este turnată), că suferă anumite transformări: la temperatură ridicată fierbe (se evaporă), iar la temperatură scăzută îngheaţă. De asemenea, copiii au aflat unde se găseşte apa şi sub ce formă, foloasele şi rolul apei în viaţa oamenilor, a plantelor, a animalelor.

Prin observare directă şi participarea activă a copiilor la experienţele efectuate, am dezvoltat şi educat procesele de cunoaştere şi capacităţile intelectuale (curiozitate, spirit de observaţie, gîndire logică şi cauzală) pentru înţelegerea şi însuşirea corectă a noţiunilor şi pentru dezvoltarea capacităţilor copiilor de a face anumite generalizări corecte pe baza cunoştinţelor ştiinţifice, îmbogăţind asfel vocabularul cu noi cuvinte. Totodată, am educat la copii simţul de răspundere privind necesitatea economisirii apei, întrucît aceasta este folosită de om ca apă potabilă, dar şi în industrie, la hidrocentrale, care folosesc forţa apei pentru producerea energiei electrice.

În activitatea de investigaţie, conversaţia are rolul preponderent; de aceea trebuie să predomine întrebări care să orienteze şi să stimuleze percepţia şi gîndirea copilului, să-l ajute să determine cauzalitatea, să sesizeze notele esenţiale desprinse pe baza experienţelor efectuate de copii, înţelegînd că orice cauză este urmată de efect.

Folosirea întrebărilor-ghicitoare cu conţinut ştiinţific: De unde vine apa? Cine face să fiarbă apa? — Cine îngheaţă şi dezgheaţă apa? am dus copiii la răspunsuri ştiinţifice clare, în etapa de fixare a activităţii de observare.

La întrebarea copiilor — de ce tună, cînd plouă, fulgeră şi tună? — le-am explicat ce este fulgerul: atingerea a doi nori care produc lumină (o scînteie), iar după un timp se aude zgomotul descărcării electrice — tunetul. Acesta apare după fulger, din cauza vitezei mai mici de propagare a sunetelor în aer, în comparaţie cu lumina.

Unui copil de 3 ani i se explică formarea curcubeului cu ajutorul unei sticle care proiectează pete luminoase, multicolore pe pereţi.

La grupa mare, se poate răspunde copiilor la ambele întrebări. Curcubeul apare după ploaie, pentru că în atmosferă rămîn particule de apă care se comportă ca o sticlă, prin care razele soarelui, în drumul lor spre pămînt, se descompun în cele şapte culori ce formează spectrul solar.

Copiii pot efectua singuri experienţa, folosind un pahar cu apă aşezat lîngă fereastra puternic luminată de razele soarelui. Apoi vor ridica paharul, îl vor mişca şi vor privi pe pereţii din această încăpere: se formează spectrul solar.

Cu aceste experienţe ne putem apropia de învăţămîntul formativ, care constă în însuşirea conştientă şi activă a cunoştinţelor de către fiecare copil în parte, pe baza experienţei personale şi prin efort propriu.

Stimulat, el poate deveni participant activ al propriei sale formări şi ca atare centrul tuturor activităţilor: el să întrebe, el să acţioneze, el să răspundă.

Folosind noţiuni ştiinţifice, am explicat copiilor cum se formează bruma, ceaţa, chiciura, poleiul, în activitatea de convorbire „Ce ştim despre toamnă". Într-o dimineaţă, copiii au putut observa bruma, la venirea lor la grădiniţă, şi au înţeles uşor că ea se formează în nopţile senine şi răcoroase, din picăturile de apă rămase pe plante şi pe pămînt, formînd un strat albiciu din cristale foarte fine de gheaţă. De aici, le-am explicat, vine şi numele popular al lunii noiembrie, brumar.

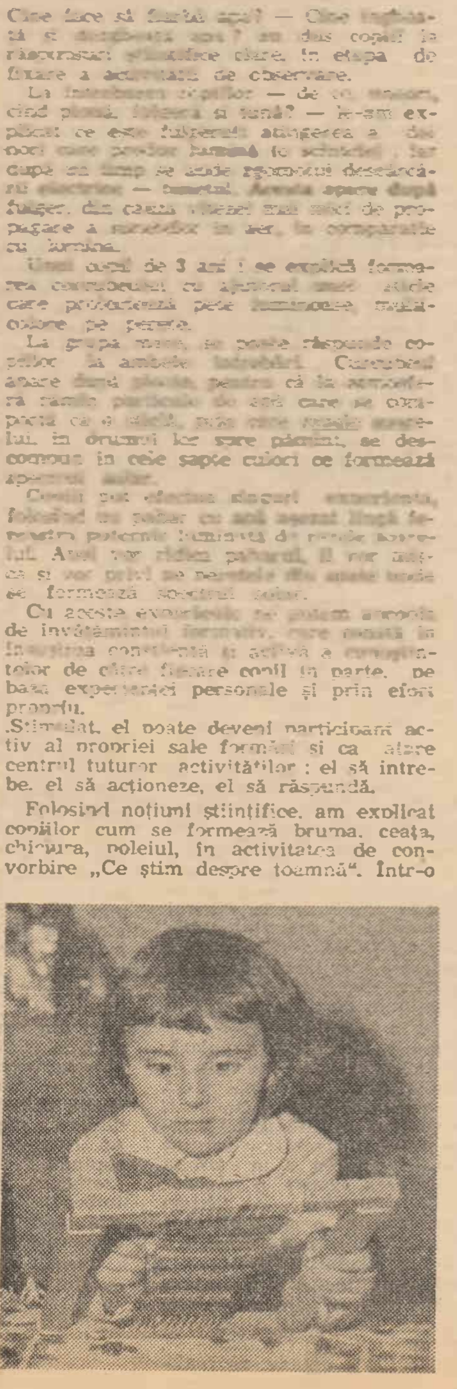

La aceeaşi activitate copiii au putut vedea şi o creangă pe care se afla chiciură şi le-am explicat că ea se formează prin condensarea vaporilor de apă din atmosferă, care, întîlnind în căderea lor pe pămînt corpuri mai reci, îngheaţă, formînd cristale ce îmbracă plantele într-o frumoasă mantie strălucitoare de gheaţă. După un timp, copiii au observat că şi chiciura s-a transformat în apă, prin topirea cristalelor de gheaţă ce se aflau pe creangă (care acum parcă plîngea, că şi-a pierdut haina atît de frumoasă).

Într-o zi de iarnă, am fost întrebată de copii ce este poleiul şi cum se formează el. Poleiul se formează cînd plouă foarte mărunt şi este frig — atunci apa îngheaţă şi formează o pojghiţă de gheaţă la suprafaţa pămîntului şi a obiectelor de pe ei. Poleiul dăunează plantelor, mai ales primăvara mugurilor de flori. Din cauza lunecuşului se merge greu, iar automobilele derapează uşor.

Datorită plasticităţii sistemului nervos, copiii îşi însuşesc cu uşurinţă foarte multe cunoştinţe despre plante, animale, despre fenomenele naturii ce se petrec în diferite anotimpuri. Memoria copiilor păstrează timp îndelungat cunoştinţele transmise, care, prin repetare, se fixează şi le pot reactualiza în orice moment, dacă au fost însuşite logic. La grupa mare, este posibilă memorarea logică în condiţiile în care se dezvoltă capacitatea de a efectua operaţii ale gîndirii şi numai atunci cînd copiii înţeleg semnificaţia cuvintelor, iar materialul pus la dispoziţie este accesibil. De exemplu, la observarea cu tema „Bradul", am explicat copiilor de ce are bradul frunze verzi şi în timpul iernii, iar vara se observă fenomenul de [illegible] a frunzelor.

Pentru a-i ajuta pe copii să cunoască mai bine realitatea înconjurătoare, natura, şi să înţeleagă condiţiile necesare creşterii şi dezvoltării plantelor, procesul de fotosinteză, am aplicat metoda cercetării prin descoperire.

Am adus în clasă un ghiveci în care era plantată o crizantemă (la activitatea de observare cu tema: „Crizantema") şi am anunţat copiii că vom duce ghiveciul la rece şi întuneric, fără a mai fi udată planta, pentru a observa ce se întîmplă. După cîteva zile am luat planta veştejită şi comparînd-o cu celelalte flori din sala de grupă, la „colţul viu", prin întrebări am dirijat gîndirea copiilor spre descoperirea cauzalităţii fenomenului observat. Am stabilit că orice plantă are nevoie de aer, apă, soare, lumină pentru a se menţine în condiţii de viaţă.

Totodată, am insuflat copiilor dragoste faţă de florile din sala de grupă, care trebuie îngrijite, pentru a putea trăi.

Dar la acest rezultat copilul nu ajunge dintr-odată, căci legăturile cauzale corecte se formează treptat.

De exemplu, la întrebarea: De ce trebuie spălate fructele înainte de a fi consumate? un copil a răspuns logic „ca să nu ne îmbolnăvim cu microbii de pe coaja lor", iar un alt copil, care nu avea cunoştinţe suficiente, a răspuns „findcă aşa zice mama" (să le spălăm).

Pentru a trezi şi satisface curiozitatea copiilor, este bine ca în fiecare clasă să existe „Clubul curioşilor" şi să se iniţieze concursuri cu teme ştiinţifice de tipul „Cine ştie răspunde", cu premii pentru răspunsurile cele mai corecte şi mai multe la chestionarul întocmit de comandantul şoimilor patriei.

La grupa mare poate fi folosită colecţia ABC (Editura Ion Creangă), unde există numere consacrate explicării, la nivelul vîrstelor mici, a unor probleme ştiinţifice.

Părinţii copiilor de vîrstă preşcolară şi şcolară mică au crescut şi muncesc într-o societate al cărei fundament ideologic este materialismul dialectic şi istoric. Pentru a utiliza aceste posibilităţi cu maximum de randament se impune respectarea următoarelor cerinţe:

1) Cunoaşterea adîncită a psihicului copilului, cu particularităţile lui de vîrstă, pentru adecvarea metodelor educative la acestea; cunoaşterea particularităţilor individuale, pentru diferenţierea procedeelor şi a atitudinii tuturor factorilor educaţionali; inventarierea bagajului informaţional pe care-l posedă copilul, a experienţei lui de viaţă; clasificarea şi explicarea reprezentărilor pe care le are despre lumea înconjurătoare; cunoaşterea nivelului de dezvoltare a gîndirii, imaginaţiei, vieţii afective şi volitive.

2) Cunoaşterea mediului socio-cultural al familiei din care provine copilul, a activităţii profesionale şi social-politice a părinţilor;

3) Predarea ştiinţifică a conţinutului programei preşcolare. Stimularea gîndirii logice a copiilor, pentru a deduce singuri concluziile ştiinţifice care se impun cu necesitate.

4) Antrenarea copiilor la acţiuni practice accesibile pentru a satisface cerinţele gîndirii operaţionale specifice vîrstei: procesul de germinaţie, munca pe parcela grădiniţei, plantarea pomilor şi florilor etc.

5) Organizarea de audiţii şi vizionări precedate sau urmate de explicaţii, prin care ei să cunoască marile realizări ale epocii: cucerirea cosmosului, progresul în cunoaşterea şi utilizarea paşnică a energiei atomice.

6) Desfăşurarea lectoratelor cu părinţii în care una din principalele probleme ar fi evitarea creării stărilor conflictuale din sufletul copiilor.

Altfel, copilul nu-şi poate forma o personalitate; riscă să rămînă o fiinţă duală, şi să cultive o formă precoce de ipocrizie, pendulind dureros între dorinţa de a nu-şi supăra familia şi teama de a da prilej tovarăşei educatoare să-i explice unele lucruri altfel decît i s-a spus acasă. În acest fel se poate spori şi neîncrederea copilului, care nu mai ştie cui să dea dreptate şi ajunge la concluzia inutilităţii de a mai gîndi, deci la anularea personalităţii.

Iată de ce trebuie dusă o îndelungată şi subtilă acţiune, de „recuperare" a acestor copii, pentru acţiunea modelatoare a şcolii, întrucît „Copilul este rodul educaţiei pe care o primeşte".

Educ. CRISTINA ZELEZNEAC
Grădiniţa Nr. 30 din Galaţi

GEOGRAFIE

Educarea elevilor în spiritul dragostei faţă de patrie, partid şi popor

Predînd geografia pe baza explicării şi înţelegerii cauzalităţii fenomenelor, dezvoltăm spiritul de observaţie şi curiozitatea ştiinţifică, contribuind astfel la formarea bazelor concepţiei materialist-dialectice.

Studiind geneza fenomenului, dezvoltarea sa, stadiul în care se află, posibilitatea omului de a-l modifica şi dirija în interesul societăţii, elevii se conving că schimbările din natură se desfăşoară potrivit unor legi, că omul este capabil să le cunoască şi să le folosească în interesul său (acesta stăpineşte forţa apeţa apelor — hidrocentralele care produc curentul electric uşurează munca omului ; Canalul Dunăre — Marea Marea Neagră — De ce era necesar să se construiască ? — Scurtează drumul Dunării cu 400 km, irigă pămîntul sărac al Dobrogei, aşezările oamenilor vor beneficia de apele dulci ale Dunării).

În clasa a III-a, elevii studiază în mod organizat geografia municipiului Bucureşti (sau a judeţului), pornind de la apropiat, de la casa lui, de la stradă, cartier, oraş.

Lecţia „Planul cartierului" (cartierul se vizitează încă din clasele I şi a II-a) oferă prilejul de a compara trecutul apropiat cu prezentul concret din orizontul local, pentru că nu există stradă unde să nu fi apărut un bloc nou, magazine, şcoli, grădiniţe, spaţii de joacă.

Studiul realităţilor vieţii locale nu poate fi restrins la cunoaşterea spaţiului geografic cu frumuseţile şi farmecul care incintă copilăria.

Cultivarea dragostei faţă de locul natal ca punct de plecare al unor sentimente calde de dragoste faţă de patrie se realizează prin cunoaşterea patrimoniului cultural local, constituit din tradiţii, legende, vestigii istorice, folclorul local, creaţii culturale locale.

Receptarea şi trăirea valorilor patriotice dobîndesc note de autenticitate şi amploare prin acţiunile educative întreprinse în mediul local, cartier, oraş. Vizitele în fabrici, uzine şi întreprinderi (Fabrica de Pîine, Fabrica de Lapte Militari, „Suveica", Casa Scînteii), muzee, parcuri, monumente istorice, la metrou, turul municipiului Bucureşti, desfăşurate organizat, au contribuit la cultivarea sentimentului patriotic.

Dacă în clasa a III-a urmărim ca prin cunoaşterea geografiei oraşului, comunei, judeţului, să cultivăm dragostea de ţinutul natal, faţă de specificul regional care-i dă varietate atrăgătoare şi impresionantă a pămîntului românesc şi a culturii naţionale, în clasa a IV-a, lecţiile de geografie deschid perspectiva de ansamblu a României socialiste. Primul element pe care elevii îl reţin din noţiunea de patrie, înţeleasă ca mediu geografic, social, politic şi cultural în care trăieşte o comunitate umană, este teritoriul, pămîntul patriei.

Perceperea teritoriului în întinderea, formele geografice, frumuseţile şi particularităţile lui, facilitează înţelegerea timpului istoric al devenirii poporului român în istorie, de la formarea lui pînă la activitatea constructivă de azi, de afirmare printre naţiunile avansate ale lumii.

Imaginea elevilor despre teritoriul patriei se formează încă din primele lecţii de geografie.

În lecţia cu tema : „Înfăţişarea pămîntului ţării noastre" se pot sublinia două note definitorii care vor reveni în alte lecţii : unitatea şi varietatea pămîntului românesc care „se înfăţişează ca o uriaşă vatră de cetate", iar cea de-a doua notă va consta „în efortul constructiv al poporului care munceşte, construieşte, stăpineşte apele ţării", pentru a face ca ţara să devină tot mai frumoasă, mai bogată, mai înfloritoare.

Explicîndu-le elevilor caracteristicile geografice ale pămîntului românesc vom accentua caracterul educativ al lecţiilor de geografie dacă le vom arăta farmecul naturii patriei, sentimentul de înălţare sufletească pe care îl trăim, admirîndu-i armonia, varietatea şi unitatea geografică. **Cultivarea sentimentului patriotic al elevilor şi a ataşamentului lor faţă de ţară se realizează sublinînd semnificaţia istorică a continuităţii românilor pe pămîntul strămoşesc.**

În timpul vizitelor în unităţile socialiste, elevii rămîn impresionaţi de forţa morală şi intelectuală a muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor, află despre importanţa produselor muncii lor, pe plan republican şi mondial, contribuind astfel la cultivarea sentimentului mîndriei naţionale.

Este bine ca predarea geografiei să fie strîns legată de **preocupările actuale ale partidului şi statului nostru privind dezvoltarea economiei şi culturii în ţara noastră. În fiecare an apar alte centre industriale pe harta patriei şi este necesar să fie completate cunoştinţele existente în manual cu cele din realitate.**

Planurile de perspectivă ale dezvoltării economiei naţionale, vizitele de lucru ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi ale tovarăşei Elena Ceauşescu în diferite centre industriale, agricole, şantiere ale ţării pot fi momente înălţătoare şi îndemn în muncă pentru întregul popor. În lecţiile de geografie putem folosi cu succes diafilme, fotomontaje. albume care înfăţişează munca neobosită a preşedintelui ţării noastre şi grija părintească a tovarăşei Elena Ceauşescu faţă de copiii ţării.

Inv. ADINA STOIAN
Liceul Industrial „I.L. Caragiale" din Bucureşti

Iniţiativă şi creativitate

Eficienţa unei lecţii se concretizează atît prin vehicularea corectă şi rapidă a informaţiilor de la învăţător la clasă şi invers, cît şi prin temeinicia însuşirii cunoştinţelor,priceperilor şi deprinderilor de către toţi elevii. De pildă, lecţia de compunere contribuie la dezvoltarea imaginaţiei şi gîndirii creatoare a elevilor, de aceea este necesar să ridicăm continuu valoarea educativă a acestor lecţii. Am urmărit ca la fiecare oră să activez capacităţile intelectuale ale elevilor. sfera lor emoţională, precum şi să realizez un sistem de metode şi procedee care să-i facă apţi să desfăşoare o cît mai variată şi corectă muncă independentă.

În compuneri, şcolarii îşi manifestă iniţiativa şi independenţa, spiritul de investigaţie, de observaţie, creativitatea, disciplina şi logica în gîndire. Apar în acest proces atitudini noi, emoţionale şi estetice. Desigur, **valoarea unei lucrări este determinată de nota de originalitate şi de gradul de independenţă din elaborarea acesteia,** caracteristici pe care am încercat să le dezvolt la elevii mei.

Orele de îndeletniciri practice constituie, de asemenea, un cadru prielnic pentru dezvoltarea gîndirii creatoare, copilul avînd libertatea în compoziţie. Astfel, din seminţe de plante am realizat cu elevii tablouri colaj. Pe bucăţi de placaj am imprimat diferite modele şi fiecare elev a lipit seminţe de dovleac, floarea soarelui, boabe de fasole sau de grîu, realizînd tablouri florale ca : narcise, lăcrămioare, panseluţe, crizanteme. Din melană elevii au realizat flori. Unii le-au executat pe deget, alţii pe creion. Cu cele executate pe deget au făcut crenguţe, legîndu-le pe sîrmă, iar cu celelalte au făcut coşuleţe, lipite pe etamină. Din resturile de la ascuţirea creioanelor au realizat diferite flori, prin lipirea acestora pe placaj. La tablourile pirogravate, elevii au trasat ca margine — chenar diferite modele create de ei.

La orele de desen i-am lăsat pe elevi să-şi valorifice potenţialul creativ. Astfel, de 1 Iunie aceşti elevi au pictat scene diferite care ilustrau copilăria fericită de care se bucură copiii din ţara noastră.

Inv. PARASCHIVA CATRINOIU
Şcoala de 10 ani din Ovesclu, comuna Măciuca, judeţul Vîlcea

CITIRE

Tehnici de muncă independentă

Pentru a se obişnui să lucreze şi să studieze independent, elevului îi sînt necesare deprinderi de lucru cu manualul, de orientare în structura acestuia şi în alte cărţi, precum şi de autocontrol.

Activităţile pe care le-am desfăşurat la lecţiile de citire, în vederea formării la elevi a capacităţilor şi a deprinderilor de a studia, de a învăţa, se referă la calitatea textului, integral şi pe fragmente, la analiza acestora şi alcătuirea, pe această bază, a planului de idei a textului respectiv, la explicarea cuvintelor şi a expresiilor.

La clasa I, am insistat ca elevii să cerceteze, în mod independent, ilustraţia din abecedar, să alcătuiască propoziţii despre ceea ce văd şi să povestească. La fiecare lecţie de învăţare a unei litere noi, i-am solicitat să compună şi să scrie din literele alfabetului decupat, cît mai multe cuvinte, să schimbe şi să combine anumite silabe, pentru a obţine cuvinte noi. În felul acesta, am orientat elevii spre realizarea, de către ei înşişi, a primei citiri a coloanelor de cuvinte şi a textului din abecedar, să „descifreze", prin efort propriu, semnificaţia cuvintelor şi a propoziţiilor respective.

Începînd cu perioada postabecedară şi continuînd cu clasa a II-a am acordat o atenţie deosebită citirii textului pe fragmente.

Am căutat să-i antrenez pe toţi elevii să depisteze şi să desprindă ideile principale ale textului, în funcţie de care să determine şi să delimiteze fragmentele respective. La lecţia de citire, i-am îndrumat pe elevi să sesizeze şi să desprindă ideile care formează structura logică a textului. Am urmărit ca redarea ideilor principale, găsirea şi identificarea lor să fie realizate de elevi, reprezentînd rezultatul unor eforturi proprii de cunoaştere şi învăţare. Procedînd astfel, am reuşit să stimulez gîndirea elevilor pentru delimitarea fragmentelor, familiarizîndu-i cu criteriile care stau la baza unor asemenea activităţi în vederea conştientizării lor.

Spre sfîrşitul cursurilor clasei a II-a şi, în continuare în clasele a III-a şi a IV-a, după ce elevii stăpînesc tehnica delimitării fragmentelor, le-am dat să citească independent acasă, avînd ca sarcină şi desprinderea ideilor principale. Lecţia de citire a început cu verificarea rezultatelor obţinute de elevi.

O altă sarcină pe care am dat-o elevilor ca activitate independentă, **a fost caracterizarea personajelor, care i-a determinat să realizeze o citire reflexă, conştientă, stimulîndu-i să desfăşoare o activitate de cunoaştere şi învăţare.**

Am solicitat elevilor să explice situaţiile şi împrejurările în care acestea acţionează, să desprindă normele morale obiectivate în comportarea lor şi să realizeze comparaţii şi clasificări pe baza unor însuşiri caracteriale comune sau opuse. Şi acest mod de lucru îi determină să citească textul de cîteva ori şi să-i antreneze într-o învăţare activă.

A învăţa pe elevi să înveţe în cadrul lecţiilor de citire presupune şi formarea unor judecăţi apreciative faţă de personajele întîlnite în textele respective. De asemenea, m-a preocupat explicarea unor cuvinte şi expresii noi. Într-o primă etapă, am analizat cuvintele din manuale, deprinzîndu-i pe elevi să distingă componenţa silabelor, să explice cuvintele în contextul respectiv şi să formeze, cu acestea, propoziţii. Apoi, am folosit exerciţii de vocabular mai complexe, i-am deprins să se orienteze în dicţionar, le-am cerut să caute cuvinte avînd acelaşi înţeles cu un cuvînt dat, să alcătuiască cu acestea propoziţii sau să găsească mai multe înţelesuri pentru o expresie sau un cuvînt (de exemplu : salbă de flori, hidrocentrale, galbeni ; a/se/lega ceva, pe cineva, de cineva, la cap, limba, rod, gură pînzei).

În mod deosebit, m-au preocupat elevii cu un ritm propriu mai lent de citire, care întîmpină dificultăţi în realizarea actului înţelegerii, în desprinderea esenţialului. Cu aceştia am organizat exerciţii speciale de tip formativ, pentru corectarea unor greşeli din logica şi exprimarea acestora.

Pentru fiecare lecţie, pe lîngă planul de activitate desfăşurat cu întreaga clasă, am stabilit şi teme care să antreneze elevii într-un proces activ de citire, de învăţare şi de dezvoltare.

De mare importanţă este şi învăţarea tehnicii citirii şi, mai ales, citirea în gînd, citirea logică, în vederea înţelegerii sensului, conţinutului de idei, a unor învăţăminte şi concluzii.

După ce elevii şi-au însuşit tehnica studiului conţinutului unui text sau a unui fragment logic închegat, le-am propus să studieze independent şi fragmentele următoare. Aceştia au extras ideile principale, efectuînd o muncă creatoare, au expus liber, după ideile principale, conţinutul textului.

Pentru însuşirea conţinutului unui text mai mare, corespunzător unei lecţii, care urma să fie expusă de elevi liber, am folosit : citirea în ansamblu a textului (citirea de orientare) ; împărţirea textului pe fragmente şi însuşirea conţinutului fiecărui fragment ; expunerea de ansamblu a întregului text ; perfecţionarea expunerii, cu eliminarea unor lipsuri.

Inv. MARIA E. POPESCU
Şcoala din Vlădeşti, judeţul Argeş

Exerciţii pentru consolidarea tablei înmulţirii

În predarea tablei înmulţirii, după încheierea acestui capitol şi, în continuare, chiar pînă în prima parte a trimestrului I al clasei a III-a, sînt utile diferite exerciţii, atît pentru memorarea acesteia, cît şi în dezvoltarea memoriei, gîndirii şi atenţiei elevilor. În unele situaţii, aceştia sînt familiarizaţi cu anumiţi termeni şi expresii matematice, necesare în înţelegerea ecuaţiilor, inecuaţiilor, funcţiilor, geometriei etc., apoi încadrează înmulţirea în cadrul celorlalte operaţii aritmetice, stabilind legătura între ele.

În perioada predării acestui capitol, am făcut zilnic exerciţiile de consolidare, apoi, periodic, ori ocazional, oral, în scris şi combinate, în funcţie de timp şi de scopul urmărit. Iată cîteva exerciţii eficiente : **I. Exerciţii obişnuite:** 3×5; $2 \times 4 \times 3$; $7 \times 2 \times 0 \times 4$; $8 \times 5 \times 1$; $(12-6) \times 3$; $9 \times 7 - 24$; $5 \times (15-17)$; Verificaţi dacă sînt adevărate exerciţiile: $5 \times 4 = 2 \times 10$; $6 \times 5 = 4 \times 7$; $(2 + 4) = (5 \times 2) + (7 \times 2)$; Înmulţeşte între ele numerele din căsuţe atît orizontal, cît şi vertical şi scrie rezultatele în căsuţele goale (figura 1) ; Scrieţi toate numerele de o cifră care înmulţite între ele dau 20; 24; 18; etc. Numărul 32 poate fi scris sub forma $(3 \times 10) + 2$. Scrieţi în acelaşi mod numerele: 46; 51; 34; etc.

9	6	1	
3	8	0	
0	1	7	

Figura 1

După învăţarea tablei înmulţirii, elevii au rezolvat şi exerciţii cu inmultiri ; **II. Pune semnul corespunzător** $6 \ldots 2 = 12$; $6 \times 7 \ldots 42$; $8 \times 9 \ldots 54$; $5 \times 6 \ldots 35$; $36 = 9 \ldots 4$; **III. Exerciţii în care sînt introduse necunoscute :** $a \times b = 12$; $3 \times 8 = a \times b$; $92 - 20 = a \times b$. În aceste cazuri am făcut înlocuirea cu toate numerele posibile de o cifră.

În exerciţiile de forma: $2 \times 6 = 8 + a$, valoarea necunoscutei s-a stabilit pe baza operaţiei de aflare a termenului necunoscut într-o operaţie de adunare, în timp ce în exerciţiile de forma: $24 - 4 = 2 \times a$; $9 \times 4 = 6 \times a$, valoarea necunoscutei s-a aflat prin încercări, iar după ce am predat împărţirea, valoarea factorului necunoscut s-a aflat prin calcul. Alte exerciţii pot fi sub formă de tabel (figurile 2 şi 3).

Pentru rezolvarea inecuaţiilor prin încercări am folosit exercitii de forma : a) Aflaţi toate numerele de o singură cifră care pot fi puse în locul literelor $a \times b < 20$; $30 < a \times b$; $16 \geqslant a \times b$; $3 \times 6 \geqslant a \times 2$; $5 - 4 > a \times 3$; $7 - 4 < a \times b$; b) Aflaţi toate numerele care pot fi puse în locul lui m ; $2\ m < 12$; $3\ m \leqslant 15$; $7\ m - 40 \leqslant 30$, $15 < 5\ m \leqslant 35$;

IV. Pentru a-i obişnui pe elevi cu terminologia înmulţirii, precum şi cu denumirea numerelor am făcut exerciţii ca: Găsiţi un număr de 4 ori mai mare decît 8; Înmulţiţi cu 4 numerele 7; 2; 5; 9; Măriţi de 5 ori numerele 8; 3; 6; Care număr e de 7 ori mai mare decît 4; 9; 5 ? Înmulţiţi pe 9 cu 7 şi pe 5 cu 3. Aflaţi apoi suma produselor; Calculaţi: de 6 ori cîte 5; de 2 ori cîte 9; Cît obţineţi dacă adunaţi de 7 ori cîte 4; de 2 ori cîte 9; Scrieţi: 6 repetat de 5 ori; 3 repetat de 4 ori; Aflaţi produsul perechilor de mai jos: 6 şi 9; 4 şi 8; Din produsul numerelor din prima coloană scădeţi suma numerelor din coloana a doua: 7 şi 8, 19 şi 25. Care produs este mai mare: 8 ori 5 sau 6 mărit de 7 ori ? Scrieţi aceasta: Unul din factori este 3, iar celălalt 6. Cît este produsul ? Deînmulţitul este 8, iar înmulţitul 4. Cît este produsul ? Care este produsul dacă primul factor este 5, iar al doilea cu 3 mai mare ? **V. Calculul aritmetic folosit şi în predarea sau consolidarea cunoştinţelor de geometrie.** Am rezolvat exerciţiile: Desenaţi un segment de dreaptă A B cît laturile a două pătrăţele, apoi sub acestea un alt segment de dreaotă C D de 4 ori mai mare. Măsuraţi primul segment, apoi aflaţi prin calcul lungimea celui de-al doilea segment: Construiţi un segment de dreaptă de 3 cm şi altul de 2 ori mai mare; Aflaţi perimetrul unui triunghi (pătrat) cu laturile de cîte 8 cm ; Aflaţi perimetrul unui dreptunghi cu laturile mari de cîte 6 cm, iar laturile mici de cîte 3 cm ; Construiţi un dreptunghi care să aibă lăţimea de 2 cm şi lungimea de 3 ori mai mare.

a	a×6	a×3
5		
etc.		

Figura 2

a	b	a×b
7	8	
etc.		

Figura 3

Consider că nu este suficient ca elevii să memoreze tabla înmulţirii în diferite forme de activitate şi este bine ca aceasta să fie introdusă şi în rezolvarea problemelor.

Lucrînd astfel elevii îşi vor însuşi corect cunoştinţele şi le vor aplica în diferite situaţii.

Inv. ORTANSA MILOŞESCU
Şcoala Nr. 1 din Drobeta-Turnu Severin, judeţul Mehedinţi

GEOGRAFIA

Aportul la educarea patriotică revoluţionară a tineretului şcolar

Educarea elevilor în spiritul dragostei faţă de patrie, al ataşamentului faţă de orinduirea noastră socialistă, faţă de poporul român, condus de Partidul Comunist Român, în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, constituie una din sarcinile de bază ale şcolii noastre, precum şi asigurarea disciplinei conştiente, a sîrguinţei la învăţătură, a păstrării, îmbogăţirii şi îngrijirii bunului obştesc, dezvoltarea sentimentului de colectivitate etc., reprezentînd astfel forme de manifestare a patriotismului la elevi.

Patriotismul se dezvoltă la tînăra generaţie pe măsura dezvoltării reprezentărilor şi noţiunilor despre patrie. Odată cu creşterea volumului de reprezentări şi idei despre patrie, patriotismul elevilor devine mai profund, mai bogat.

Şcoala are menirea de a forma omul de tip nou, exponent şi component al societăţii socialiste multilateral dezvoltate, omul cu o concepţie materialist dialectică solidă, despre natură şi societate, să aibă un profil moral deosebit, să fie un patriot înflăcărat, revoluţionar.

Limba şi literatura română, istoria şi geografia patriei sînt obiecte de învăţămînt, menite să contribuie în cea mai mare măsură la realizarea deziderateloor menţionate.

Geografia este o ştiinţă complexă cu caracter analitic şi sintetic, constituind un mijloc de educare a elevilor în spiritul patriotismului socialist.

Astfel, studiul geografiei regionale oferă elevilor cunoştinţe despre condiţiile naturale şi social-economice ale continentelor şi ale tuturor ţărilor lumii, prin intermediul cărora ei îşi dau seama că **această disciplină de învăţămînt, prin studiul specificului condiţiilor naturale regionale, este strîns legată de producţie, de folosirea raţională a resurselor naturale ale mediului geografic.**

Studiind geografia economică a ţărilor lumii, elevii ajung să înţeleagă modul şi gradul în care se valorifică elementele mediului geografic în diferite state, specificul şi dezvoltarea ascendentă a economiei noastre socialiste, să respecte şi să iubească toate popoarele lumii, să-şi explice mai uşor evenimentele economice, sociale şi politice internaţionale, să aprecieze la justa valoare politica înţeleaptă şi clarvăzătoare a partidului şi statului nostru.

Geografia patriei, corelată cu alte obiecte de învăţămînt, ca biologia, agricultura, chimia, ştiinţele sociale, sprijinită pe noţiunile de geografie fizică generală şi de geografie a ţărilor lumii, constituie o încoronare a activităţii de pregătire geografică din şcoala generală şi liceu.

Folosind exemple concrete în predarea geografiei patriei, incluse în documentele de partid, demonstrăm elevilor rolul conducător al Partidului Comunist Român, contribuţia secretarului sau general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la continua dezvoltare economico-socială, ştiinţifică şi culturală a României socialiste, la creşterea prestigiului ei pe plan mondial. Elevii, studiind geografia patriei, vor ajunge la concluzia că actualul stadiu de dezvoltare al României socialiste este opera poporului român, condus cu înţelepciune de către Partidul Comunist Român, de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Începînd cu lecţiile cu conţinut geografic şi continuînd cu studiul geografiei judeţului şi al geografiei patriei elevii vor cunoaşte puternica industrializare a ţării în anii socialismului, precum şi faptul că în ultimele două decenii, judeţul Bistriţa-Năsăud, datorită politicii clarvăzătoare a partidului nostru, personal a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, de repartizare armonioasă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul patriei, a putut să se înscrie în contextul industrializării întregii ţări.

În predarea geografiei patriei profesorul are datoria să-i orienteze temeinic pe elevi, prin exemple mai concrete în desfăşurarea evenimentelor economice, sociale şi politice, prezentîndu-le mai viu sentimentul de cald patriotism, de dragoste faţă de poporul român, realizatorul tuturor acestor prefaceri fundamentale.

Prin studiul geografiei patriei, elevii rămîn convinşi că pămîntul şi poporul român alcătuiesc împreună o unitate organică şi că orice modificare adusă în cuprinsul ei, fie prin rolul factorilor naturali, fie prin acţiunea dirijată, se răsfrînge asupra întregului, iar în unele cazuri, asupra dezvoltării economice, politice sau chiar culturale al poporului.

Educarea elevilor în spiritul patriotismului prin lecţiile de geografie se va evidenţia prin caracterul său activ-constructiv, participativ-creator, revoluţionar, militant, mobilizator pentru îndeplinirea programului de dezvoltare economică, socială şi culturală a patriei noastre.

Prof. LEONIDA POP
Şcoala Nr. 1 din Poiana Ilvei, judeţul Bistriţa-Năsăud

BIOLOGIA

Contribuţie esenţială la formarea convingerilor materialiste

Alături de alte ştiinţe, ştiinţelor biologice le revin sarcini importante, avînd menirea să formeze la tineri convingeri materialiste şi contribuind astfel la desăvîrşirea educaţiei revoluţionare a tineretului comunist din patria noastră.

Astfel, studiul ştiinţelor biologice în clasele liceale este prefaţat cu tema „**Originea vieţii**", care se predă în primele două ore ale clasei a IX-a. Înţelegînd că viaţa pe Pămînt nu a fost creată şi că a apărut din materia fără viaţă, ca urmare a unor condiţii specifice existente în atmosfera primitivă a Pămîntului — lipsa oxigenului molecular, puternice descărcări electrice, radiaţii ultraviolete şi temperaturi ridicate — care au dus, într-o primă etapă, la transformarea substanţelor minerale în substanţe organice şi apoi la evoluţia acestora spre structura celulară, structură care marchează apariţia vieţii pe Pămînt, **elevii sesizează procesul legic, evolutiv, care a dus, ulterior, cu circa 3,5 miliarde de ani în urmă, la apariţia vieţii pe planeta noastră.**

Înarmaţi cu cunoştinţe exacte, ştiinţifice despre originea vieţii, **elevii din treapta I de liceu vor cunoaşte mai departe evoluţia regnului vegetal şi animal, ca urmare firească a legilor de evoluţie a vieţii,** prin diversificarea şi adaptarea organismelor la toate mediile de viaţă, în special prin trecerea organismelor inferioare de la viaţa de apă la viaţa de uscat, rezultînd organisme din ce în ce mai evoluate.

Din punct de vedere psihologic, elevii din treapta I de liceu sînt la stadiul de vîrstă cu receptivitatea cea mai ridicată. De aici, atenţia deosebită a cadrului didactic, de a nu lăsa să pătrundă viziuni, concepţii nematerialiste, idealiste, dăunătoare oricăror sfere de activitate.

De aceea, şcoala cu întregul său corp profesoral, prin modalităţi novatoare de acţiune pedagogică, are menirea de a acţiona în vederea accentuării ideii că omul, ca fiinţă biosocială s-a adaptat în evoluţia sa pe baza modificărilor factorilor sociali şi biologici, prin corelarea acestora.

Studiul biologiei vegetale şi animale în clasele a IX-a şi a X-a face posibilă înţelegerea de către elevi a vieţii, ca formă de energie caracteristică numai materiei vii, ca rezultată a unor forme componente cum sînt: **energia nervoasă** care se manifestă prin propagarea influxului nervos şi prin descărcările date de sistemul nervos central, **energia chimică** necesară desfăşurării proceselor biochimice din organism, **energia mecanică** consumată în mişcare, sau **energia calorică,** prin care se asigură căldura organismelor vii, mai ales, la homeoterme. La om, ca urmare a apogeului evoluţiei materiei vii pe Pămînt, a apărut şi **energia intelectuală,** ca atribut exclusiv al scoarţei cerebrale umane. Referitor la activitatea intelectuală se poate evidenţia rolul biologiei în progresele ştiinţei şi tehnicii, privind sistemele de comandă automată din economie, microprocesoarele, roboţii.

Absolvenţii treptei I, posedînd cunoştinţe materialiste despre lume şi viaţă, sînt conştienţi de materialitatea lumii înconjurătoare, în acest fel ştiinţele biologice contribuie, alături de celelalte discipline de învăţămînt, la realizarea unui înalt nivel calitativ al obiectivelor instructiv-educative. Prin aceasta se aduce un aport substanţial în pregătirea tineretului pentru muncă şi viaţă, la formarea de muncitori şi specialişti necesari dezvoltării economico-sociale şi culturale a ţării.

Pentru elevii care continuă treapta a II-a de liceu la cursurile de zi sau serale, cunoştinţele de biologie se aprofundează prin **studiul biologiei umane,** iar în ultima clasă de liceu, prin **studiul geneticii,** al organizării materiei vii şi al evoluţionismului.

Prin studiul anatomiei şi fiziologiei corpului uman, tinerii ajung să-şi cunoască structura propriului organism, să înţeleagă fiziologia acestuia, de asemenea, să afle cauza unor boli, fiind capabili ca, printr-un regim de viaţă ordonat, să evite îmbolnăvirile. Totodată, prin aplicarea principiilor alimentaţiei raţionale, ale unui regim de muncă şi odihnă echilibrat, corespunzător cerinţelor organismului, precum şi prin evitarea consumului de băuturi alcoolice sau a fumatului să-şi menţină o sănătate corespunzătoare şi o capacitate de muncă sporită. **Studiul biologiei umane ajută la cunoaşterea organismului uman, ca parte integrantă a naturii şi a încadrării acestuia în circuitul general al materiei, ca urmare a interrelaţiilor ce se stabilesc între om şi mediul său de viaţă,** mediul fără de care nu poate exista. Elevul înţelege că prin dezvoltarea scoarţei cerebrale şi deci a gîndirii umane şi a graiului articulat, specia umană s-a putut detaşa complet de restul regnului animal, ajungînd să stăpînească natura, să o folosească în scopurile sale, înfrumuseţîndu-şi şi îmbogăţindu-şi viaţa.

Un deosebit aport îl au **referirile interdisciplinare,** ca, de exemplu, importanţa şi diversitatea proceselor biofizice şi biochimice de la nivelul membranelor, baza fenomenelor fiziologice, precum şi **legăturile cu numeroasele aplicaţii practice.**

Studiul geneticii demonstrează elevilor şi mai pregnant materialitatea lumii prin existenţa genelor, particule materiale prin care se transmit caracterele la urmaşi, această enigmă a vieţii, asupra căreia au gîndit oamenii tuturor timpurilor.

Capitolele de evoluţionism şi organizarea materiei conturează definitiv materialitatea lumii vii, imprimîndu-se un caracter unitar cunoaşterii şi înţelegerii de către elevi a realităţii în complexitatea ei.

În comparaţie cu celelalte sisteme deschise, sistemele biologice la toate nivelurile se deosebesc de celelalte prin [illegible] prietatea de a transforma factorii mediului extern în factori proprii, specifici fiecărui sistem biologic, iar schimburi permanente de substanţă şi energie cu mediul extern, constituie o condiţie fundamentală a sistemului biologic.

Se poate arăta deci că progresul ştiinţific şi tehnic al etapei actuale are şi rol activ de stimulare a cadrelor didactice a elevilor la toate nivelurile de învăţămînt. Profesorul, ca specialist în ştiinţe biologice, va avea în vedere latura evolutiv trivalentă a acestora. În primul rînd, cunoaşterea de către cadrul didactic şi apoi transmiterea la elevi a noilor cuceriri ale ştiinţelor biologice. Legat indisolubil de aceasta, menţionăm reliefarea, de multe ori, prin exemplificări, a cunoştinţelor interdisciplinare, a laturilor pur aplicative pentru practică, rolul ştiinţelor biologice la formarea concepţiei materialiste ştiinţifice, ca domeniu inseparabil, cu contribuţie importantă la educarea revoluţionară a tineretului.

Întrepătrunderea acestor trei laturi esenţiale în formarea tînărului de tip nou — elemente dealtfel care se intercondiţionează, fiind considerate ca inseparabile în aprofundarea ştiinţelor biologice de elevi — se regăsesc cuprinse în dezideratele majore ale formării tinerei generaţii în etapa actuală.

Prof. VERONICA CONSTANTIN
Liceul Sanitar din Craiova

LIMBA ROMÂNĂ

Studiul neologismelor în legătură directă cu practica vorbirii

Dacă fiecare profesor, indiferent de specialitate, ştie că numai acţionînd în strînsă legătură cu profesorul de limba română poate forma la elevi deprinderile scrierii ortografice, s-a vorbit mai puţin despre **necesitatea învăţării neologismelor în cadrul tuturor disciplinelor şcolare.** Locul învăţării lexicului şi cunoaşterii terminologiei moderne nu este doar la capitolul rezervat de programa şcolară de limba română vocabularului. **Toate obiectele de învăţămînt oferă largi perspective de cunoaştere a neologismelor de către elevi.** De aceea, este foarte important ca fiecare profesor, indiferent de specialitate, să cunoască metodica explicării şi utilizării neologismelor. Ne referim nu numai la termenii de strictă specialitate, ci la neologismele specifice limbajului modern, care, dacă sînt bine cunoscute, avantajează accesul către ştiinţă, către tehnică şi contribuie la ridicarea nivelului de cultură a elevilor.

Studiul neologismelor, începînd încă din clasele mai mici, **este cerut de modernizarea învăţămîntului, de salturile uriaşe ale ştiinţei şi tehnicii, de progresul substanţial, care se realizează în toate domeniile de activitate.** Profesorul, indiferent de specialitate, este un important furnizor de cuvinte noi pentru elevi. Este necesar ca el să ştie dacă elevii înţeleg limbajul lecţiei, căci, fie ele explicaţiile cît de izbutite, mare lucru nu s-a realizat dacă multe cuvinte utilizate sînt necunoscute încă elevilor. Fiecare profesor îşi va adapta limbajul posibilităţilor de înţelegere ale elevilor, fără a se ridica peste aceştia, dar şi fără a se coborî la nivelul mediocrităţii, din dorinţa de a fi înţeles. Termenii noi se învaţă treptat de la o lecţie la alta, iar cea mai mare grijă a profesorului este explicarea imediată, chiar în cursul comunicării, a termenilor neînţeleşi de copii. Este bine ca termenii noi să fie notaţi de către elevi şi chiar [illegible] dea tonul de utilizare a lor, indiferent de specialitate.

Dacă pentru lecţiile de literatură elevii învaţă cuvintele explicate în manuale şi le trec în carnetele de vocabular, paradoxal, dar tocmai în perioada studierii lexicului, elevii nu notează aceste cuvinte şi, în afara cuvintelor de strictă specialitate (ca: „sufix", „sinonime", „omonime" etc), elevii nu sînt de obicei antrenaţi să înveţe alte neologisme.

Este necesar şi recomandat **să facem legătura învăţării neologismelor în cadrul tuturor capitolelor de morfologie şi chiar cu prilejul sintaxei.**

De ce să aşteptăm învăţarea cu totul întîmplătoare şi uneori incorectă a neologismelor, cînd învăţarea gramaticii ne oferă cel mai prielnic prilej de a cunoaşte noi substantive, noi adjective, noi verbe etc? Mulţi profesori au înţeles să acorde importanţa cuvenită studierii neologismelor în cadrul lecţiilor de gramatică. Sînt însă ţinuţi pe loc de practica depăşită de a se pretinde cu prilejul examenelor analize gramaticale şi doar atît. De aceea poate ar fi necesar ca programa şcolară ori manualele să repartizeze pe clase şi capitole ale gramaticii cuvintele noi, necesar a fi învăţate de către elevi. [illegible] cercare în acest sens a şi fost făcută [illegible] acele **mici dicţionare de la sfîrşitul manualelor.** Numai că în aceste dicţionare apar arhaisme, regionalisme ori termeni cunoscuţi deja de elevi şi se acordă mai puţină importanţă neologismelor.

Simţul practic al copiilor îi determină să opteze pentru exerciţiile de învăţare şi utilizare a neologismelor cu prilejul lecţiilor de gramatică, în locul unor exerciţii fără o legătură directă cu practica vorbirii.

Prof. MIHAIL OPRESCU
Şcoala Nr. 1 din Drăgăşani, judeţul Vîlce

LICEUL SERAL

Metodele active la lecţiile de fizică

În pregătirea omului capabil să se integreze rapid în viaţa economică şi socială a ţării, să se adapteze la procesul de continuă înnoire şi ascensiune a societăţii noastre, un rol deosebit îl are **fizica,** deoarece legile fizicii stau la baza tuturor sistemelor inuinite în tehnică, evoluţia fizicii este un model de dezvoltare dialectică şi o confirmare a legilor materialismului ştiinţific. Deci, acţiunea de cercetare şi cunoaştere a fizicii poate să devină un atribut al activităţii tuturor tinerilor, viitori şi actuali oameni ai muncii.

În general, cînd se începe o etapă de lucru cu elevi de la liceul seral, se întîmpină dificultăţi la majoritatea obiectelor de învăţămînt. O parte din aceşti elevi se prezintă cu slabe deprinderi de muncă intelectuală, după o întrerupere de activitate şcolară care poate varia între unul şi zece ani. **Elevul seralist, ca element activ al procesului instructiv-educativ, este un adult, om al muncii, legat de o disciplină a muncii, cu sarcini sociale şi familiale. De aceea, calea spre o activitate de învăţare eficientă este economisirea timpului său, folosirea cu maximum de randament a fiecărei ore de curs.** Cu alte cuvinte, el trebuie să plece cu lecţia învăţată din clasă. Principalul aport în rezolvarea acestei cerinţe îl au profesorii care, în activitatea lor la catedră, sînt chemaţi să aplice [illegible] ma potrivite metode şi procedee didactice adecvate adulţilor şi particularităţilor lor psihice caracteristice. Însă, aceste particularităţi nu trasează o linie netă de demarcaţie între metodele şi mijloacele de învăţămînt utilizate la cursurile de zi şi la cele serale. Pentru stabilirea nivelului deprinderilor de muncă şcolară sînt absolut necesare cîteva teste iniţiale, cu scop orientativ: observaţii scrise după efectuarea unui experiment, interpretarea unui text din manual, întocmirea unei scheme după o lecţie expusă.

La baza procesului de învăţămînt desfăşurat la cursurile serale stă lecţia de învăţare în clasă (laborator, cabinet), în care se pot utiliza toate metodele de învăţămînt, subordonate actului efectiv al învăţării. Este firesc să se aplice proiectele de tehnologie didactică în care se folosesc cît mai variate metode active-participative. În aceste proiecte se stabilesc

e de fizică sau anumite părți din ie care se vor desfășura pe baza ex- imentului, prin rezolvarea de exerci- și probleme, pe bază de fișe, pe teme- muncii cu manualul, sau prin muncă ependentă, cu temă comună pentru elevii.

etoda învățării din manual în clasă, cată de practica pedagogică, este ab- t necesară la învățămîntul seral, de- ece elevii seraliști întîmpină unele ți în exprimarea în scris și oral. și manualele de fizică nu sînt elabo- în mod intenționat pentru a fi folo- la învățarea în clasă, iar pentru unii i ele ridică serioase dificultăți în în- gerea multor texte, seraliștii nu tre- e îndepărtați de manuale, ci îndrumați n să le utilizeze, să le descifreze. Este practică generală de ignorare a manua- r, elevii nu le aduc la școală și nici să nu le deschid. Învățarea din ma- l în clasă, dirijată de profesor, se te realiza proiectînd paragrafe mai rto din diferite capitole, probleme, fo- rafii, pentru a putea fi interpretate n muncă independentă. Chiar dacă pro- orii știu că puțini elevi seraliști des- d după ore manualul, este bine să se dice la fiecare oră lecția din manual și ele probleme legate de o viitoare ac- itate în clasă. Studiul manualului are oritate față de studiul unui caiet de no- e, fiindcă ajută elevii la îmbogățirea abularului, exprimării, la lărgirea uni- rsului cultural.

Ca materiale pentru **munca independen-** se folosesc, în principal, trusele expe- entale individuale ale elevilor de li- u, apoi, fișele de lucru individuale ela- rate de profesor, care pot fi proiectate un ecran, manualele școlare, planșe, tografii, filme. Munca individuală se sfășoară pe grupe mici și este dirijată profesor, secvență cu secvență, după plan cu sarcini cronometrate și cu sta- lirea precisă a momentelor de explica- și a celor de muncă de învățare.

In timpul fiecărei lecții este necesar să facă evaluarea cunoștințelor, fie oral, în scris, pentru ca elevii să cunoască diul atins în raport cu cerințele mini- de promovare ; în felul acesta li se zv treptat și capacitatea de auto- a La sfîrșitul fiecărui capitol sint ce teste de control, prin care se ve- ică formarea conceptelor fundamenta- ale fizicii, cum sînt : proprietate fizică, mărime fizică, lege-principiu, sistem fizic, stare fizică, energie, proces fizic, substanță, cimp. **De asemenea, testele ne relevă capacitățile intelectuale dobîndite în procesul instructiv-educativ,** cum sînt : capacitatea de memorizare a cunoștințelor însușite la lecții, capacitatea de analiză, de extragere a esențialului dintr-o informație stocată în scopul rezolvării unei probleme sau al găsirii unui răspuns corect la o întrebare etc.

Operaționalizarea cunoștințelor poate fi urmărită în activitățile practice experimentale, după felul în care elevii extrag concluzii simple, fac observații pe fișele de lucru, sau intuiesc legea fizicii demonstrată experimental.

Dacă în centrul sistemului instructiv-educativ stă învățarea prin redescoperire, dacă elevii descoperă singuri proprietățile și legitățile realității, în laborator, prin acțiuni orientate de profesor, ei vor avea sentimentul realizării unui spor de cunoștințe și al deprinderii unor tehnici de cunoaștere care întăresc motivațiile pozitive pentru învățare.

O cerință esențială a învățămîntului seral este motivația învățării. Randamentul școlar și progresele înregistrate de elevii adulți depind de particularitățile specifice profesiei, de instruirea lor școlară anterioară, de întreruperea activității școlare, de rolul lor în viața socială. Dorința obținerii unei note mai mari nu constituie același stimulent ca pentru elevii adolescenți. Motivația învățării este legată uneori de obiective îndepărtate, care declanșează așteptări de ordin superior. Pentru determinarea acesteia, să ne folosim de particularitățile specifice ale adulților : maturitatea de gîndire, puterea de intuire, de ierarhizare, de sistematizare, precum și experiența din viața de producție, spiritul de creație tehnică, de inovație. Este necesar să se dezvolte interesele, înclinațiile și aptitudinile pentru munca intelectuală atît de necesare omului din zilele noastre, să fie stimulate și cultivate dorința de cunoaștere, interesul profesional, atitudinile pozitive, sentimentul satisfacției față de propria devenire intelectuală, morală, culturală.

Prof. TATIANA CIUPA
Liceul Industrial
„I. L. Caragiale"
București

Gazeta matematică în sprijinul învățătorului

Aspectele învățămîntului de toate gradele, și, în primul rînd, ale învățămîntului obligatoriu de 10 ani stau, printr-o tradiție cultivată an de an, cu deosebită grijă, în atenția și în planurile de activitate ale Societății de Științe Matematice din țara noastră.

Astfel, în ultimii ani Societatea de Științe Matematice a extins aria de competență a Gazetei matematice, publicînd probleme și exerciții care se adresează tuturor nivelurilor de învățămînt, de la ciclul primar, pînă la învățămîntul superior (pe lîngă cele care cointeresează pe informaticieni sau alte categorii de utilizatori și beneficiari ai matematicii).

Pe de altă parte, dezbaterile organizate de societatea noastră, în rîndul cadrelor didactice, contribuie, de asemenea, la adoptarea unor măsuri eficiente de sprijinire a activității didactice a tuturor cadrelor didactice. Astfel, în luna noiembrie 1983, a fost organizată la Casa Personalului Didactic din București o consfătuire cu tema : **„Predarea matematicii în învățămîntul primar și preșcolar (conținut, fundamente, noțiuni, metode, limbaj").**

Printre multe alte concluzii cu privire la predarea-învățarea matematicii în această treaptă de învățămînt, s-a desprins și rolul deosebit pe care îl au exercițiile și problemele în asimilarea, operaționalizarea și fructificarea cunoștințelor matematice.

În consecință, pentru a veni în sprijinul învățătorilor din întreaga țară, am

hotărît **permanentizarea unei rubrici speciale cu probleme pentru cursul primar, concepute și elaborate de către învățători sau chiar de către elevi.** La aceste probleme, așteptăm soluții date de elevii rezolvitori, spre a fi publicate sub semnătura lor, cu menționarea școlii și învățătorului îndrumător. De asemenea, așteptăm propuneri de probleme care pot fi publicate, cu rugămintea a se ține seama de pregătirea elevilor și de programele analitice respective. Răspunderea acestei rubrici revine unei învățătoare gr. I din București, care face parte din comitetul de redacție al gazetei. Dacă activitatea rubricii respective va căpăta dezvoltarea pe care o prevedem și dorim, vor putea fi cooptați în comitet și alți reprezentanți ai învățămîntului primar și preșcolar.

În ceea ce privește activitățile metodice legate de predarea matematicii în învățămîntul primar și preșcolar „Gazeta matematică — perfecționare metodică și metodologică în matematică și informatică" (apariție trimestrială) își va deschide coloanele, începînd cu anul V, 1984, articolelor metodice privitoare la aceste trepte inițiale și esențiale ale învățămîntului.

Ne adresăm pe această cale tuturor inspectorilor, învățătorilor și directorilor de școli primare pentru a populariza aceste inițiative ale conducerii Societății de Științe Matematice, care se bucură de sprijinul conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului.

Considerăm că învățătorii care doresc să beneficieze de permanența unei surse de probleme pentru elevii lor, ca și de posibilitatea de a fi ei înșiși autori de probleme, pot deveni membri ai Societății de Științe Matematice, adresîndu-se filialelor și subfilialelor din județul respectiv ; iar pentru a obține Gazeta matematică — ei înșiși sau școala — pot face abonamente pentru anul 1984, prin oficiile poștale, începînd cu luna următoare contractării lor.

Acad. N. TEODORESCU
președintele Societății de Științe Matematice din R.S. România

ȘCOALA RURALĂ

Îndrumarea și controlul — pornind de la realitățile școlii

De cîte ori ne-am oprit asupra activi- ții școlilor din mediul rural pentru a prinde alte și alte aspecte, de fiecare tă, o concluzie s-a impus ca o premisă abordării acestei realități : școala sa- lui este oglinda și, în același timp, fac- rul care impulsionează dezvoltarea unei alități. Într-o comună în care trebu- e obștii merg bine, oamenii școlii își nosc rostul și la clasă și în afara ei. unei astfel de realități presupu- e în partea autorităților satului rcarea acelui cadru în care școala, oa- enii ei, să se integreze firesc, să vină u gîndul de a rămîne acolo pentru toată iața.

O ilustrare a acestor adevăruri sînt și alitățile surprinse într-un recent **raid-ancheta prin cîteva dintre comunele și atele județului Buzău.** Ne-am oprit, de această dată, asupra unui aspect care cu- rinde, prin aria sa, întreaga viață a uni- ții de învățămînt : **activitatea de în- rumare și control a directorului de școa- ă, a celui de școală coordonatoare, în ecial.**

O ATENTĂ ÎNDRUMARE A MUNCII DE... ÎNDRUMARE

La Inspectoratul Școlar din Buzău, luni e dimineață, nimeresc în plină ședință e lucru. Se discută sarcinile de săptă- mîna în curs și, ca să fie mai operativă, ședința are loc chiar în incinta Liceului „Mihai Eminescu", în care își desfășoară activitatea brigada de îndrumare și con- trol a inspectoratului. Profesoara Ma- ria Apostoiu, inspectorul școlar general, prezintă sarcinile acestei săptămîni de la începutul trimestrului al II-lea (ședin- ele de analiză a activității instructiv-edu-ative de pe primul trimestru, informa- rea privind activitatea educativă din coli, finalizarea activității brigăzilor de îndrumare și control, pregătirea fazei lo- cale a olimpiadelor școlare, perfectiona- rea profesorilor metodiști) și recomandă, nu în ultimul rînd, pentru studiul indivi- dual al inspectorilor, noi cărți de specia- litate : „Conducerea științifică a unităților scolare" de Nicolae Andrei și Ion Du- mitrescu, „Inspecția școlară" de Ioan Jinga și „Dirigenția în sistemul muncii scolare" de Ioan Damșa, Ion Drăgan și Marin Iliescu.

Consultînd tematica cercurilor pedago- gice ale directorilor de școli, constat va- rietatea și oportunitatea aspectelor pro- puse a fi dezbătute : „Rolul acțiunilor metodice și al celor de patronare, în sco- pul perfecționării personalului din învă- țămînt", „Orientarea școlară și profesio- nală a elevilor din mediul rural și din oraș", „Perfecționarea procesului în- structiv-educativ din școlile rurale cu cla- sele I—X", „Rolul directorului de școală și promovarea unei reale conduceri colec- tive" etc.

ÎN OBIECTIV : TOATE ASPECTELE ȘCOLILOR DE PE RAZA COMUNEI

Nu numai detaliatul plan de muncă al consiliului coordonator al școlilor din co- muna **Pîrscov** o recomandă de la început pe profesoara de limba și literatura ro- mână Cecilia Boerescu, directoarea școlii coordonatoare, ca pe un bun organizator al muncii de conducere, ci, mai ales, tra- ducerea acestuia în fapt. Pe lîngă direcția școlii cu clasele I—X din comună, are în coordonare două școli de 8 ani din satele Lunca Frumoasă și Bădila, o școală cu clasele I—IV din satul Robești și grădi- nițele, cîte una în fiecare sat.

La capitolul privind asigurarea bazei didactico-materiale, o măsură concretă a fost aceea de a redistribui echitabil mij- loacele de învățămînt între școlile de pe raza comunei. Și nu numai atît. În aten- ția tuturor directorilor de școli din co- mună stă modul în care sînt utilizate la lecție aceste mijloace de învățămînt.

Între școală și familiile elevilor din co- muna Pîrscov s-au statornicit relații trai- nice. Aceasta este și explicația pentru care toți copiii frecventează cu regulari- tate cursurile.

Întîlnirea tuturor directorilor din școli- le comunei are loc lunar, cînd se face analiza periodică a pregătirii elevilor și sînt luate măsuri unitare privind perfec-ționarea activității instructiv-educative sau sînt rezolvate sarcini curente.

Deși colectivele didactice ale școlilor coordonate „nu ridică probleme deosebi- te", cum mi le prezintă prof. Cecilia Boe- rescu, totuși caietul de asistențe al aces- teia atestă un control periodic al activi- tății desfășurate la clasă, precum și un registru larg al îndrumării privind moda- litățile de perfecționare, în scopul ridi- cării nivelului de predare.

În discuția noastră, prof. Cecilia Boe- rescu aduce argumente în sprijinul ideii că activitatea din școala coordonatoare este necesar să constituie un model pen- tru școlile coordonate. Școala din Pîrscov este un exemplu în această privință. Prin forța împrejurărilor (existența unui tren mai devreme decît ora începerii cursu- rilor), elevii claselor a IX-a și a X-a, care vin din satele Lunca Frumoasă și Bădila îl găsesc la ora 6, cînd sosesc în școală, pe profesorul de serviciu care-i supraveghează, le organizează pregătirea în continuare pentru disciplinele prevă- zute în orarul zilei.

O imagine reală a modului în care pro- fesorii și învățătorii se pregătesc pentru lecție o are directoarea printr-un control zilnic al proiectelor de tehnologie didac- tică (schițate la profesorii cu grade di- dactice și detaliate la ceilalți), prin asis- tențele planificate, astfel încît fiecare ca- dru didactic este asistat trimestrial de două-trei ori la lecție. Aceasta îi dă po- sibilitatea să cunoască nivelul real al cu- noștințelor elevilor, al cauzelor succese- lor sau insuccesele lor și să ia cele mai potrivite măsuri.

Pentru atingerea obiectivului pe care și l-au propus în urma analizei situației la învățătură a elevilor pe primul tri- mestru — reducerea mediocrității, ridica- rea nivelului la învățătură al tuturor ele- vilor — atenția consiliului coordonator al școlilor din comuna Pîrscov se va con- centra în mod special asupra creșterii eficienței tuturor activităților de perfec- ționare, al studiului individual în special. În acest scop, la școala coordonatoare, fie- care cadru didactic își întocmește cu grijă caietul de studiu individual în care con- spectează bibliografia parcursă de-a lun- gul unui an școlar, document care, alături de întreaga activitate la clasă și cultural-obștească, este luat în considerare la a- cordarea calificativului anual de apre- ciere.

SARCINI PRIORITARE

Existența unei schele de producție pe- troliferă pe raza **comunei Berca** și a ga- zului de sondă, în consecință, a imprimat așezării o evoluție caracteristică, de viață semiurbană. Caracterele rurale s-au im- pletit într-un mod specific cu cele ale vieții industriale. Dezvoltarea unor între- prinderi industriale (o fabrică de sticlă, una de ceramică, un atelier mecanic, o turnătorie, o uscătorie de legume și fruc- te) este o primă urmare a prezenței aces- tei forme de energie, la nivelul comunei.

Așezare bogată și mare, cu peste 10 000 de locuitori, dintre care jumătate lucrează în industrie, comuna Berca și-a înscris evoluția sigur pe drumul de oraș agro- industrial.

De aici, consecințe specifice pentru în- vățămîntul comunei: un număr mare de copii (ca urmare a stabilității populației), care învață în cele nouă școli (trei cu clasele I—VIII și șase cu clasele I—IV), tot atîtea grădinițe și un liceu industrial cu profil petrolier.

Președintele consiliului coordonator al școlilor din satele comunei (cele mai înde- părtate la circa 10 km de satul de centru), profesorul de matematică Eugen Bărbu- lescu, nu se poate plînge de treburi. Și pentru că sînt destule le-a ierarhizat.

Dotarea școlilor este corespunzătoare, materialul didactic a fost reîmpărțit, iar zestrea sporește mereu prin autodotare. Numai în această vacanță, fiecare cadru didactic a confecționat cel puțin două planșe pentru disciplinele predate. La ni- velul comunei toți copiii sînt școlarizați.

Aspectul prioritar asupra căruia și-au concentrat atenția în anul acesta directo- rii de școli din comuna Berca a fost cres- terea nivelului de pregătire a elevilor. Profesorul Eugen Bărbulescu îmi vorbește despre măsurile luate în acest scop : un control și o îndrumare atentă a pregătirii profesorilor și învățătorilor pentru lecție. Caietul de asistențe este edificator în a- ceastă privință. Și aici, a urmărit în mod deosebit felul cum sînt atinse obiectivele formative propuse la lecție, creșterea va- lorii educative a activității de la clasă și în afara ei. „Este o măsură — mă lămurește directorul coordonator — pe care am fost nevoiți s-o luăm în urma constatărilor noastre la orele de dirigen- ție, punctul nevralgic al muncii didactic- e". O primă hotărîre a conducerii școlii din Berca a fost aceea ca înșiși directorii să țină ore demonstrative de dirigenție pe tema „Educația revoluționară, patriotică, a elevilor". La ciclul primar a fost urmărită realizarea modalităților specific- e acestei vîrste, de cunoaștere a realități- lor contemporane de către copii.

În scopul atingerii celui mai important obiectiv al școlii, creșterea nivelului de pregătire a elevilor, pe trimestrul al II-lea, conducerea școlilor din Berca și-a propus să-și concentreze atenția asupra perfecționării cadrelor didactice la nivelul școlii. „O măsură izvorîtă tot din realita- tea noastre", precizează prof. Eugen Bărbu- lescu. Există în școală colective de catedră, cum este cel al profesorilor de limba și literatura română (responsabil prof. Titus Dragomir), a căror activitate bazată pe o reală conlucrare cu comisia metodică a învățătorilor (interasistențe, acțiuni comune) are consecințe pozitive în integrarea cu succes a copiilor în ciclul gimnazial. În această privință, este ne- cesar ca și colectivul de catedră al pro- fesorilor de matematică (obiect la care sînt 67 de corigenți pe acest trimestru) să-și intensifice eforturile pentru sporirea ca- lității cunoștințelor elevilor — și, mai ales, aici crede directorul școlii că sînt lipsuri — să pună un accent mai mare pe caracterul practic aplicativ al cunoș- tințelor teoretice, pe lucrul diferențiat cu elevii.

★

Între aspectele pe care le-am surprins la școlile vizitate, am acordat și noi pri- oritate înfățișării unora dintre ele. Între acestea, **preocupărilor conducerii școlilor pentru creșterea nivelului de pregătire a elevilor.** Aspect care polarizează o multi- tudine de alte laturi ale muncii directo- rului : buna frecvență a elevilor, utiliza- rea judicioasă a bazei didactico-materia- le, perfecționarea cadrelor didactice etc.

Dacă nu am amintit nimic despre cea- laltă față a muncii educatorului din sa- tele noastre — activitatea cultural-obștea- scă — nu înseamnă că aceasta nu poate fi ilustrată. Dimpotrivă, oamenii școlii sînt și oameni ai satului. Mai ales că la școlile vizitate, toate cadrele didactice sînt lo- calnice. Ele conduc formațiile artistice ale elevilor și sătenilor — în cazul celor două comune formațiile artistice sînt laureate în mai multe rînduri ale Festivalului Na- țional „Cîntarea României" — sînt pro- pagandiști ai cursurilor de învățămînt politico-ideologic din comună și partici- panți, ori de cîte ori o cer treburile obștii, la viața satului.

Între ei, directorii de școli se află, cum este și firesc, cu un pas înainte, în pre- gătirea lor sub toate aspectele, pentru a putea îndruma cu succes și controla acti- vitatea colegilor lor.

CORNELIA GÎRMACEA

Concursurile pe discipline și meserii — premise ale creșterii calității învățămîntului

O evaluare a concursurilor pe discipline și ale celor pe meserii din ediția anterioară situează județul Bistrița-Năsăud pe locul al șaptelea. Este unul din motivele pentru care am dorit să aflăm cum sînt pregătiți elevii pentru apropiata fază pe județ și cea pe țară și, mai ales, să cunoaștem pe cei care, cu atita dăruire, dragoste și perseverență, îi îndrumă și-i pregătesc pentru a face față cu succes acestei riguroase și exigente competiții pe care o reprezintă concursurile școlare amintite.

Pentru inspectorul școlar general al județului, prof. **Gavril Hoza**, este un subiect despre care vorbește cu multă bucurie și satisfacție. Motivele sînt lesne de înțeles: „Anul școlar trecut — subliniază dumnealui — a fost pentru școala bistrițeană an record: **17** premii la faza pe țară (față de șapte în anul anterior) la concursurile pe obiecte și **20**, la concursurile pe meserii. Saltul este spectaculos; ne-a stimulat, ne-a ambiționat pentru mai mult. Faptul că etapa pe țară la limba și literatura română s-a desfășurat vara trecută la Bistrița ne onorează și ne obligă, de asemenea, la rezultate mai bune. În acest scop, pregătirea a început încă de la deschiderea cursurilor acestui an școlar. Faza de masă, pe școală, a presupus antrenarea tuturor elevilor și a determinat ca, încă din start, să se acorde, atît din partea profesorilor cît și a elevilor, o atenție deosebită pregătirii materiei. În vederea fazei județene din luna martie, **pregătirea elevilor selecționați se face** mai ales **în cadrul cercurilor pe obiecte, al sesiunilor de comunicări ale cercurilor, în cadrul taberelor de profil pentru fiecare disciplină.** Timp de o săptămînă, **100** de elevi din învățămîntul gimnazial și **200** din cel liceal au participat la tabere de fizică și chimie organizate în vacanța de iarnă de care au răspuns inspectorii **Elisabeta Moldovan** și **Andrei Hegeduș**. O foarte serioasă și susținută pregătire se face însă zilnic prin consultații colective și individuale inițiate în fiecare școală și liceu. Pe larg, despre fiecare din aceste forme de pregătire vă vor spune colegii mei din școli".

Liceul „Liviu Rebreanu" din Bistrița este pentru județ un liceu etalon pentru calitatea învățămîntului, a nivelului general la învățătură și, firesc, a obținut și cele mai multe premii la concursurile școlare — locul cinci pe țară. De pregătirea „olimpicilor" se ocupă toți profesorii, prin lecții, dar, în mod special, un grup de profesori dintre cei mai buni, oameni îndrăgostiți de propria profesie, care se perfecționează permanent și care insuflă dorința lor de autoperfecționare și elevilor. Unul dintre aceștia este profesorul de fizică **Liviu Rus.**

„Mă ocup de «olimpici» — spune el — de vreo cinci ani. Pregătirea lor (și a mea) înseamnă întîi de toate muncă și iar muncă. O fac însă cu plăcere. O condiție a bunelor rezultate este munca de echipă. Și cu colegii și cu elevii. Cooperez cu colegii de fizică, dar și cu cei de matematică, chimie, spre a putea aborda și asigura interdisciplinar pregătirea elevilor. **Lucrez cu întreaga clasă**, pentru a-i aduce pe toți la nivelul vîrfurilor și pentru a imprima un spirit de competiție întregii clase. Pregătirea lotului olimpicilor o fac, firește **centralizat**. În tabăra de fizică s-au desfășurat activități teoretice și practice de mare dificultate, care au antrenat elevii într-o muncă de studiu, cercetare și creativitate susținută, cu rezultate deosebite."

Profesorii de fizică **Andrei Cosma** și **El. Kerekes** au subliniat **rolul deosebit al consultațiilor individuale zilnice efectuate în laborator care, după lecții, rămîne totdeauna la dispoziția elevilor ce se pregătesc pentru concurs.**

Cu aceeași exigență, ambiție pentru „doborîrea recordurilor" anterioare sînt pregătiți elevii și în vederea concursurilor pe meserii.

Ing. Melania Murari, directoarea Liceului Industrial Nr. 3 din Bistrița, preciza că **pregătirea elevilor nu înseamnă „dopaj" cu teorie și practică în cîteva săptămîni premergătoare concursului, ci muncă de durată, continuă.**

De la începutul anului, Combinatul de Prelucrare a Lemnului care-i patronează, le-a afectat sala de mașini, asigurîndu-le materiale necesare spre a putea realiza **pregătirea în condiții de flux de producție.** Încă un fapt demn de semnalat. Crește interesul elevilor și pentru disciplinele de cultură generală. Dovadă, numărul mare de elevi ce vor concura la faza pe județ.

Liceul Industrial Agricol din oraș s-a remarcat la faza națională precedentă printr-un premiu I obținut la **meseria de horticultor.** Meritele revin deopotrivă elevului **Leon Buga** și inginerei **Mihaela Vlaicu**. Pedagog de înaltă ținută intelectuală (este la curent cu ultimele noutăți din domeniul literaturii, filozofiei, artei) dar și profesională, Mihaela Vlaicu se ocupă cu aceeași grijă, exigență și dragoste de perfecționarea elevilor săi, astfel că Leon Buga nu este un caz singular. În afara lecțiilor, pregătirea elevilor o face mai ales în cadrul agroclubului unde **aprofundează tehnologiile de specialitate, face sinteze ale rezultatelor de pe lotul didactic și, firește, activități culturale care să ducă la o pregătire multilaterală a viitorilor specialiști ai agriculturii noastre.**

La faza anterioară județeană a concursurilor pe meserii elevii **Liceului Industrial Nr. 3** din Bistrița au luat premii la toate meseriile, iar la profilul sudură au obținut **trei premii pe țară anul trecut și numeroase premii anii anteriori**. Precizarea ne-a făcut-o **ing. Adriana Pleșa**, directoarea liceului, subliniind că „autorul" acestor premii este inginerul **Liviu Jula.** El însuși premiat la faza pe țară a simpozionului „Creativitate și eficiență în învățămînt", Liviu Jula a făcut ca prin activitatea sa deosebită, prin exemplul său, să facă din meseria de sudor una dintre cele mai rîvnite, căutate și atrăgătoare meserii — clasele de sudori devenind de la an la an tot mai numeroase.

Este un tînăr plin de entuziasm, cu o inteligență și pregătire excepționale, ce se dăruiește cu pasiune pentru profesia sa, pentru elevii pe care-i pregătește. De șapte ani are un cerc de sudură unde desfășoară o activitate la nivelul de vîrf al cerințelor producției. Lecțiile teoretice și practice le ține cu maistrul, în atelier și mai ales în Întreprinderea de Utilaj Tehnologic. Cercul său a oferit numeroase soluții de îmbunătățire a proceselor tehnologice, membrii săi participă la sesiuni de comunicări ale întreprinderii. „Contează — spunea el — relația directă cu elevul. Sînt tot timpul cu ei, în fiecare activitate, dar și la concursuri, oriunde s-ar ține ele, spre a le insufla încredere, ambiția de a fi primii".

Propunem ca datele concursurilor pe meserii să coincidă cu cele ale concursurilor pe obiecte, iar materia să fie cea din primele trimestre. Astfel s-ar putea face din vreme planificarea materiei și s-ar putea urmări mai bine pregătirea elevilor.

Succese la cele două concursuri au obținut firește și elevii altor școli și licee din județ, în care pregătirea în vederea actualelor ediții continuă cu multă seriozitate.

La Liceul Industrial din Beclean, pregătirea elevilor în vederea acestor concursuri este prevăzută în planul general de muncă. Prof. Vasile Greluș, directorul liceului, ne-a prezentat o serie de documente edificatoare și ingenios concepute, care ilustrează metodele de pregătire ale acestor elevi, rezultatele înregistrate etapă cu etapă. Remarc o parte din aceste metode: **selecționarea elevilor în vederea concursurilor încă din clasele gimnaziale, spre a se putea asigura continuitate în pregătire; stabilirea, în cadrul catedrelor, a unor indicatori minimi de performanțe și urmărirea îndeplinirii lor prin pregătirea elevilor, mai ales în cadrul practicii de producție din atelierul liceului sau al Întreprinderii Metalurgice Beclean, prin cercurile pe obiecte la fiecare profil, prin consultații individuale.**

Încă o frumoasă inițiativă întîlnită și la celelalte licee vizitate: **toți elevii premiați de-a lungul anilor sînt popularizați la panouri special amenajate, le sînt expuse fotografiile, problemele rezolvate, sînt prezenți în revistele liceelor, se organizează întîlniri — pe clase — cu aceștia, sînt felicitați în cadrul careului de liceu toți cei ce obțin succese la toate fazele.** O merită pe deplin și este stimulativ și pentru ei, pentru profesorii lor și pentru ceilalți care aspiră la aceste frumoase performanțe școlare.

MONICA ROBEA

Cărți pentru predarea și învățarea limbii și literaturii române

„CULEGERE DE TEXTE LITERARE — PENTRU CLASELE V—VIII", vol. I și II, Vasile Teodorescu, E.D.P. 1983

Sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului, a Direcției învățămîntului preșcolar, primar și gimnazial, a Comisiei de limba și literatura română, au apărut la Editura Didactică și Pedagogică unele lucrări științifico-metodice, auxiliare prețioase pentru cadre didactice și elevi, în efortul comun de creștere a calității și eficienței predării și însușirii limbii și literaturii române.

Prima lucrare la care ne vom referi, este de o largă audiență pentru elevii din clasele V—VIII — „Culegere de texte literare", avînd ca autor pe profesorul dr. Vasile Teodorescu.

Lucrarea, de o mare importanță pentru activitatea la clasă, cuprinde texte literare valoroase, de regulă care nu sînt cuprinse în manualele-școlare, sau recomandate spre lectură suplimentară elevilor, în scopul apropierii acestora de lectură, al orientării lor spre creații literare valoroase.

Criteriul de alcătuire al culegerii este cel cronologic. Un spațiu apreciabil se afectează pentru scriitorii și operele literare care se adresează vîrstei copilăriei. Astfel, se cuprind operele literare reprezentative din literatura populară, pînă în contemporaneitate.

Fiecare scriitor este prezentat printr-o succintă notă biografică, cu relevarea principalelor volume de creație, după care se ilustrează semnificativ, cu cele mai valoroase creații ale scriitorului, fără să fie abandonat criteriul accesibilității, criteriu obligatoriu pentru o asemenea culegere care se adresează elevilor din învățămîntul gimnazial.

In selecția scriitorilor și a operelor literare, așa cum se menționează în „Cuvîntul introductiv" s-a primit un sprijin prețios din partea Biroului Secției de literatură pentru copii a Uniunii Scriitorilor.

Fiecare volum se încheie printr-un Mic dicționar de nume proprii. Culegerea este valoroasă și reprezintă o deschidere importantă pentru elevi, în perspectiva obligativității treptei I de liceu.

„LIMBA ROMÂNĂ — FONETICĂ, LEXICOLOGIE, GRAMATICĂ, STIL ȘI COMPOZIȚIE, EXERCIȚII", Mihail Andrei, Iulian Ghiță

A doua lucrare, acoperă un gol important pentru întreg învățămîntul „Limba română — fonetică, lexicologie, gramatică, stil și compoziție, exerciții" — în elaborarea profesorilor Mihail Andrei și Iulian Ghiță.

Concepția modernă a autorilor în realizarea unei lucrări de o mare utilitate pentru toate cadrele didactice și pentru elevii din învățămîntul liceal pedagogic și filologic este relevantă. Pe lîngă calitățile științifice ale lucrării, prin aducerea la zi a interpretării principalelor compartimente ale limbii române, lucrarea oferă posibilitatea unor informații utile asupra limbii literare, stilistică, prin sublinierea calităților generale și particulare ale acesteia; limbajul poetic; proză și versificație — exemplificări.

Lucrarea beneficiază și de o bibliografie selectivă.

Prin caracterul ei practic, prin stilul clar, concis în care este redactată, lucrarea este un auxiliar prețios în activitatea din școală, autorii făcînd dovada unei valoroase și temeinice informări în specialitate și a practicii la cadrele liceelor pe care le onorează.

Merită subliniată și contribuția competentă a referenților, a redactorului de carte, Magdalena Panaitiu, a tehnoredactorilor, lucrările bucurîndu-se și de o ținută grafică și estetică deosebită.

Menționăm că tot la Editura Didactică și Pedagogică au apărut sau sînt în curs de apariție și alte lucrări științifico-didactice destinate cadrelor didactice și elevilor din învățămîntul liceal, îndeosebi „Limba și literatura română în liceu. Calitate și eficiență în predare și învățare", „Cultivarea limbii române în liceu — norme și exerciții", „Crestomație de literatură universală" și „Metodica predării limbii române în liceu".

Prof dr. CONSTANȚA BĂRBOI

„Îndrumător metodic pentru organizarea activităților turistice cu elevii"

Giurcăneanu Cl., Vodă Cl., Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, 240 pag.

Recent apărută, lucrarea, așa cum se menționează în prefață, se adresează direct cadrelor didactice care activează pe toate treptele de învățămînt, de la cel preșcolar la cel gimnazial și liceal. Ea nu este, desigur, nici un ghid turistic și nici un manual, ci un îndrumător, un prețios ajutor pentru profesori în organizarea și desfășurarea activităților turistice cu elevii.

Evident, în cele aproape 240 pagini, cîte însumează lucrarea, nu s-au putut cuprinde toate problemele privitoare la aceste activități. Ceea ce trebuie însă relevat este faptul că autorii au selecționat cu grijă ideile și exemplele cele mai semnificative, care trebuie privite ca adevărate modele, menite să dea sugestii și posibilități prețioase de orientare în organizarea excursiilor școlare, astfel ca acestea să se desfășoare în cele mai bune condiții.

În al doilea rînd, autorii scot în evidență un aspect cu totul propriu turismului școlar, acela de a servi, cu prioritate, necesitățile învățămîntului. Scopul instructiv-educativ rămîne, așadar, un deziderat de bază, fără însă a se exclude din această ambianță și caracterul recreativ și de odihnă activă al excursiilor. Aceste două laturi merg, deci, mînă în mînă, completîndu-se reciproc.

Structura cărții cuprinde 5 capitole care se succed în mod sistematic și ordonat: rolul turismului în viața modernă — unde se surprind și particularitățile specifice turismului școlar (Cap. I), principalele forme și modalități de organizare a activităților turistice școlare (Cap. II), sarcinile ce revin cadrelor didactice în organizarea, pregătirea, conducerea și desfășurarea activităților turistice școlare (Cap. III), itinerare turistice exemplificative (Cap. IV) și excursiile în orizontul local și sfera lor aplicativă și de recreere (Cap. V). În încheiere, se prezintă cîteva din cabanele mai importante, grupate pe masive muntoase.

Apreciem în mod deosebit problemele examinate de autori în pregătirea și desfășurarea excursiilor. Aici, cum era și firesc, nu lipsesc, între multe alte aspecte, și îndrumările necesare asigurării securității elevilor în timpul deplasării, problemă care trebuie să stea permanent în atenția celor ce au răspunderea organizării lor. Se adaugă, după încheierea excursiei, valorificarea instructiv-educativă, care cuprinde, așa cum se evidențiază în text, căi și acțiuni foarte variate și utile.

Cunoscînd importanța cărții prezentate, ca și valoarea ei metodică, de orientare aplicativă în toate componentele care caracterizează turismul școlar, o recomandăm cu căldură profesorilor din școlile noastre.

Prof. NAE MOCANU
Liceul Industrial „Dimitrie Cantemir" din București

Breviar

În cadrul acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt" **Liceul „Andrei Mureșanu" din Bistrița** a găzduit Simpozionul „Stimularea creativității copiilor în activitățile și cercurile pionierești", la care au participat, cu referate și comunicări științifice, cadre didactice din întreg județul. **(Prof. George Vasile Rațiu)** ● Aceleiași ample manifestări îi este dedicat și cel mai recent număr (26) al „Buletinului informativ al cadrelor didactice" editat de Casa Personalului Didactic a **județului Botoșani**. Buletinul publică un detaliat „Plan de măsuri" privind organizarea și desfășurarea acțiunii „Creativitate și eficiență" în județ, precum și un număr de opt bibliografii care, cum citim în Cuvîntul înainte, „să fie folosite în activitatea de informare și documentare științifică și tehnică, de perfecționare profesională și antrenare mai intensă la munca de cercetare" ● Ca și în numerele precedente, culegerea de studii și articole „Școala Mehedințiului" (nr. X—XI) sosită de curînd la redacția noastră cuprinde materiale deosebit de consistente, grupate în secțiunile: Învățămîntul de azi; Tradiții; Centenarul Liceului „Traian"; Oameni ai acestor meleaguri; Studii și cercetări; Note de lectură; Perfecționare ● Educatoarele responsabile ale comisiilor metodice și ale cercurilor pedagogice din învățămîntul preșcolar **gorjean** au participat la o comisie metodică județeană, găzduită de **Grădinița Nr. 8 din Tg. Jiu. (Educatoare Victoria Vladu** de la **Grădinița Nr. 1 din Rovinari)** ● Membrii **Cenaclului Artelor Frumoase „Ion „Andreescu"** au fost prezenți cu lucrări de pictură și grafică la o reușită expoziție deschisă în holul Casei Personalului Didactic **din Capitală.** Expoziția a cuprins lucrări inspirate din orașul Orăștie și împrejurimile sale. Aflăm că este cea de-a 32-a localitate oglindită de harnicii membri ai acestui cenaclu în lucrările lor, ca rezultat al unor tabere de creație la care au fost prezenți. Multe înainte! ● Muzeul **Liceului „A T. Laurian" din Botoșani** — ne scrie **prof. Iosif E. Naghiu** — prezintă evoluția acestui lăcaș de cultură din anul 1860, pînă în prezent. Între altele, sînt evocați foști elevi de seamă ai liceului (N. Iorga, Grigore Antipa, Mihai Ciucă ș.a.) și foști profesori (Ion Simionescu, Ovid Densusianu) ● **Înv. Eugen Teirău**, inspector al **Inspectoratului Școlar Județean Bacău**, ne trimite cîteva știri pe care le consemnăm în cele ce urmează: Membrii **Cenaclului Literar „Mugur alb"** de la **Școala Nr. 19 din Bacău** au editat o foaie volantă intitulată „Ca mugurii uniți pe ramul de măslin", cuprinzînd versuri și mărturii ale tinerei generații dedicate luptei pentru pace; holurile secției pentru copii a Bibliotecii județene sînt o gazdă permanentă și ospitalieră a expozițiilor de desene și pictură realizate de membrii cercului de artă plastică al **Casei Pionierilor și Șoimilor Patriei din Bacău**, cerc condus de **prof. Ștefan Pristaru** ● În recenta vacanță de iarnă, **Inspectoratul Școlar Județean Alba**, în colaborare cu **Filiala județeană a Societății de Științe Filologice**, a organizat o tabără de limba și literatura română care a avut loc la **Liceul Industrial Nr. 4** din **Alba Iulia** și a întrunit 311 elevi din clasele VII—VIII din întreg județul. **(Prof. Ioan Munteanu,** inspector școlar și **prof. Eugen Străuț** de la **Școala Nr. 3 din Blaj)** ● De la **Galați**, primim ultimul număr al revistei „Delfinul" — a cenaclului literar din **Școala Nr. 28.** Cuprinde versuri și proză, anchete și interviuri, desene, traduceri etc., avînd ca autori copiii, dintre care unii vădesc un cert talent. Revista este densă, alcătuită cu mult gust și așteptăm cu interes și viitoarele ei numere ● Din Programul bogat al Casei Personalului Didactic a **județului Vrancea** pe trimestrul II al actualului an școlar, reținem: expunerea-dezbatere „Rolul directorului de școală în îndrumarea activității metodice și de cercetare științifică", cu participarea unor specialiști din Ministerul Educației și Învățămîntului și consfătuirea de lucru: „Contribuția organelor și organizațiilor de sindicat la perfecționarea pregătirii profesionale și politice a personalului didactic", la care va fi prezentă **prof. Dobrița Țigăran**, președinta Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură.

D. CICHIRA

EDUCAȚIA MATERIALIST-ȘTIINȚIFICĂ ȘI UMANIST-REVOLUȚIONARĂ A OAMENILOR MUNCII, COMBATEREA CU HOTĂRÎRE A CONCEPȚIILOR MISTICE, OBSCURANTISTE, RELIGIOASE

Conducerea partidului, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acordă o atenție de primă importanță formării și dezvoltării conștiinței socialiste a omului nou, multilateral dezvoltat, cu o concepție științifică despre lume și viață. În acest scop, partidul, organele și organizațiile sale, toți factorii cu răspundere în domeniul educației au folosit și folosesc o gamă variată, tot mai complexă, de forme și mijloace politico-ideologice, cultural științifice, prin care facilitează comuniștilor, celorlalți oameni ai muncii cunoașterea și însușirea creatoare a cuceririlor geniului uman, național și universal.

O asemenea politică generoasă constituie baza formării și dezvoltării conștiinței socialiste, a lichidării concepțiilor și practicilor religioase.

Trecînd în revistă atît realizările obținute în formarea omului nou, cît și neajunsurile ce se mai manifestă, la Congresul al XII-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : „ o sarcină de primă importanță o constituie formarea concepției științifice despre materie, univers și societate a comuniștilor, a maselor largi de oameni ai muncii. Persistența unor concepții mistice retrograde în gîndirea unor oameni frînează afirmarea lor plenară în viața societății. Este un anacronism că în epoca marilor cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, a cunoașterii, cînd poporul se afirmă ca un creator conștient al tuturor valorilor materiale și spirituale, să existe oameni, chiar membri de partid, care mai cred în forțe supranaturale. Activitatea politică educativă trebuie să ducă la formarea omului nou, cu un larg orizont de cunoaștere a legităților dezvoltării lumii, a cuceririlor culturii și științei moderne, militant activ pentru transformarea revoluționară a lumii, pentru idealurile nobile ale comunismului.".

Toate acestea demonstrează necesitatea îmbunătățirii conținutului și creșterii eficienței întregii activități politico-ideologice, în vederea educării materialist-științifice a maselor. „Toate mijloacele noastre politice, ideologice și cultural-educative trebuie să servească politica partidului, promovarea concepției noastre filozofice despre lume și viață. Dacă ne propunem să transformăm societatea, să transformăm omul să cunoaștem tainele naturii și să o transformăm apoi, trebuie să ne propunem mai cu seamă să transformăm conștiința omului. Fără aceasta nu putem transforma nici societatea".

Organizațiile de partid, U.T.C., pionieri, conducerile școlilor de toate gradele au datoria moral-politică să perfecționeze permanent formele și mijloacele de educare materialist-științifică a tinerelor generații, a cadrelor didactice, să cuprindă în aceste activități un număr sporit de oameni ai muncii, să combată și să prevină fenomenele și manifestările mistico-religioase, teoriile idealiste, obscurantiste, superstițiile. În acest sens ne gîndim la îmbunătățirea tematică a materialelor care fac obiectul adunărilor generale, al învățămîntului politico-ideolgic, al propagandei prin conferințe, al activităților cultural-artistice, politico-educative de masă din cadrul Festivalului Național „Cîntarea României".

Școala, ca principal factor de cultură și civilizație, ca puternic centru de educație comunistă, dispune de posibilități largi de instruire temeinică cu valențe tehnico-științifice, spirituale noi, tinerele generații să desprindă concluziile filozofice, social-politice din fiecare disciplină, să modeleze conștiințele viitorilor constructori ai societății socialiste și comuniste. Prin cunoștințele predate la disciplinele fundamentale, prin participarea la practica productivă, la viața social-politică, școala are menirea să contribuie la combaterea tezelor și concepției „creaționiste", să faciliteze elevilor cunoașterea universului, să combată orice concepții și manifestări mistico-religioase.

Un alt aspect de majoră însemnătate îl constituie conjugarea educației materialist-științifice cu cea estetică, care duce la formarea capacității omului de a judeca și prelua critic, selectiv, valorile moștenirii culturale, de a participa la actul de laicizare a tradițiilor și obiceiurilor, la îndepărtarea învelișului lor mistico-religios. În același timp o mare valoare o au cercurile de educație materialist-științifică, tehnico-aplicative, cultural-artistice, cercurile de pedagogia și sociologia educației materialist-științifice, folosirea judicioasă a cărții social-politice, tehnico-științifice, activitatea de propagandă tehnico-economică, brigăzile științifice, introducerea noului în procesul de învățămînt, în producție, care duc la formarea și dezvoltarea de convingeri și deprinderi noi, materialist-științifice.

Organizațiile de partid din școli au datoria să-și sporească contribuția la educarea materialist-științifică a elevilor, a maselor largi de oameni ai muncii. În acest sens trebuie ca „manifestările politico-culturale ce au loc în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României" să contribuie la intensificarea muncii politice și educative de masă, împletind organic activitatea artistică, tehnico-științifică și interpretativă cu munca creatoare în producție pentru realizarea marilor obiective ale dezvoltării patriei".

Procesul de educație materialist-științifică presupune în mod logic însușirea și aplicarea principiului educației permanente. Poporul nostru are o veche tradiție în acest sens, tradiție simplu dar profund exprimată în cunoscutul dicton „Omul cît trăiește învață". Acest adevăr se impune cu atît mai mult în epoca revoluției tehnico-științifice contemporane, a revoluțiilor sociale.

La noi în țară sînt create toate condițiile care asigură accesul larg, neîngrădit, al fiecărui om al muncii la valorile științei și culturii. Legea Nr. 2/1971 cu privire la perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din unitățile socialiste adoptată de M.A.N. asigură cadrul juridic al educației permanente și creează condiții de perenitate învățăturii la scara națională. Ideea de bază a acestei legi a fost formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu ; „ridicarea generală a nivelului de pregătire tehnică și profesională, a nivelului politic, ideologic, cultural al întregului nostru popor. Aceasta este una din condițiile dezvoltării cu succes a societății noastre, ale trecerii mai departe spre comunism".

Educația materialist-științifică implică în mod obiectiv cunoașterea și valorificarea cuceririlor științei, tehnicii și culturii, explicarea descoperirilor în vederea formării unei conștiințe libere, independente de prejudecăți și superstiții. Aici avem în vedere proporțiile avîntului tehnico-științific, ritmul accelerat în care se produc noile descoperiri și invenții, depășirea granițelor cunoașterii materiei, societății, considerate altădată de netrecut, accentuarea mecanizării, automatizării și robotizării producției, succesele biologiei, geneticii în dirijarea proceselor vieții, reproducerea unor funcții proprii creierului omenesc, cercetarea microcosmosului, a universului extraterestru, cercetările de psihologie și sociologie etc.

În aceste condiții, vechile dogme care încercuiau cunoașterea și creația umană în granițe hotărîte de forțele supranaturale, de voința divină, sînt definitiv dezmințite, zdrobite. Misterul religiei dispare în fața cuceririlor științei și tehnicii. Prin forța rațiunii și creației sale perpetue, omul se înalță pe sine la înălțimi mereu mai mari. Omul își este sieși suficient. Prin forța tehnicii și științei care penetrează tot mai adînc, fatalitatea oarbă, voința de nepătruns a providenței sînt anihilate, înlocuite cu încrederea optimistă într-un viitor luminos bazat pe certitudini. Revoluția tehnico-științifică adîncește aria de libertate creatoare a omului, îi conferă garanția succesului, conștiința inepuizabilității lumii materiale, îl eliberează de presiunile fatalității. Totodată, revoluția tehnico-științifică, creația umană distrug miturile, prejudecățile, superstițiile folosite de ideologia religioasă, aduc un suflu nou, încrezător în forța și rațiunea omului, un spirit analitic critic ce fortifică și dinamizează gîndirea și practica umană, o revoluționează. Alături de acești factori, societatea noastră asigură și dezvoltă condiții tot mai bune de muncă și viață, de împlinire a omului — locuințe, hrană, sport, acțiuni cultural-distractive etc. Alianța dintre socialism și știință asigură progresul multilateral al societății, îmbunătățirea calității vieții, emanciparea materială și spirituală neîntreruptă a omului, eliberarea sa pentru totdeauna de meandrele și forța destructivă ale religiei.

Socialismul promovează modelul umanismului, al omului nou multilateral pregătit, respinge modelul moralei religioase. După cît se știe, eliminarea modelului religios a constituit un succes laic, științific, de rezonanță istorică.

În societatea noastră religia nu mai reprezintă un model de viață, ceea ce înseamnă o cucerire de proporții epocale. Dar, așa cum arată practicile social-istorice, în toate timpurile, omul a avut nevoie de modele. A dărîma este ușor. A pune ceva în locul dărîmat este mai greu. Aceasta înseamnă că omul modern, liber, alege între dogme și știință, între religie și libertatea creației. Așa cum o arată viața, educația se realizează fie în jurul și pe baza dogmelor, a preceptelor religioase, fie în jurul și pe baza materialismului dialectic și istoric, a științei, a unor modele concrete de viață. Omul societății noastre a ales pentru totdeauna educația socialistă, comunistă, respinge ferm educația religioasă sanctificată. Educația socialistă nu cunoaște exclusivismul, dogmatismul de tip religios, rigiditatea decalogului biblic și nici fanatismul exacerbat care au, se știe, un efect vicios, dezumanizant asupra omului.

Umanismul socialist postulează omul ca valoare supremă a societății. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Esența umanismului revoluționar... constă în situarea omului în centrul întregii preocupări și activități ale societății, și, în același timp, în stabilirea unor raporturi armonioase între individ și colectivitate. Umanismul revoluționar concepe afirmarea și dezvoltarea plenară a personalității umane nu izolat, ci în cadrul ansamblului societății, promovînd principiul rațional și generos, potrivit căruia fericirea personală nu se poate realiza încălcînd dreptul la fericire al altora, ci numai în cadrul înfăptuirii fericirii generale a colectivității, a poporului, a umanității. Aceasta este forma superioară, cea mai avansată a gîndirii umaniste, expresia realistă, nu utopică a înfăptuirii idealului de dreptate și egalitate pe pămînt". Umanismul socialist se realizează în practica construcției noii societăți. Umanismul socialist reprezintă o teorie și practică revoluționară nemijlocită, asigură condiții tot mai bune de muncă și viață la toți oamenii muncii

Umanismul socialist este ateu, deci respinge religia, înstrăinarea omului, militează pentru promovarea științei, pentru participarea plenară a omului la actul de creație, de cultură, la edificarea celei mai drepte orînduiri de pe planetă — comunismul.

Promovînd libertatea religioasă, partidul nostru nu poate fi indiferent față de concepțiile și practicile membrilor săi. Comuniștii au datoria de a combate și preveni orice fel de manifestare mistico-religioasă, de a promova ferm valorile științei și culturii, filozofia revoluționară — materialismul dialectic și istoric.

CONSTANTIN RĂDUCU

BIBLIOGRAFIE

Nicolae Ceaușescu — Raport la Congresul al XII-lea al P.C.R., București, Editura Politică, 1979, pag. 85—36 ; pag. 89.

Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, București, Editura Politică, 1979, pag. 29.

Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 10—11 februarie 1971, București, Editura Politică, 1971.

Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Vol. 13, București, Editura Politică, 1977, pag. 93—94.

Paul Langevin — Gîndire și acțiune, Editura Științifică, București, 1961, pag. 13.

Istoria învățămîntului din România

Recent a văzut lumina tiparului primul volum din lucrarea de sinteză „Istoria învățămîntului din România" (4 vol.), elaborată de un grup de valoroase echipe de cercetători ai învățămîntului, din trecut și de astăzi, sub egida Academiei de Științe Sociale și Politice și a Ministerului Educației și Învățămîntului.

Lucrarea este înscrisă în seria de lucrări teoretice și de sinteză indicate a fi realizate, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la primul Congres al educației politice și culturii socialiste din anul 1976.

Pentru a răspunde în mod corespunzător sensului și obiectivelor științifice, politice și ideologice stabilite acestui gen de lucrări, coordonatorul (acad. Șt. Pascu), comitetul de coordonare, colectivele de redacție ale fiecărui volum și, nu în ultimul rînd, autorii s-au ghidat, în procesul elaborării sale, de un ansamblu de principii teoretice și metodologice, între care, pe prim plan s-au situat :

— analiza și prezentarea întregului material, într-o lucrare cu caracter de sinteză, în deplină concordanță cu adevărul istoric obiectiv ;

— înfățișarea procesului evoluției instituțiilor de învățămînt și educație, în toate dimensiunile și semnificațiile lor, ca parte integrantă, organică a dezvoltării economico-sociale, politice și culturale a societății noastre, de la formele incipiente pînă la instituționalizarea completă a învățămîntului ;

— evidențierea contribuției educației și învățămîntului la progresul societății românești și, în mod deosebit, la dezvoltarea culturii și științei românești, la formarea conștiinței și unității, la apărarea independenței și libertății poporului român pe teritoriul său național ;

— sublinierea contribuției poporului român, prin intermediul educației și învățămîntului, la dezvoltarea științei, culturii și civilizației în spațiul sud-estic european și european, precum și a modului specific de receptare a experienței altora în procesul dezvoltării instituțiilor și gîndirii pedagogice din România.

În consens cu aceste principii, în lucrare sînt urmărite dezvoltarea învățămîntului românesc și al naționalităților conlocuitoare, pe forme, grade și structuri de învățămînt, tendințele și perspectivele dezvoltării învățămîntului în perspectiva integrării sale cu practica social-economică și cultural-științifică, concepțiile teoretice, ideologice, pedagogice care au stat la baza procesului instructiv-educativ și personalitățile care au contribuit la organizarea și dezvoltarea acestuia, evoluția învățămîntului românesc în context european și internațional. Este analizat, de asemenea, învățămîntul românesc din afara granițelor României, atît din provinciile aflate vremelnic sub stăpîniri străine, cît și în cadrul instituțiilor de învățămînt pentru români, susținute de statul român în străinătate.

Primul volum al Istoriei învățămîntului din România cuprinde geneza procesului instructiv-educativ pe teritoriul României, dezvoltarea instrucției și educației de la încheierea procesului de formare a poporului român pînă la începuturile învățămîntului modern, precum și dezvoltarea învățămîntului de la începutul secolului al XVIII-lea pînă la începutul secolului al XIX-lea.

Prin întreg conținutul său, Istoria învățămîntului din România reprezintă nu numai o lucrare științifică de referință, ci și un instrument la îndemîna tuturor educatorilor, în activitatea nobilă pe care o desfășoară în slujba educării patriotice și internaționaliste a tinerelor generații.

Prof. dr. ȘTEFAN COSTEA
Academia de Științe Sociale și Politice

Sinteze geografice

Materiale pentru perfecționarea profesorilor, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, Coordonatori : prof. dr. Valeria Velcea ; prof. dr. Vasile Cucu

Literatura geografică de specialitate din țara noastră răspunde tot mai mult preocupărilor prioritare de ordin teoretic, metodologic și practic ale cercetării contemporane, fiind una din sursele principale ale perfecționării procesului instructiv-educativ. În acest context, în anul 1983 această frumoasă tradiție a fost continuată cu o suită de lucrări semnate de cadre didactice universitare și cercetători cunoscuți prin prestigioasa lor activitate de investigare geografică.

Consemnăm astfel, cursurile de geografie regională : Carpații și Subcarpații — de Valeria Velcea și Alexandru Savu ; Geografia continentelor — Europa — de N. Caloianu, V. Gîrbacea, I. Hirijoabă, S. Iancu și I. Marin, în care se urmăresc în mod selectiv relațiile dintre fenomene pentru a determina integrarea lor teritorială, de unde rezultă conceptul modern al individualizării unităților și subunităților teritoriale de diferite ordine ; lucrări de geografie fizică a României, cum este Geografia fizică, primul volum din Geografia României. Menționăm, de asemenea, cursuri de specialitate cum sînt : Hidrologie de Ion Pișotă și Iuliu Buta, care abordează cele mai specifice fenomene și procese din mediul acvatic, cu implicațiile de ordin teoretic și practic ; Cartografie-Topografie de A. Năstase ce caracterizează una din cele mai reprezentative forme de analiză a geografiei prin hartă; Geografia resurselor naturale de Maria Chițu, Alexandru Ungureanu și Ion Mac, în care autorii insistă asupra conceptului de resurse naturale și interrelațiile ce conduc la dezvoltarea economică într-o anumită etapă.

Lucrarea „Sinteze geografice", realizată de un colectiv de cadre didactice de la catedra de geografie a Facultății de Geologie-Geografie a Universității din București — coordonatori prof. dr. Valeria Velcea și prof. dr. Vasile Cucu — vine direct în sprijinul profesorilor de geografie prin tratarea unor probleme selectate din tematica de perfecționare și prezentate pe baza unor temeinice analize, cu ilustrare grafică sugestivă.

Lucrarea se adresează atît celor înscriși la diferite forme de perfecționare, cît și tuturor profesorilor de geografie din învățămîntul gimnazial și liceal, care trebuie să se situeze întotdeauna în actualitate, în vastul domeniu al geografiei contemporane.

Profilul de înaltă calitate al lucrării „Sinteze geografice" obligă cadrele didactice la o continuă reflectare în vederea perfecționării procesului de predare-învățare la geografie.

Realizarea acestei lucrări de către cadrele didactice ale Universității din București reprezintă astfel un eveniment editorial care vine în sprijinul profesorilor de geografie, ce completează și aduce la zi cunoștințele din domeniul specialității asimilate în cursul facultății.

Prof. DUMITRU FILIP
inspector în Ministerul Educației și Învățămîntului

ÎN GRUPELE SINDICALE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

(Urmare din pag. 1)

cialist de muncă, și, în cadrul lui, organele și organizațiile de partid, de sindicat și de tineret, toți oamenii muncii reprezintă adevărații promotori ai valorilor etice, în rîndul cărora ordinea și disciplina dețin un rol fundamental.

Reamintind că întărirea ordinei și disciplinei la toate locurile de muncă și de către toți cei ce muncesc constituie una din cerințele exprimate cu hotărîre și în numeroase împrejurări de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, ne exprimăm convingerea că adunările grupelor sindicale din unitățile de învățămînt în care se vor dezbate nivelul și măsurile privind ordinea și disciplina, creșterea răspunderii și nivelului angajării în îndeplinirea sarcinilor ce revin membrilor de sindicat din învățămînt, vor aduce o prețioasă contribuție la realizarea integrală și cu succes a obiectivelor privind pregătirea tinerelor generații pentru muncă și pentru viață, pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste.

RAPORTUL DIALECTIC DINTRE INSTRUCŢIE ŞI EDUCAŢIE

Convorbire cu prof. univ. dr. doc. DIMITRIE TODORAN, membru al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice din Republica Socialistă România

Educatia — scopul si/sau rezultatul fundamental al tuturor activitătilor care au loc în familie, în scoală, în organizaţiile de copii si tineret si, în general, în toate grupurile umane si institutiile sociale — a preocupat din toate timpurile istorice generatiile care aveau de transmis tezaurul de cunoastere dobîndit de-a lungul vremurilor. Pentru că, fiecare generatie răspunzătoare de viitorul societătii din care a făcut parte a înteles functia hotărîtoare de destin a pregătirii tinerelor vlăstare pentru preluarea stafetei curgerii si devenirii umanitătii.

Mai mult ca în orice perioadă istorică anterioară, mai îndepărtată sau mai apropiată, stim că de calitatea educatiei depind în mod decisiv orientarea, continutul si eficienta investitiei de cunostinte, deprinderi, aptitudini, sentimente, convingeri, atitudini, conduite si comportamente — de concepte si, mai ales, de valori — care se vor materializa în formarea ca fortă de muncă si, totodată, ca personalitate a fiecărei persoane.

De la aceste premise si, îndeosebi, de la cerintele actuale ale învătămîntului românesc, ale procesului instructiv-educativ si ale cresterii valorii formative a lecţiilor („lecţia — terenul prioritar al educaţiei realizate de cadrele didactice"), am început o amplă discuţie cu prof. univ. dr. doc. **Dimitrie Todoran**, membru al Academiei de Stiinte Sociale si Politice, pedagogul a cărui operă se caracterizează prin umanism si rigurozitate stiintifică, precum si printr-o abordare interdisciplinară si dialectică a actului educativ.

Am fost bucuros să-l reîntîlnesc pe omul de stiintă căruia îi datorez numeroase alte întîlniri — unele în biroul de lucru din apartamentul său din Bucuresti, unde discutăm si de astă dată — toate prilejuri de dezbatere, de clarificare pentru mine si de beneficiu (sper, reciproc) de idei.

În loc de orice altă introducere în tema discutiei noastre despre lectie ca principală modalitate de realizare a sarcinilor educative ce revin învătămîntului contemporan din ţara noastră, îmi amintesc despre una din cele mai concise formulări ale raportului dintre „instrucţie" si „educatie" (respectiv : „instructiv" si „educativ") pe care am ascultat-o în mai multe dintre prelegerile cursului de pedagogie tinut de Constantin Narly (1896—1955, profesor cu activitate pedagogică şi ştiinţifică universitară, autor al unui tratat de pedagogie generală), care privea educaţia ca totalitate a influentelor interpersonale dintre oameni si grupuri umane urmărind desăvîrsirea omului ca personalitate si care spunea că „instructia este mijlocul, iar educatia scopul învătămîntului", pentru că educînd „pe individ pentru societate se presupune că îl educăm şi pentru fericirea lui". Îl citez si pe Montaigne care cerea să se realizeze „un cap bine făcut şi nu un cap bine umplut".

Iar profesorul **Dimitrie Todoran** — care, ca de obicei, se pregătise pentru discutia noastră — îmi vorbeste apelînd la notitele pe care si le-a alcătuit si la un scurt studiu sintetic elaborat anume pentru definirea conceptelor de „educatie", „instrucţie" si „învăţămînt".

Dimitrie Todoran : Influentele organizate cu caracter finalist si sistematic, care se exercită asupra copilului si omului în general le cuprindem în sfera educaţiei. Influentele neorganizate (care parvin din acel „totul educă") ale mediului ambiant, nu sînt deocamdată susceptibile de control educational, deşi în societatea socialistă se promovează, din ce în ce mai mult, aspectul educational al tuturor formelor de activitate intelectuală, artistică, tehnico-productivă etc.

Urmărind un scop bine determinat si cuprinzînd totalitatea influentelor organizate care se exercită asupra personalităţii, educatia, în sensul cel mai larg al cuvîntului, formează şi dezvoltă profilul caracterului, detaliile personalităţii, precum şi concepţia despre lume si viată, — pe scurt, determină forma si continutul psihic si spiritual al personalităţii, în care se oglindeste, în conditii si grade felurite, experienta social-istorică a omenirii, concretizată în viaţa culturală a unei orînduiri social-economice date.

Cei care s-au preocupat de educaţie din perspectiva societăţii au definit-o în raport cu cerintele dezvoltării si progresului uman. Durkheim spunea că „educaţia este acţiunea exercitată de generaţiile adulte asupra celor care nu sînt încă maturizate pentru viata socială. Ea are ca obiect să suscite si să dezvolte la copil un anumit număr de stări fizice, intelectuale si morale pe care i le cer si societatea politică în ansamblul ei si mediul special căruia îi este îndeosebi destinat". Din aceeaşi perspectivă mai pot fi amintiţi Spencer („functia educatiei este pregătirea pentru viata completă"), W. James („educatia este organizarea deprinderilor de actiune capabile să adapteze individul mediului său fizic si social"), Thorndike („educaţia, ca stiinţă, se ocupă de descoperirea adaptărilor celor mai satisfăcătoare ale unui individ la persoane, la lucruri si la conditiile lumii ; ca artă, educatia se străduieste să promoveze schimbările naturii umane, distinct de schimbările lumii exterioare, în aşa fel încît să atingă adaptarea dorită"), J. Dewey („educatia nu este pregătirea pentru viaţă, este viata însăsi" — cu semnificatia că si pregătirea pentru viaţă face parte din viata însăsi care nici nu poate fi concepută fără pregătirea corespunzătoare — n. red.), Robert Dottrens („A educa înseamnă a-i face pe copii să-şi insuşească prin experienţă un sistem de valori care să le dea posibilitatea să se integreze în mod inteligent si în mod moral într-o lume în rapidă prefacere").

Privind din perspectiva persoanei către societate, Platon a arătat discipolilor săi că „educatia are ca scop să dea sufletului şi corpului toată frumusetea si perfecţiunea de care ele sînt susceptibile" : J. Locke scrie că „realizarea unui suflet sănătos într-un corp sănătos, acesta este scopul educaţiei" ; Rousseau afirmă că „scopul pe care trebuie să ni-l propunem pentru formarea unui tînăr este să-i formăm inima, judecata si spiritul, iar aceasta în ordinea în care le-am numit" ; Pestalozzi arată că „educatia este dezvoltarea naturală, progresivă si sistematică a tuturor facultăţilor" ; Kant gîndea că „educaţia are ca scop dezvoltarea în om a întregii perfecţiuni pe care o comportă natura sa".

În bunele traditii ale gîndirii pedagogice românești (din care citez fără ierarhizări sau trunchiere ?) Ion Găvănescul spunea că „a educa pe om să se simtă fericit, îndeplinind acte și funcțiuni ce duc la fericirea generală — iată culmea artei de a educa" ; G.G. Antonescu arăta că „scopul educatiei nu poate fi altul decît acela de a pregăti pe individ pentru o viată completă" ; Stanciu Stoian scria că „scopul oricărei bune educatii a vizat întotdeauna dezvoltarea multilaterală a omului, în conformitate cu nevoile acestuia ca specie, în perspectivă istorico-socială" ; I.C. Petrescu mentiona că „idealul educatiei în statul care se confundă cu societatea nu poate fi altul decît integrarea cît mai perfectă a individului în societatea respectivă" ; Dumitru Teodosiu afirma că „educatia ţine să facă pe om mai inteligent, mai stiutor, mai stăpîn pe sine si pe natură, mai bun cu oamenii, mai desăvîrşit".

Clasicii materialismului dialectic si istoric în preocupările lor privind educaţia si învăţămîntul au mentionat că „teoria materialistă care afirmă că oamenii sînt produsul împrejurărilor si al educatiei si că, prin urmare, oamenii se schimbă datorită unor împrejurări noi si unei educatii noi uită că si împrejurările sînt schimbate de oameni si că educatorul însuşi trebuie să fie educat" (Marx), precum si că educatia are, între alte scopuri, să dea tinerilor posibilitatea „să-şi însuşească rapid întregul sistem de productie încît să fie în stare să treacă succesiv de la o ramură de productie la alta, după cum vor cere necesitătile societăţii sau propriile lor înclinatii" (Engels).

Secretarul general al Partidului Comunist Român, în vasta sa operă a abordat într-o perspectivă revolutionară problematica educatiei spunînd că „în activitatea educativă trebuie să avem permanent în vedere faptul că fiecare om are individualitatea si personalitatea sa bine distinctă" ; „la baza întregului proces educativ de formare a omului nou trebuie să aşezăm munca, învăţămîntul, stiinta ca factori primordiali ai activităţii umane, ai progresului societăţii omenești".

Această succintă schitare a modului în care a fost si este privită educatia de-a lungul vremurilor si pînă în zilele noastre oferă posibilitatea confruntării conceptului de „educatie" cu cel de „instrucţie".

Prin instructie — corespunzînd termenului „instructiv" din sintagma „procesul instructiv-educativ" — s-a înteles si se înţelege comunicarea si însusirea (respectiv : predarea-învăţarea) cunostintelor".

Şi aici se pot face — apreciez însă că nu mai este necesar — nenumărate referiri din lucrările pedagogilor români şi străini care au abordat problematica instrucţiei.

Red. : Într-o lucrare apărută cu peste patru decenii în urmă dumneavoastră aţi făcut următoarea apreciere : „Educatia (în accepţiunea de „pregătire şcolară" — n.red.) a fost multă vreme pentru individ o asimilare fortată de formule, habitudini si prejudecăti în loc de a fi un joc si un exercitiu spontan si creator al spiritului. Ea nu a stimulat în forma sa statică, dispozitia de a cerceta (respectiv : „a căuta" — n.red.) adevărul, ci transmitea cunostinte" („Psihologia educatiei", Tipografia Cartea Românească din Cluj, Sibiu, pag. 17). Fiind complet de acord cu această atitudine critică faţă de „şcoala bucheselii", a acelei şcolastice învăţări a lui „mi, ti, li" biciuite de Ion Creangă, vă întreb dacă acceptaţi formula herbartiană a „educatiunii prin instructiune" cum traducea prin anul 1921 institutorul I. Mihăilescu titlul lucrării lui **Gabriel Compayre** despre **Herbart**. De altfel, e bine să reamintesc si faptul că pedagogul francez a intitulat lucrările sale de popularizare pedagogică ale unor gînditori din domeniul educatiei cu cîte o foarte concisă caracterizare a pozitiei acestora ca, spre exemplu : **Pestalozzi** si „Educatiunea Elementară". **Rousseau** si „Educatiunea Naturei". **Montaigne** si „Educatiunea Judecaţei". **Fenelon** si „Educatiunea Atrăgătoare". **Condorcet** si „Educatiunea Democratică". **Felix Pecaut** si „Educatiunea Conştiinţelor". **Herbert Spencer** şi Educatiunea Ştiinţifică".

Este, prin urmare, la Herbart în „Educaţiunea prin instrucţiune" relaţia dintre scop si mijloc similară cu formularea lui Constantin Narly ? Sau, chiar, apropiată de poziţia dumneavoastră ?

Dimitrie Todoran : Mai întîi despre Herbart. (Profesorul Dimitrie Todoran aduce chiar lucrarea lui Compayre despre «„Herbart şi „Educaţiunea prin instrucţiune"», cu adnotările sale care relevă relaţia dintre educatie si instructie.) Cu Herbart — adică prin ceea ce este valoros în pedagogia sa — ne apropiem de domeniul lecţiei, de ideea că la lecţie nu este deloc potrivit „să se mobileze capul elevului" cu cunostinte asezate oricît de ordonat, ci, dimpotrivă, cel mai potrivit este să se facă educaţie cu ajutorul cunoştinţelor. Herbart chiar spune că „instructia este fundamentul unic al întregii educaţii", ceea ce conduce la formulele „educatie prin instrucţie" sau „instrucţie educativă".

Ne reamintim că în această accepţiune se cere să se cultive interesul elevilor, „interes" aparţinînd atît obiectului de învăţămînt menit să stimuleze dragostea de învăţătură, cît şi cauzei pentru care este cultivată această dragoste. Prin aceasta interesul devine izvorul activităţii elevului si, în cele din urmă, al educării acestuia. Şi, astfel, lecţia, dintr-o serie de acte instructive, se transformă într-o activitate educativă.

Red. : Dacă prin lectie din activitatea de învăţare a cunostintelor se obtin efecte educative, înseamnează că educatia presupune „altceva" decît cunostintele cu care se realizează instructia, respectiv componenta „instructiv" din relatia „instructiv-educativ" ? Acest „altceva" este reprezentat de un nivel dialectic superior, cum ar fi „cunostinte despre cunostinte" sau de un domeniu deosebit fată de cel al cunoştintelor, cum ar fi lumea sentimentelor şi a valorilor ? Mă gîndesc, mai ales, la cerintele impuse de dezvoltarea noastră socialistă de a da strălucire calităţilor umane, întruchipate în idealul de „om nou, constructor al vremurilor noi", purtător al progresului social, înnobilat de sentimentul profund al datoriei si responsabilitătii sociale si de dragoste fată de muncă, patriot si om de omenie, deschis, cinstit si drept în relatiile cu ceilalti oameni.

Putem să operăm cu aceste virtuti etice si cu alte componente ale spiritului revolutionar (disciplina, initiativa, constiinciozitatea, perseverenta, hărnicia, promovarea noului s.a.) în interiorul desfăsurării lectiei? Sau, mai concis, ce înseamnă valorificarea formativă a lectiei ?

Dimitrie Todoran : Îmi oferiti prilejul să învederez relatia dintre „instructiv şi educativ" ca o unitate dialectică, dinamică, fiind — în fapt — o interrelatie, o corelare functională dotată cu autoreglare, cu discontinuitate ca latură a unităţii, un adevărat „unitas multiplex" tradus, mai ales, prin „unitate polivalentă" sau „complexă" : instructiv-educativ devine similar cu educatie-dezvoltare si cu învăţare-maturizare. Fiindcă, dacă educaţia se realizează prin instructie, si instrucţia, la rîndul ei, se desăvîrşeste prin educaţie. Este ceea ce si cere omului societăţii socialiste : să fie foarte bine pregătit profesional (instrucţia), dar să fie conştient de răspunderile sale faţă de popor (educaţia) ; să aibă posibilitatea de a recepta tot ce e mai nou si mai eficient în munca pe care o desfăsoară (instructia), dar să actioneze ca un revolutionar pentru a aplica imediat si eficient ceea ce a receptat (educatia).

Aş da un exemplu : pentru a cultiva la un elev virtutile morale este necesar ca mai întîi să i le faci cunoscute, să-i dai cunostinte despre cinste, dragoste de muncă ş.a. Aceste cunoştinţe se cer, apoi, transformate în valori morale asimilate, trăite, integrate ca parte alcătuitoare a personalităţii. Transformarea la lectie a cunostintelor în valori morale nu se face direct, nici nu s-ar putea realiza asa ceva, legătura dintre informatie si valoare fiind ea însăsi o relaţie dialectică. Iar valorificarea formativă a lectiei mai presupune si participarea educatorului. Astfel, adevărata disciplină scolară se întemeiază mai ales pe munca desfăsurată la lecţie, pe intelegerea si simpatia reciprocă dintre dascăl si elev, pe echilibrul dintre natura muncii scolare si interesele elevilor, pe raportul dintre satisfactiile produse de performantele şcolare si exigentele profesorului.

Spre a pătrunde si mai adînc în intimitatea procesului de valorificare educativă a activităţilor instructive, care au loc în cadrul lecţiilor, e bine să observăm si procesul de transfer al cunoştinţelor, al modelelor, algoritmilor si, mai ales, al componentelor etice ale personalităţii (e bine ca la etic să adăugăm, ori de cîte ori spun etic, şi estetic !).

Astfel, înţelegerea de către elev a soluţiei date unei probleme determină un progres — oricît de neinsemnat, dar sesizabil — în soluţionarea oricăror altor probleme similare care se vor ivi în viitor. Se operează un transfer de cunoaştere, epistemologic, dar au loc astfel de transferuri şi ca extensiune a atitudinilor, sentimentelor, idealurilor, cunoaşterii metodelor ş.a. Pentru că, dacă învăţarea într-o situatie este însoţită de „sensul" întrebuinţării posibile în alte situaţii, dispoziţiile dobîndite se extind şi în alte situaţii similare sau echivalente.

Red. : Educaţia este într-adevăr justificată şi atunci cînd include instructia, fără a se identifica una cu cealaltă : este, în fapt, tocmai unitatea dialectică dintre ele, unitatea dobîndită prin adîncirea elementelor specifice, orientate ele însele de cerinţele unităţii. Această idee ne conduce nemijlocit — aşa cum mentionaţi, analizînd aspectele teoretice ale practicii didactice, în lucrarea „Individualitate şi educaţie", E.D.P., Bucureşti, 1974, Partea a II-a, Învătare si educatie, pag. 258 şi urm. — spre aspectele metodice ale valorificării educative a instrucţiei din cadrul lectiilor. Mă gîndesc îndeosebi la grupul de valori etice comuniste care definesc spiritul revolutionar — la care ne-am referit si mai înainte — si care sînt solicitate, din ce în ce mai mult, în contextul perfectionării continue a interrelatiilor umane din societatea noastră, stiind că fundamentale sînt relaţiile de muncă.

Reamintesc aprecierea t o v a r ă ş u l u i Nicolae Ceausescu, secretarul general al partidului, care a spus că „rolul învăţămîntului este tocmai de a pregăti tineretul patriei noastre pentru a ocupa un loc de cinste şi de onoare în procesul producţiei materiale si spirituale". Iar îndeplinirea acestui rol, impune — pe lîngă numeroase alte sarcini — si o conduită metodică adecvată, cu atît mai mult cu cît abordăm lectia ca izvor al eticului, al acestei „dimensiuni practice a vietii", cum îl denumea Goethe.

Raportul dintre instrucţie şi educaţie se arată a fi, în această situaţie, nu numai o relaţie între conţinutul informaţional al învăţămîntului şi totalitatea valenţelor sale formative de personalitate, deci nu numai interdependenţa dintre „a cunoaşte" şi „a gîndi", ci şi legătura nemijlocită dintre „a afla" şi „a descoperi", dintre teorie şi acţiune, dintre convingere şi atitudine (uneori, chiar conduită !). Aceasta este, de altfel, şi funcţia axiologică — înnobilatoare pentru fiinţa umană cu virtuţi — a instrucţiei în raport cu educaţia, instructivul privit ca domeniu metodologic, acţional, iar educativul ca teritoriu populat cu valori morale. Este şi ceea ce se înţelege prin cele două trăsături fundamentale ale omului nou : a) constructor al noii orînduiri (acţional) şi b) conştient de însemnătatea acestei misiuni istorice (etic). Activitatea instructivă a cadrelor didactice se situează, prin ceea ce se realizează la lecţie, în centrul muncii formative, al pregătirii complexe pentru muncă şi pentru viaţă, a tinerelor generaţii.

Dimitrie Todoran : Dacă opera educativă constă, mai ales, în a reduce complexitatea vieţii moderne la dimensiuni pe care copilul este în stare să le înţeleagă si a-l introduce astfel în viaţa modernă prin experienţă simplificată, avem de la bun început toate temeiurile conduitei metodice la care v-aţi referit. Înţelegem şi mai mult de ce activitatea directă a elevilor, de dobîndire a cunoştinţelor, organizată de profesor (metodele active sau învăţarea prin descoperire, spre exemplu), îmbogăţeste în virtuţi formative lecţia. Înţelegem, de asemenea, de ce participarea elevilor (învăţare participativă sau prin experiment), munca nemijlocită a acestora (pedagogia actională) devin metode de maximă eficienţă.

Profesorului i se recomandă, dacă nu să renunţe la formele clasice ale lecţiei, să utilizeze cît mai mult posibil analiza cazuistică (cu formarea unei gîndiri materialist-dialectice), solutionarea de tipul situaţiilor probleme şi modelarea (cu formarea metodelor de gîndire logică), predarea în laborator şi învăţarea prin descoperire, prin metoda proiectelor ş.a. (cu formarea spiritului creator şi de observare şi cercetare ştiinţifică), activitatea în grup (cu formarea spiritului de echipă şi de intrajutorare) ş.a.

Ceea ce este esenţial, însă, constă în a ţine seama de cerintele intrinseci ale fiecărui obiect de învăţămînt si de faptul că la acelaşi obiect de învăţămînt centrul de predare şi cercul cunoştinţelor se amplifică odată cu trecerea la trepte superioare de învăţămînt ; deşi, în esenţă, tematica obiectului respectiv rămîne aceeaşi, volumul predării se diferenţiază — prin organizarea liniară, concentrică sau, mai nou, în spirală a continutului cunoaşterii — pe diferitele trepte sau nivele didactice.

Folosirea lecţiei ca mijloc de bază al educaţiei şcolare depinde, însă, în mod hotărîtor, de fiecare învăţător şi profesor în parte, de competenţa, priceperea, stăruinţa şi pasiunea sa, puse toate în slujba valorificării cît mai active a tuturor resurselor formative, educative ale conţinuturilor informaţionale cu care operează. Este o artă, o ştiinţă şi — aşa cum ne cere secretarul general al partidului — o înaltă îndatorire patriotică.

Red. : Încheiem discutia cu convingerea că dialogul purtat a repus în dezbatere necesitatea valorificării superioare a resurselor si tuturor virtutilor formative ale lecţiei, că se va acorda si mai multă atenţie valenţelor educative ale procesului instructiv-educativ, formării tuturor generaţiilor de elevi în perspectiva cerintelor afirmării hotărîte a spiritului revolutionar în munca si viata întregii noastre societăţi socialiste.

COSTIN ŞTEFĂNESCU

TEHNOLOGIE DIDACTICĂ

— Succesiunea operaţiilor de proiectare a lecţiilor —

Organigrama de faţă înfăţişează principalele operaţii, ordonate în succesiunea lor logică, necesare în pregătirea şi desfăşurarea activităţii didactice. Pentru înţelegerea şi utilizarea acesteia, cîteva precizări pot fi făcute. Astfel, operaţiile enunţate **acoperă întregul proces al acţiunii didactice**, adică atît **proiectarea** acesteia cît şi **punerea în aplicare** a proiectului şi **evaluarea rezultatelor**. În strînsă legătură cu aceasta, procesul didactic este privit în desfăşurarea lui pe o perioadă mai îndelungată (an şcolar) şi secvenţionat pe trimestre şcolare, sisteme (capitole) de lecţii, lecţii. Ca urmare, operaţiile pe care le implică — şi care pot „impresiona" prin numărul lor — sînt realizate în **etape**. Unele din acestea, care se referă la pregătirea şi realizarea procesului instructiv-educativ pe toată durata anului sau pe trimestre, se efectuează numai o singură dată în cursul unui an şcolar, în timp ce altele, referitoare la sistemele de lecţii şi la fiecare lecţie în parte sînt repetabile, prin predarea diverselor capitole şi teme din conţinutul fiecărei discipline. Existenţa unui număr relativ mare de operaţii nu implică tot atîtea activităţi de elaborare concretizate în întocmirea unor acte (planuri, proiecte, schiţe), multe din ele sînt operaţii mentale, activităţi fireşti ale profesorului (învăţătorului) asupra conţinutului predat, de alegere şi pregătire a mijloacelor necesare de instruire, sau pentru prefigurarea modului de desfăşurare a activităţii. Tocmai din acest motiv am considerat util să indicăm pentru fiecare grupă de operaţii lucrările în care acestea se concretizează. În acest fel, după cum se poate constata, operaţiile sînt consemnate în **tot atîtea** acte elaborate de propunător.

Şi încă o menţiune. Delimitarea operaţiilor de pregătire şi desfăşurare a procesului didactic şi succesiunea acestora nu sînt atît de tranşante cît pare. Ele sînt menite să contureze principalele activităţi pe care le implică, precum şi ordinea logică de desfăşurare a acestora. În fapt, în unele împrejurări, diverse operaţii se interferează ori sînt efectuate chiar concomitent.

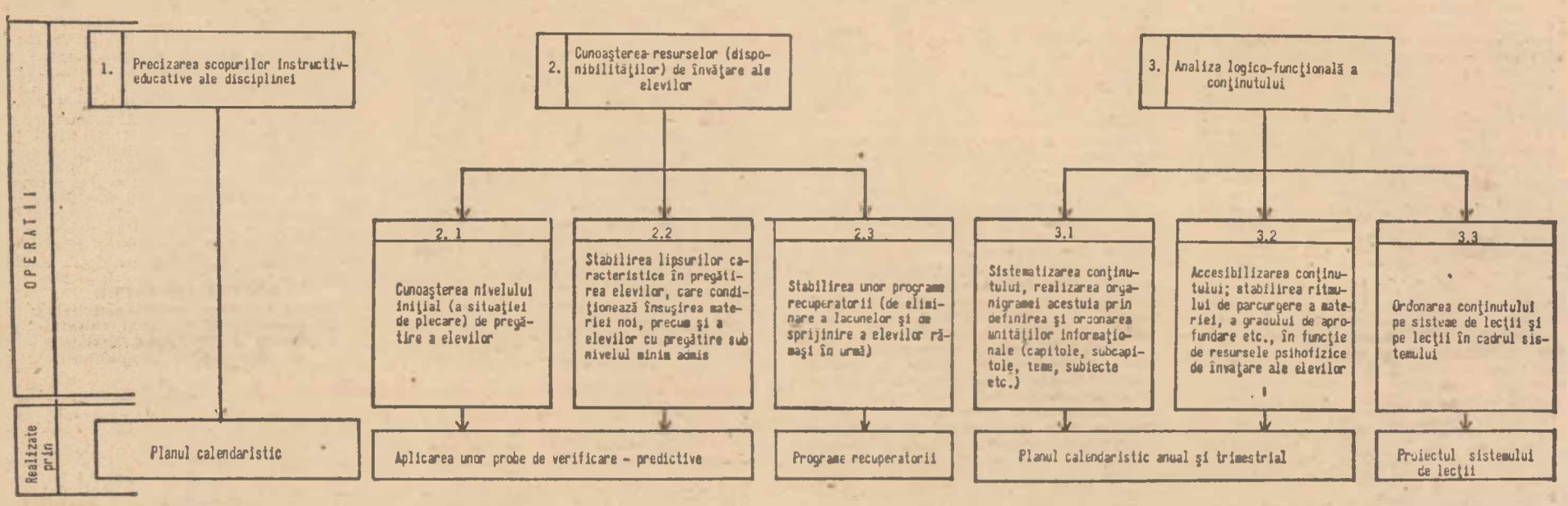

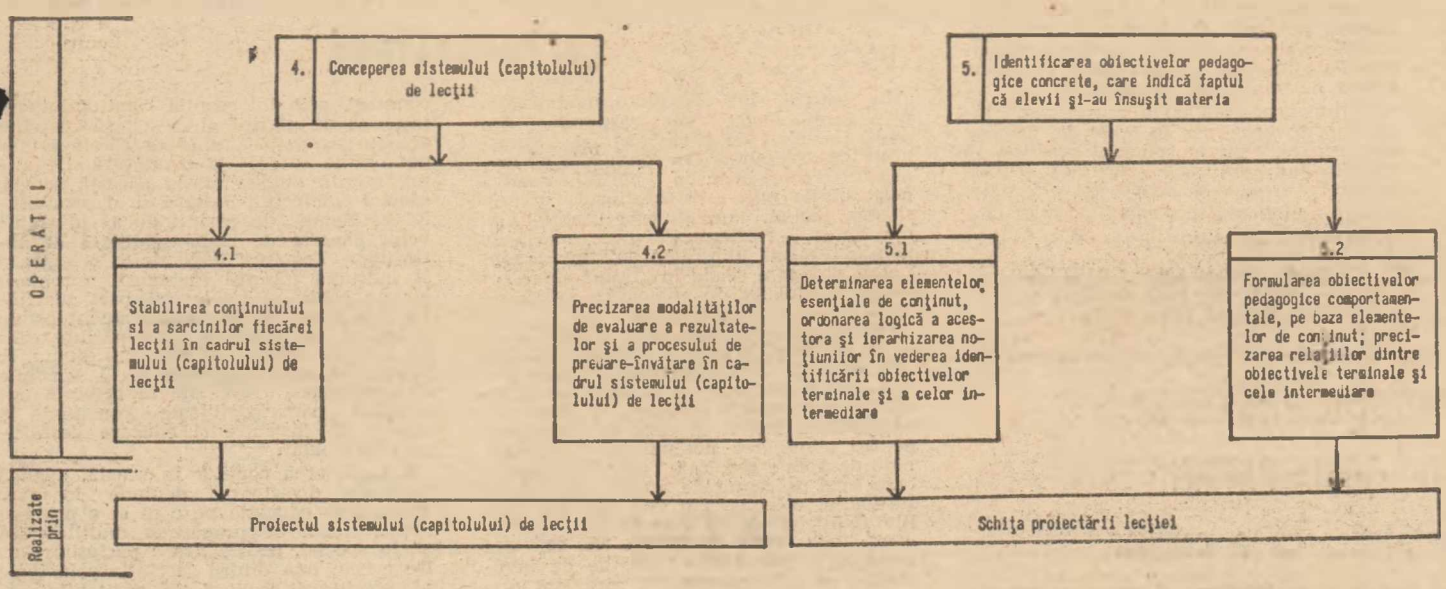

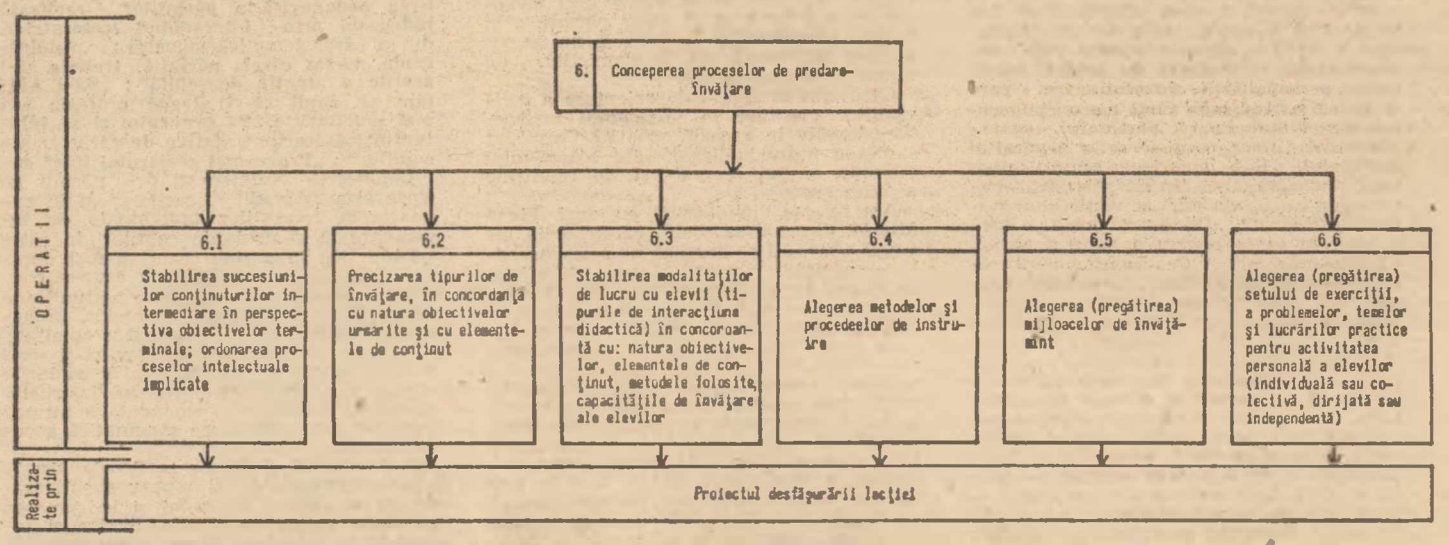

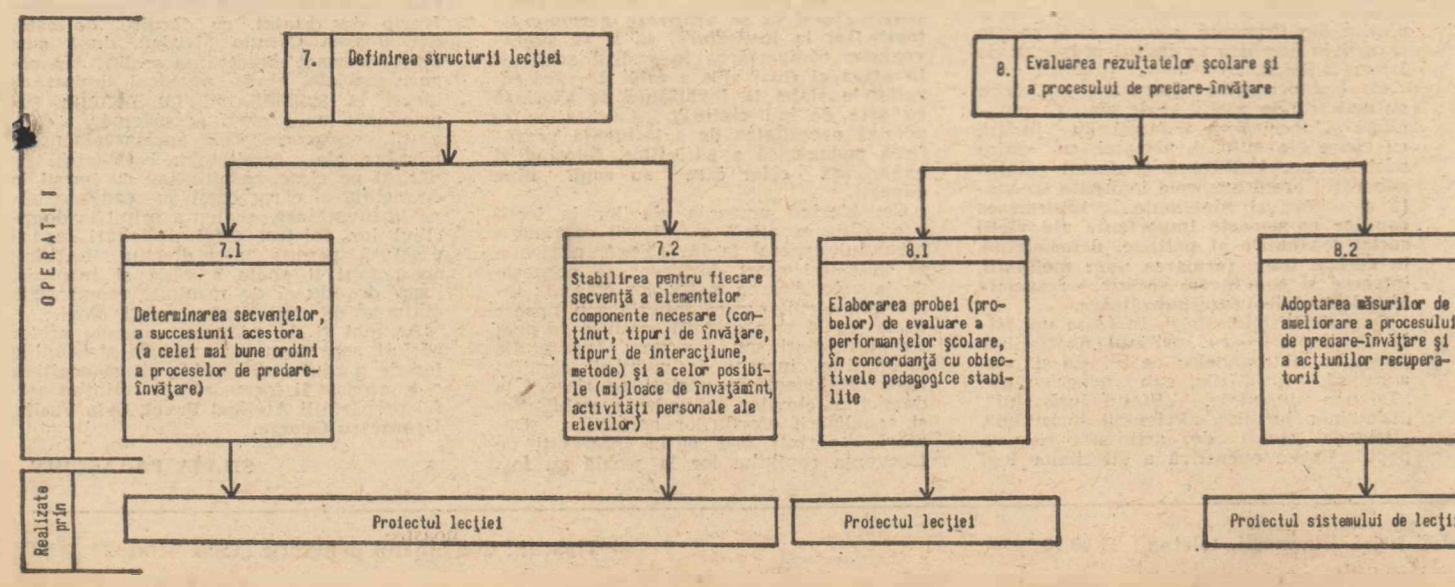

Evident că fiecare din acţiunile componente ale procesului de pregătire şi desfăşurare a actului didactic este mai mult sau mai puţin complexă, presupunînd rezolvarea unor probleme şi efectuarea de operaţii subsumate. Unele explicaţii şi comentarii mai largi referitoare la fiecare grupă de operaţii prezentate sînt cuprinse în studiile publicate în numerele 7, 10 şi 11/1983 ale Revistei de pedagogie. Aici ne limităm la sublinierea principalelor note definitorii ale unei tehnologii didactice concepute cu rigoarea pe care o presupune orice acţiune eficientă. Acestea ar putea fi exprimate în următoarele enunţuri.

● Procesul didactic, la orice disciplină de studiu, are ca punct de plecare şi, totodată, ghid, în întreaga lui desfăşurare, definirea clară şi delimitarea, cît mai precisă posibil, a scopurilor generale ale acesteia, a intenţiilor din perspectiva cărora este conceput şi întreprins procesul de predare-învăţare.

● Pe temeiul analizei conţinutului se pot identifica, în continuare, obiectivele pedagogice concrete, corespunzătoare elementelor esenţiale de conţinut.

● În perspectiva obiectivelor ce trebuie realizate, este concepută strategia de instruire-învăţare prin determinarea tipurilor de învăţare adecvate, a modalităţilor de lucru cu elevii, care favorizează atingerea obiectivelor fixate, alegerea metodelor, a mijloacelor de învăţămînt, conceperea activităţilor personale ale elevilor (fişe de lucru, lucrări practice, experienţe etc.).

● Funcţiile şi modul de realizare a actelor evaluative sînt reconsiderate cel puţin în două planuri : a) primul constă în integrarea acestora în procesul didactic, verificîndu-i pe „toţi" din „tot" conţinutul esenţial predat şi aprecierea rezultatelor prin compararea lor cu obiectivele fixate (evaluare completă şi continuă) ; b) extinderea lor asupra procesului care a condus la rezultatele constatate, dezvăluindu-i aspectele izbutite, precum şi punctele critice ce urmează a fi remediate.

● Cele mai multe şi mai importante operaţii de pregătire şi realizare a activităţii didactice sînt centrate pe „sistemul de lecţii".

Desfăşurarea lecţiei este concepută ca succesiune şi, totodată, unitate a unor secvenţe, fiecare din acestea constituind, la rîndul ei, unitate de conţinut, obiective şi de modalităţi de lucru cu elevii.

Chiar dacă în unele împrejurări operaţiile prezentate sînt realizate în „combinaţii" variate, înlănţuirea lor decurge din logica procesului didactic şi urmează, în linii generale, traseul : precizarea scopurilor generale ⟶ analiza logico-funcţională a conţinutului ⟶ identificarea obiectivelor pedagogice concrete ⟶ stabilirea strategiilor de predare-învăţare ⟶ conceperea actelor evaluative.

Conf. univ. dr. ION T. RADU
Universitatea din Bucureşti

ORIENTAREA ŞCOLARĂ ŞI PROFESIONALĂ

Cunoaşterea concretă şi complexă a profesiilor şi locurilor de muncă

În acţiunea de orientare şcolară şi profesională, de cea mai mare însemnătate cred că este — aşa cum ne-a confirmat propria noastră experienţă — cunoaşterea cît mai aprofundată de către elevi a diferitelor profesii şi locuri de muncă.

Pe lîngă munca de orientare, al cărei accent îl punem, în mod hotărîtor, pe tot ceea ce realizăm cu elevii la lecţie, în activitatea de predare-învăţare, de mare utilitate sînt şi celelalte acţiuni educative care sprijină o informare mai amplă a elevilor în ceea ce numim „lumea profesiilor".

O astfel de acţiune a fost organizată de Şcoala din Baia de Criş printr-o excursie cu caracter de documentare, de cunoaştere concretă şi complexă a unor profesii şi locuri de muncă, în judeţele Timiş şi Arad. Au participat elevi ai claselor a X-a A şi B, cu invitaţi şi din clasele gimnaziale. Avînd scopul de informare cu caracter de orientare şcolară şi profesională, excursia noastră de trei zile, în cele două judeţe, a căpătat un caracter deosebit de complex.

Primul obiectiv vizitat a fost Termocentrala Mintia, realizare a anilor socialismului în judeţul nostru. Aici, am urmărit transformarea „aurului negru" în „aur alb" printr-un proces tehnologic — pe cît de complicat pe atît de mecanizat şi automatizat — explicat de către un inginer energetician. În sala turbinelor şi în sala de comandă, elevii noştri au purtat un veritabil şi amplu dialog asupra celor văzute, au pus întrebări în legătură cu cantitatea de cărbune folosită, producţia zilnică şi anuală, cu modul de organizare a producţiei şi altele.

Prima treaptă de liceu de la noi, avînd profil de silvicultură şi exploatări forestiere, următorul obiectiv l-a constituit Fabrica de Oţet „Margina" (judeţul Timiş), unde, de asemenea, sub îndrumarea unei inginere, am urmărit procesul de producere a acidului acetic. Itinerarul parcurs, cu explicaţiile necesare prin secţia de distilare a lemnului, secţia de gudroane şi mangal, secţia de acid acetic, a constituit o veritabilă incursiune în biologie, chimie şi fizică, cu aplicaţie la profesii şi tehnologii.

În drum spre Timişoara, ne-am oprit la Lugoj, la Liceul Industrial Nr. 1 „Coriolan Brediceanu", la Întreprinderea Textilă şi la Muzeul „Traian Vuia" din localitatea cu acelaşi nume.

Vizita la Liceul Silvic din Timişoara a constituit obiectivul major al excursiei. Istoricul liceului centenar şi organizarea activităţii didactice, prezentate de către directorul unităţii, care ne-a şi condus în laboratoarele şi cabinetele de ştiinţe: chimie, biologie, română, istorie, cît şi în cele de specialitate: dendrologie, dendrometrie, la muzeul de vînătoare al liceului, în parcul dendrologic şi pepiniera liceului, în atelierul şcolii, la cantină şi internat, au fost cele mai semnificative momente de documentare autentică pentru care elevii au scris numai cuvinte de apreciere la superlativ, multi exprimîndu-şi dorinţa de a urma aici treptele a II-a.

Imaginea generală asupra Banatului a fost apoi întregită în centrul municipiului Timişoara, la Operă, în Parcul Libertăţii, în Magazinul „Bega" şi, desigur, Muzeul Banatului, unde s-a vizitat secţia de istorie contemporană, cuprinzînd „Epoca Nicolae Ceauşescu", şi secţia de ştiinţe naturale.

La Depoul C.F.R., conduşi de şeful de depou, elevii au cunoscut toate tipurile de locomotive cu aburi, L.D.H. Diesel electrice şi altele. Un mecanic, făcut pionier de onoare la Baia de Criş într-o zi de 16 Februarie, a dat amănunte tehnice asupra fiecărui tip de locomotivă, precum şi asupra condiţiilor de pregătire în această profesiune. Mulţi băieţi ai clasei a X-a optează acum pentru Liceul Industrial Nr. 4 cu clase de mecanică feroviară, electrotehnică şi chimie industrială.

La Uzina de Vagoane (secţia călători), sub îndrumarea unui inginer, am parcurs toate secţiile de lucru, urmărindu-se metodic întreg procesul tehnologic de la debitarea materialului, tăiere, asamblare, izolare, vopsire, pînă la recepţia vagonului. S-au studiat diferite tipuri de vagoane aflate în construcţie, atenţia fiindu-ne atrasă de vagoanele de metrou.

Acţiunea noastră nu o considerăm încheiată. Urmează ca, în orele de dirigenţie, prin aplicaţii teoretice şi practice, să aprofundăm noţiunile generale asupra profilului şcolilor din judeţ şi vecinătate, asupra specificului profesiilor prioritare economiei naţionale.

Prof. MARIOARA CRISTEA
Şcoala din Baia de Criş, judeţul Hunedoara

CONTRIBUŢIA ORGANIZAŢIEI PIONIERILOR ŞI A ORGANIZAŢIEI „ŞOIMII PATRIEI" la educarea moral-cetăţenească a copiilor

AGENDA COMANDANTULUI INSTRUCTOR DE PIONIERI

Pornind de la adevărul că munca este încă de la cele mai fragede vîrste principalul factor de formare a conştiinţei socialiste, organizaţiile de copii urmăresc **educarea acestora în cultul muncii, al disciplinei, al atitudinii înaintate faţă de muncă şi învăţătură, şi totodată, dezvoltarea răspunderii faţă de propria devenire şi pregătire pentru muncă şi viaţa.**

Prin activitatea de cunoaştere şi înţelegere a politicii partidului şi statului nostru care dezvăluie copiilor valenţele etice şi patriotice ale acesteia, profundul său umanism, caracterul democratic, principial şi consecvent revoluţionar, se realizează **premisele formării conştiinţei politice** şi, în acelaşi timp, **suportul moral pentru o comportare socială adecvată.**

Corespunzător, prin activitatea vizînd **cunoaşterea şi respectarea legilor** se asigură înţelegerea de către pionieri şi şcolari a rolului şi importanţei legilor, a modului democratic de dezbatere şi adoptare a acestora, a necesităţii respectării tuturor actelor normative, ca **cerinţă majoră a integrării sociale active şi conştiente** a tuturor copiilor.

Totodată, Organizaţia Pionierilor desfăşoară o activitate pentru **prevenirea încălcării normelor de convieţuire socială de către pionieri şi şcolari** şi, în acelaşi timp, de **educare prin colectiv a acelor copii care au săvîrşit,** dintr-un motiv sau altul, **acte de indisciplină sau abateri de la normele de conduită socială.**

Ţinînd seama de specificul educaţiei moral-civice, sarcinile sale se realizează prin conţinutul tuturor acţiunilor organizate cu pionierii, şcolarii şi şoimii patriei, într-un proces unitar şi continuu. În cuprinsul formelor specifice, cu eficienţă ridicată, se disting unele cu caracter preponderent de **informare şi cunoaştere,** altele cu valoare de **exersare a opiniei, atitudinii şi comportamentului,** altele de **evidenţiere şi apreciere morală a faptelor de conduită pionierească.**

În ansamblul acestor activităţi, un loc primordial îl ocupă acţiunile de cunoaştere a vieţii şi activităţii **celui care întruchipează, cu valoare de model, trăsăturile personalităţii revoluţionare, care şi-a dedicat întreaga viaţă cauzei poporului, clasei muncitoare, partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului.** Sub generice semnificative cum sînt: „Steagul din Scorniceşti", „Pagini din cartea de aur a vieţii unui patriot înflăcărat", „Un om al păcii, o ţară a păcii în slujba pentru o lume a păcii", „Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, părintele iubit al tuturor copiilor", la nivelul grupelor de şoimi ai patriei, al detaşamentelor şi unităţilor se organizează permanent acţiuni care valorifică volumele „Omagiu", „Omagiul pionierilor", „Tinereţea revoluţionară a tovarăşului Nicolae Ceauşescu", precum şi filmele documentare, fotocronica „Agerpres", materialele apărute în presa centrală, locală şi pentru copii, emisiunile RTV, panourile şi fotomontajele care oglindesc aspecte ale vieţii şi activităţii secretarului general al partidului. În vacanţele şcolare mii şi mii de şoimi ai patriei şi pionieri vizitează Muzeul din Scorniceşti, Muzeul Doftana, Muzeul de Istorie a Partidului Comunist, a Mişcării Revoluţionare şi Democratice din România, precum şi Expoziţia Omagială deschisă în cadrul Muzeului de Istorie a R.S.R.

Cu bogat conţinut formativ, întîlnirile cu activişti de partid şi de stat, cu muncitori şi specialişti, fruntaşi, cu juristi, cu cadre ale miliţiei, armatei, cu cadre sanitare ş.a. facilitează contactul dintre generaţii, oferă exemple înaintate de viaţă şi muncă şi contribuie la **informarea copiilor cu aspecte importante ale vieţii social-economice şi politice, determinînd, în acelaşi timp, formarea unor motivaţii, interese şi convingeri sociale, respectiv atitudini civice corespunzătoare.**

Organizate trimestrial, în toate unităţile de pionieri, cu sprijinul Asociaţiilor juriştilor, al organelor de miliţie şi procuratură, întîlnirile, sub generice ca: „Tribuna juridică", „Sfatul juristului", „Dicţionar juridic", „Prietenii juristului", „Brigada civică de acţiune" asigură popularizarea operativă a diferitelor legi şi decrete şi supun discuţiei cazuri concrete de minori care au încălcat legile ţării.

Avînd un rol important în accesibilizarea unor norme şi reguli de comportare moral-civică, convorbirile şi dezbaterile etice, larg diversificate tematic, abordează probleme din sfera eticii muncii, a valorilor morale tradiţionale ale poporului nostru, a vieţii de organizaţie, a relaţiilor interumane etc., **influenţînd pozitiv formarea la copii a unei opinii sănătoase faţă de învăţătură, muncă şi viaţă, a unei atitudini combative, intransigente faţă de lipsuri şi abateri.** În desfăşurarea convorbirilor este necesar să se facă exemplificări cu fapte de omenie din viaţa cotidiană a localităţii, şcolii şi grădiniţei, folosind în acelaşi scop, lecturi literare, proverbe, zicători, maxime, basme şi poveşti, cele şase volume „Termeni de etică pentru pionieri", filme de animaţie şi artistice, diapozitive şi diafilme, spectacole de teatru, articole din publicaţiile pentru copii. În dezbateri se pot ilustra unele norme şi trăsături de caracter avînd ca suport personaje sau eroi cunoscuţi şi îndrăgiţi, medalioane ale unor personalităţi ale ştiinţei şi culturii româneşti şi universale.

Viaţa de organizaţie, prin valenţele sale, asigură un cadru propice de manifestare şi participare a pionierilor şi şcolarilor la viaţa socială, constituindu-se ca o adevărată şcoală de educaţie moral-cetăţenească a copiilor. Rostirea Angajamentului pionierului, rostirea şi semnarea Legămîntului pionierului, pregătirea pentru primirea în U.T.C. sînt prilejuri deosebite care-i ajută pe copii să conştientizeze o serie de îndatoriri sociale ce le revin. Adunările pioniereşti cu teme ca: „Pionier în orice clipă", „Cinstim cravata roşie cu tricolor", „Legămîntul pionierului în lumina faptelor noastre", „Azi pionier, mîine utecist !" determină concreta raportare a fiecărui pionier la îndatoririle ce-i revin prin Statutul organizaţiei. Prin adunările de alegeri, la toate nivelurile şi forumurile pioniereşti, expresii ale democraţiei în cadrul Organizaţiei Pionierilor, se realizează un larg exerciţiu al responsabilităţilor la care participă un număr tot mai mare de pionieri.

Periodic, grupele, detaşamentele şi comandamentele pioniereşti analizează, pe baza prevederilor „Codului etic al pionierului" **respectarea disciplinei şcolare, a normelor de conduită în familie, şcoală şi societate, stabilind măsuri adecvate.** Lunar, în fiecare grupă de şoimi ai patriei, detaşament şi unitate se organizează activităţi complexe şi atractive de sărbătorire a unor evenimente deosebite din viaţa copiilor (aniversări ale zilei de naştere, succese obţinute la învăţătură, în întreceri cultural-sportive, succese în muncă ale părinţilor etc.).

Prin intermediul staţiilor de radio-amplificare şi al propagandei vizuale din grădiniţe şi şcoli, din cartiere şi de la locurile de muncă ale părinţilor, se asigură popularizarea rezultatelor obţinute în activitatea pionierească, a acelor copii care dau dovadă de calităţi moral-politice înaintate, contribuind la stimularea experienţei pozitive, ca şi la prevenirea şi combaterea unor manifestări negative, la dezvoltarea spiritului critic şi autocritic.

RODICA COSTACHE
şef al Comisiei pentru activitatea de propagandă, presă şi cultural-artistică a Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor

Comitetele cetăţeneşti de părinţi

ÎN ATENŢIE: O BUNĂ FRECVENŢĂ ŞI UN RIDICAT NIVEL LA ÎNVĂŢĂTURĂ

În general sînt cunoscute modalităţile prin care factorii de răspundere din şcoli, începînd cu învăţătorii şi terminînd cu colectivul de conducere şi comitetul cetăţenesc de părinţi, rezolvă perturbările ivite în interiorul acestui sistem. Ele au căpătat, prin uzanţă, forme tipice — dificultăţile care survin la nivelul tuturor unităţilor de învăţămînt pot fi ordonate şi ele în „tipuri similare" — iar gradul lor de eficienţă depinde de felul în care sînt folosite.

Bineînţeles, în rezolvarea dificultăţilor — ne referim, în primul rînd, la rezultatele slabe la învăţătură ale unor elevi — este bine să se înceapă cu analizarea cazurilor particulare descoperite. Pentru a exemplifica modul în care se acţionează pentru eliminarea neajunsurilor determinate de aceste rezultate nesatisfăcătoare, care scad procentul de promovabilitate al întregului colectiv, am ales una din şcolile Capitalei cu un efectiv numeros de elevi. Este vorba de **Şcoala Nr. 79,** din sectorul 3, una dintre unităţile de învăţămînt cu semiinternat, în care sînt primiţi, de pe tot cuprinsul sectorului, copii care provin din microcolectivităţi socioculturale diferite şi ai căror părinţi, prin natura programului de muncă, nu le pot asigura supravegherea la domiciliu, un număr însemnat de ore.

Care sînt direcţiile de orientare a activităţilor cuprinse în programul instructiv-educativ în această şcoală ? Care sînt sarcinile individualizate ale colectivului didactic, ţinînd seama şi de condiţiile semiinternatului ?

Am înţeles din discuţia cu prof. **Elena Mierlă,** directoarea şcolii, că strategia întregii activităţi se bazează pe relaţia şcoală — părinţi — elevi şi pe certitudinea că metodele de constringere pot fi înlocuite de foarte multe ori cu o muncă de convingere susţinută, de la om la om.

În mod concret este vorba de aplicarea unor modalităţi şi metode prin care învăţătorii, profesorii, pedagogii, conducerea şcolii, cooperînd în toate acţiunile cu comitetele cetăţeneşti de părinţi pe clase, reuşesc să ridice nivelul general la învăţătură al elevilor. În acest scop — a accentuat directoarea Elena Mierlă, **este necesar să se urmărească, în permanenţă, realizarea unei bune frecvenţe a elevilor la şcoală, îndrumarea şi controlul învăţării lecţiilor şi ale scrierii temelor acasă ; de asemenea, să se urmărească sistematic şi să se analizeze periodic situaţia lor la învăţătură, să li se supravegheze comportarea în cadrul şcolii şi în afara ei (mai ales a celor la care rezultatele slabe la învăţătură se asociază cu acte de indisciplină).** La acestea se adaugă **necesitatea de a influenţa pregătirea pedagogică a părinţilor, folosind şi experienţa celor care au copii bine educaţi.**

Considerînd prezenţa elevilor la lecţii o condiţie esenţială a ridicării continue a nivelului general la învăţătură, pentru a se îndeplini acest deziderat se porneşte de la valorificarea metodelor clasice : lămurirea elevilor care întîrzie sau lipsesc de la şcoală prin discuţii conduse de profesori-diriginţi sau director ; vizite ale diriginţilor, însoţiţi de membrii comitetelor cetăţeneşti de părinţi pe clase, la domiciliul elevilor, în vederea mobilizării şi canalizării eforturilor părinţilor. Deseori, părinţi mai puţin interesaţi de frecvenţa copilului lor la şcoală au fost convinşi, prin intervenţia comitetului cetăţenesc de părinţi al clasei, să respecte această exigenţă în afara căreia nu se pot obţine succese la învăţătură. De altfel, merită evidenţiat, la această şcoală, efortul conducerii unităţii şi al comitetului cetăţenesc de părinţi **de a ridica nivelul general de responsabilitate al părinţilor.** Tematica lectoratelor orientează şi îndrumă părinţii în sensul apropierii lor de copii, al înţelegerii particularităţilor de vîrstă şi de comportament psihic şi moral ale acestora. „Un părinte care îşi înţelege copilul, afirmă profesoara E. Mierlă, va găsi întotdeauna căi sensibile de convingere a acestuia în privinţa necesităţii participării sale conştiente la munca de instruire şi educare desfăşurată de şcoală".

Comportarea copiilor în şcoală, adaugă tovarăşa directoare, depinde în mare măsură de educaţia pe care ei o primesc acasă, deci de pregătirea multilaterală şi, în special, pedagogică a părinţilor lor. De aceea, una dintre sarcinile principale ale conducerii şcolii şi ale comitetului cetăţenesc de părinţi pe şcoală **este pregătirea pedagogică a părinţilor, realizată îndeosebi prin intermediul lectoratelor,** din a căror tematică spicuim : **„Adolescenţa, vîrsta căreia părinţii trebuie să-i acorde o atenţie deosebită" ; „Să-i ajutăm pe copii să-şi aleagă profesia cea mai potrivită" ; „Să prevenim şi să înlăturăm trăsăturile negative de caracter ale copiilor" ; „Programul şcolarului mic" etc.**

Comitetele cetăţeneşti de părinţi pe clase şi-au dovedit eficacitatea şi în cunoaşterea condiţiilor individuale de îndrumare şi control ale copiilor de către părinţi. Nu în puţine cazuri a fost necesară lămurirea unor părinţi asupra confuziei pe care o făceau între noţiunile de **lecţie** şi temă scrisă. S-a înţeles, în general, datorită activităţii acestor comitete, că nu este suficient ca un elev să-şi scrie temele pentru a doua zi, pentru ca lecţia să fie bine pregătită ; procesul instructiv comportă învăţarea permanentă a tuturor lecţiilor şi recapitularea sistematică a cunoştinţelor.

Atunci cînd elevii de la Şcoala Nr. 79 nu pot fi controlaţi şi supravegheaţi acasă, li se asigură controlul şi îndrumarea necesare efectuării temelor scrise şi învăţării lecţiilor în cadrul semiinternatului. (Programul învăţătorului de serviciu este zilnic între orele 12—18, acesta fiind foarte des ajutat, cu dăruire, de către educatoarea Coralia Mardan, după cum ne-a informat directoarea şcolii). În cazuri speciale, cînd numărul limitat de locuri la semiinternat nu permite cuprinderea unor elevi „problemă", diriginţii, conducerea şcolii apelează la unele membre ale comitetelor cetăţeneşti de părinţi pe clase, casnice sau cu lucrul la domiciliu, ai căror copii au rezultate bune la învăţătură, pentru a primi la domiciliul lor doi-trei elevi deficitari la învăţătură, pentru a-şi efectua lecţiile ; acest fapt îi poate stimula şi încuraja, lucru dovedit şi de rezultate remarcabile obţinute de unii dintre aceşti elevi.

Ar mai fi de adăugat numele acelor părinţi care s-au remarcat în strădaniile lor de a ajuta atît şcoala cît şi copiii pe care aceasta îi formează ; îi amintim astfel pe părinţii **Atetieni Pavel, Orlo Vasile, Georgescu George.**

SILVIA PARASCHIV

Redacţia şi administraţia : Piaţa Scînteii nr. 1 Bucureşti, telefon : 17 60 10

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"